

A Vach' Ab'ix Ix Stz'ib'ejcan

SAN JUAN

San Juan sb'i jun libro tic, yujto a d'ay tz'ib'alb'ican yab'ixal Jesucristo yuj viñaj apóstol Juan. Tzac'anto tz'ib'ab'il jun libro tic, syalcoti to a Jesús aton Slolonel Dios sb'i, Yuninal ton Dios, yac'nacoch sb'a animail. Ulnaquec' cajan jun tiempoal d'a yolyib'añq'uinal tic.

A jun libro tic syala' to yovalil scac'och Jesús d'a co c'ool, yujto Yuninal Dios, a tz'ac'an co q'uinal d'a junelñej. A Jesús chi', icha yopisio noc' calnel yic silab', icha chi' yopisio yuj Dios. Mañ jantacoc juntzañ tas satub'tac sch'oxnac, stelaj sb'a yed' eb' anima, yalannacxi tas syalelc'och junjun macañ milagro chi'. Syalanpaxcot jun libro tic yuj eb' anima ac'annacoch Jesús d'a sc'ool yed' pax eb' ochnac ajc'olal d'ay.

A capítulo 13 masanto d'a 17, ata' syalcot tastac sc'ulejnac Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a slajvub'xo. A d'a jun tiempoal chi', yac'can snivanil sc'ol eb' sc'ayb'um, yujto yojtac to van sjavi chamel d'a yib'añ. Axo d'a slajvub'xo jun libro tic, ata' syalcani tas ajnac syamchaj Jesús, tas ajnac sc'och d'a yichañ eb' ay yopisio, tas ajnac sculusajq'uei, schamel yed' tas ajnac smucchaji. Palta pitzvinacxi d'a scal eb' chamnac, sch'oxannacxi sb'a d'a eb' sc'ayb'um.

Añej jun libro tic tzijtum el tz'alancot yuj silab' Dios scha junoc mach tz'ac'anoch Jesús d'a sc'ool, aton q'uinal ay d'a junelñej.

A Slolonel Dios yac'nacoch sb'a animail

1 ¹ Ayic mantalaj jun yolyib'añ-q'uinal tic, aytaxon ec' jun Slolonel Dios sb'i. A jun chi' aytaxon ec' yed' Dios, Dios ton val. ² Ayic manto sb'o jun yolyib'añq'uinal tic Dios, aytaxon ec' yed'oc. ³ A' yac'-lab'ejnac Dios chi' ayic sb'oannac masanil tastac. Malaj junoc tas b'onac tato mañ yujoc. ⁴ A Slolonel Dios chi', aj q'uinal. Yuj jun q'uinal chi' ay saquilq'uinal d'ayoñ anima oñ tic. ⁵ A jun saquilq'uinal chi' tz'ac'an saquil-q'uinal b'aj ay q'uic'alq'uinal. Axo jun q'uic'alq'uinal chi', max yal-laj yac'an tup jun saquilq'uinal chi'.

⁶ Ay jun viñ checb'ilcot yuj Dios scuchan Juan. ⁷ Ulnaquec' viñ yac'

testigoal sb'a yuj jun saquilq'uinal chi', yic vach' masanil mach tz'ac'anoch jun saquilq'uinal chi' d'a sc'ool. ⁸ Mañoclay viñaj Juan chi' aj saquilq'uinal, toñej ul yac'nac testigoal sb'a viñ yuuj. ⁹ A jun yel saquilq'uinal chi', van sjavi d'a yolyib'añq'uinal tic. A' tz'ac'an saquil-q'uinal d'a masanil eb' anima.

¹⁰ A jun Slolonel Dios sb'i chi', ulnaquec' d'a tic. A b'ojinac yolyib'añq'uinal tic. Palta ayic ix uleq'ui, maj nachajel-laj yuj eb' anima tato a'. ¹¹ A d'a juntzañ eb' yico', ata' ulnac eq'ui, palta maj chajoclay yuj eb' yic chi'. ¹² Palta a jantacñej eb' schaani, jantacñej eb' tz'ac'anoch d'a sc'ool, a tz'alani to ay yalan yic eb' yoch yuninaloc Dios. ¹³ Ayic tz'och eb' yuninaloc

Dios, ichato tz'aljixi eb'. Palta mañ lajanoc icha tz'aj yalji eb' anima. Mañ animaoc ay sgana tz'alji eb'. Mañ yujoc sgana junoc vinac, palta a Dios tz'ac'anoch eb' yuninaloc.

14 A jun Slolonel Dios sb'i chi', ochnac snivanil icha quico'. Ulnaquec' cajan d'a co cal. A jun chi' te yel. Nivan svach'c'olal Dios ul sch'oxnac d'ayoñ. Quilnac val snivanil yelc'ochi, yujto añej val jun chi' Yuninal Dios, cotnac d'a Smam. 15 A viñaj Juan aljinaccan yab'ixal jun chi' icha tic:

—Ay jun tzac'an sja vuuj, palta ec'alto val yelc'och yopisio d'a vichañ, yujto ayic manto in alji, aytaxon eq'ui. Valnacxo yab'ixal d'ayex, xchi viñ.

16 A jun chi', tz'acan yaj svach'c'olal, yuj chi' tz'acan sch'ox svach'c'olal chi' d'ayoñ. 17 A viñaj Moisés ac'jinaccan sley Dios d'ayoñ. Axo Jesucristo sch'oxan svach'c'olal Dios d'ayoñ, syac'an jun sc'ayb'ub'al te yel. 18 Malaj junoc mach ix ilan Dios juneloc. Palta a jun pitañ Yuninal, Dios ton paxi, a ul ch'oxjinaqueli. A jun Yuninal tic junñejtaxon yaj yed' Smam chi'.

**Yalnac yab'ixal Jesucristo
viñaj Juan tz'ac'an bautizar**
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 A junel, ay juntzañ eb' israel aj Jerusalén, ix schecb'at jayvañ eb' sacerdote eb' yed' jayvañ eb' yiñtilal Leví. A d'a viñaj Juan ix c'och eb'. Ix sc'anb'an eb' d'a viñ:

—¿Mach ach? xchi eb'.

20 Ix yalan sjichanil viñaj Juan chi' d'a eb':

—A in tic, mañoc in Cristo in, xchi viñ d'a eb'.

21 Ix sc'anb'an pax eb' d'a viñ:
—¿Mach ach jun? ¿Mato a ach Elías ach? xchi eb'.

—Mañoc in laj, xchi viñ.

—¿Mato a ach tic schecab' ach Dios tañvab'il cuuj? xchi eb'.

—Maay, xchi viñ.

22 Ix sc'anb'anxi eb' d'a viñ:
—¿Mach ach pax jun? Al d'ayoñ mach ach, yujto yovalil ol b'at calxi yab' eb' oñ checancoti. Al d'ayoñ tas aji, xchi eb'.

23 Yuj chi', ix yalan viñ d'a eb':

—A in tic tzin avaj d'a tz'inan luum, svalan icha tic: Icha tz'aj sb'lo b'e ayic sjavi junoc yajal, icha chi' tzeyutej e b'oan e b'eyb'al, yujto ol ja viñ Cajal, xin chi. Yujto icha chi' yajcan stz'ib'aj vab'ixal yuj viñaj Isaías schecab' Dios d'a peca', xchi viñ d'a eb'.

24 A juntzañ eb' xid'nac ec' d'a viñaj Juan chi', aton eb' viñ fariseo checannacb'at eb'. 25 Ix sc'anb'an pax eb' d'a viñ:

—¿Tas yuj tzac' bautizar eb' anima tato mañ ach Cristooc, tato mañ ach Elíasoc, tato mañoc ach schecab' Dios tañvab'il cuuj? xchi eb' d'a viñ.

26 —A in tic svac' bautizar eb' anima d'a a a'. Palta ay jun ayxoec' d'a co cal tic manto eyojtacoc. 27 A jun chi', tzac'an sja vuuj, ec'al yopisio d'a vichañ. Mañ in mojoc vac'an servil, vach'chom toñej tzin tijel sch'añal xañab' d'a yoc, xchi viñaj Juan chi' d'a eb'.

28 A d'a sc'axepal a' Jordán, d'a jun lugar scuch Betania, ata' ix ac'ji bautizar eb' anima yuj viñaj Juan chi'. Ata' pax ix b'at sc'anb'ej juntzañ tic eb' d'a viñ.

A Jesús icha noc' calnel, icha chi' yopisio yuj Dios

29 Axo d'a junxo c'u, ix yilanb'at viñaj Juan to van sc'och Jesús, ix yalan viñ:

—Inai, a yopisio jun van sja tic, icha yopisio noc' calnel,^a icha chi' yaj yopisio yuj Dios, yujto a' ix javi yic'canel co mul co masanil d'a yolyib'añq'uinal tic. **30** Aton jun tic valnac: Ay jun tzac'an sja vuuj, palta ec'al yopisio d'ayin, yujto ayic manto in alji, aytaxon eq'ui, xin chi. **31** Max nachajel vuuj mach jun chi', palta in ja vac' bautizar eb' anima d'a a a', yic vach' ol nachajel yuj eb' quetisraelal mach jun chi', xchi viñaj Juan chi'.

32 Ix yalanpax viñ:

—Ix vil yemul Yespíritu Dios d'a satchaani d'a yib'añ icha junoc noc' paramuch, ix em d'a yib'añ, ix ochcan d'ay. **33** Max nachajel vuuj, mach jun chi'. Palta a jun checjinac in cot vac' bautizar eb' anima d'a a a', a' ix alan d'ayin: Ol il yemul Yespíritu d'a yib'añ junoc mach, ol ochcan d'ay. A jun chi' ol ac'anoch Espíritu Santo d'a eb' anima, ichato ol ac'joc bautizar eb' yuuj, xchi Dios d'ayin. **34** A in tic ix vil jun chi'. Yuj chi' svac' testigoal in b'a yuuj to a Jesús tic, Yuninal ton Dios, xchi viñ.

Eb' sb'ab'el c'ayb'um Jesús

35 Axo d'a junxo c'u, ayec' viñaj Juan yed' chavañ eb' viñ sc'ayb'um.

36 Axo ix yilanb'at viñ, van yec' Jesús ta'. Yuj chi' ix yal viñ:

—Inai, a jun tz'ec' chi', icha yopisio junoc noc' calnel, icha chi' yopisio yuj Dios, xchi viñ.

37 Ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ sc'ayb'um viñaj Juan chi', ix och tzac'an eb' viñ yuj Jesús. **38** Axo ix meltzajb'at q'uelan Jesús chi' d'a spatic. Ix yilani, tzac'anoch eb' viñ yuuj.

—¿Tas tze saya'? xchi d'a eb' viñ.

—Ach co C'ayb'umal ¿b'ajtil ay a posado? xchi eb' viñ d'ay.

39 —Cotañec, b'at quilecnab'i b'aj ay in posado chi', xchi d'a eb' viñ.

Ix b'at eb' viñ yed'oc, ix b'at yilan eb' viñ b'aj ayeq'ui. Vanxo yem c'u ix b'at eb' viñ, yuj chi' q'uc'b'alxo ix jax eb' viñ.

40 Ix yab' chavañ eb' viñ chi' tas ix yal viñaj Juan chi', yuj chi' ix och tzac'an eb' viñ yuj Jesús. Ay jun viñ scuch Andrés, yuc'tac sb'a viñ yed' viñaj Simón Pedro. **41** Ix lajvi slolon viñaj Andrés chi' yed' Jesús chi', ix b'at sayan viñ yuc'tac viñ chi'. Axo ix chax viñ yuj viñ, ix yalan viñ:

—Ix ilchaj viñ Mesías cuuj, xchi viñ. (Mesías syalelc'ochi, Cristo, Ac'-b'il Yopisio).

42 Junanto rato chi', ix yic'anb'at viñ yuc'tac viñ chi' d'a Jesús. Ix och q'uelan Jesús d'a viñaj Simón, ix yalan d'a viñ:

—Simón, yuninal ach viñaj Juan. Cefas ol a b'iejcani, xchi d'a viñ. (Cefas syalelc'ochi, Pedro, ma a q'uen q'ueen.)

Avtab'il viñaj Felipe yed' viñaj Natanael

43 Axo d'a junxo c'u, ix snaan Jesús sb'at d'a yol yic Galilea. Ix ilchaj viñaj Felipe yuuj.

—Ochañ in c'ayb'umoc, xchi d'a viñ.

^a 1.29 Syac' noc' calnel eb' israel silab'oc d'a Dios, yic sc'anan nivanc'olal sb'a eb' yuj smul.

44 A viñaj Felipe chi', aj choñab' Betsaida viñ, aton schoñab' viñaj Andrés yed' viñaj Pedro. 45 Axo viñaj Felipe chi' xid' sayancot viñaj Natanael. Axo ix ilchaj viñ yuj viñ, ix yalan viñ:

—Ay jun ix ilchaj cuuj. Aton jun chi' tz'ib'ab'ilcan yab'ixal yuj viñaj Moisés d'a ley, tz'ib'ab'ilpaxcan yuj eb' schecab' Dios d'a peca', aton Jesús, yuninal viñaj José aj choñab' Nazaret, xchi viñ.

46 Ix yalan viñaj Natanael chi':

—¿Tom ay junoc tas vach' syal scot d'a Nazaret chi'? xchi viñ.

—Cotañ, b'at quilnab'i, xchi viñaj Felipe chi'.

47 Axo ix yilan Jesús to van sc'och viñaj Natanael chi', ix yalani:

—A jun viñ sjavi tic, yel ton val israel viñ d'a yichañ Dios, malaj b'aj chab' sat syutej sb'a viñ, xchi Jesús.

48 Yuj chi' ix sc'anb'an viñaj Natanael chi' d'ay:

—¿Tas ix utej in ojtacaneli? xchi viñ.

—Ayic manto ach yavtejcot viñaj Felipe tic, toxo ix ach vila'. Ayach ec' d'a yich jun te' higo, xchi Jesús d'a viñ.

49 —Ach in C'ayb'umal, yel Yuninal ach Dios. Co Rey al ach a oñ israel oñ tic, xchi viñ d'ay.

50 —¿Yujñejto ix vala': Ix ach vil d'a yich jun te' higo, yuj chi' tzin ac'och d'a a c'ool? Palta ayto jun-tzañxo ch'oxnab'il satub'tac ol ila', te nivan yelc'ochi, xchi d'a viñ.

51 Ix yalanxi Jesús d'a eb' ayec' chi' yed'oc:

—Val yel sval d'ayex, ol eyila' to jacan spuertail satchaani. Axo eb'

yángel Dios ol eyil sq'ue eb' yed' yemxul eb' d'ayin^b a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, xchi Jesús.

A jun nupnaje d'a choñab' Caná

2¹ Chab'jitax chi', ix och jun nupnaje d'a choñab' Caná d'a yol yic Galilea. A ix snun Jesús, ayec' ix ta'. 2 Ix c'och pax Jesús yed' eb' sc'ayb'um, yujto avtab'il eb'. 3 Axo vino, maj yab'laj, yuj chi' ix yal ix snun Jesús chi' d'ay:

—Ix lajvi vino, xchi ix.

4 Palta ix yalan Jesús d'a ix:

—Nunin, ¿tas yuj a d'ayin tzala'? Manto c'ochlaj yorail in ch'oxanel in poder, xchi.

5 Axo ix yalan ix snun chi' d'a eb' viñ van yac'an servil chi':

—Jantacñej tas ol yal Jesús d'ayex, tze c'anab'ajeñej, xchi ix d'a eb' viñ.

6 Ata' ayec' vaque' q'uen q'ueen yed'tal a a'. Ay am otac ch'ub'oc a a' tz'em d'a yol junjun q'ueen. A yed' a' sb'iquel juntzañ tastac eb', ichataxon smodo eb' israel chi'. 7 Ix yalan Jesús d'a eb' viñ tz'ac'an servil chi':

—B'ud'ec juntzañ q'uen yed'tal a' tic, xchi d'a eb' viñ.

Axo ix lajvi sb'ud'an q'uen eb' viñ, 8 ix yalanxi d'a eb' viñ:

—A ticnaic, iq'uec q'ueta jab'oc a', aq'uec d'a viñ stañvan jun nupnaje tic, xchi d'a eb' viñ. Yuj chi' ix yac'an eb' viñ d'a viñ chi'.

9 Axo ix yab'lan jab' viñ, toxo ix och a' vinoal. Mañ yojtacoc viñ b'ajtil ix cot jun vino chi'. Axo eb' van yac'an servil chi', yojtacxo eb', yujto a eb' ix ic'anq'ueta jun a' chi'. Axo viñ ix avtancot viñ van snupnaj chi'.

10 Ix yalan viñ d'a viñ:

^b 1.51 A jun pasaje tic tz'ac'an najicot svayich viñaj Jacob sb'inaj d'a Génesis 28.12.

—A smodo eb' anima, a vino vach', a syac' b'ab'laj uc'nax eb'. Axo yic nivanxo ix laj yuq'uej eb' avtab'il chi', tz'ac'jipax jun vino ayxo val syala'. Palta a ach tic, ix a sic'b'at jun vino vach'. Ato ticnaic van ac'anelta uc'naxoc, xchi viñ d'a viñ.

11 Ix sch'ox jun milagro chi' Jesús d'a choñab' Caná d'a yol yic Galilea. B'ab'el ch'oxnab'il satub'tac jun ix sch'ox chi'. Icha chi' ix yutej sch'oxani to nivan spoder. Axo eb' sc'ayb'um, ix yac' val och Jesús chi' eb' d'a sc'ool.

12 Ix lajvi chi', ix em Jesús d'a choñab' Capernaum. Ajun pax ix snun yed'oc, eb' yuc'tac yed' pax eb' sc'ayb'um. Ata' ix ec' jaye' c'ual eb'.

Eb' pechb'ilela

d'a yamaqu'il stemplo Dios

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Vanxo sja sq'uiñ eb' israel yic snachajcot tas aj yelnaccot eb' d'a Egipto. Yuj chi' ix q'uex Jesús d'a choñab' Jerusalén. 14 Ata' ix och d'a yol yamaqu'il stemplo Dios. Ix yilani, ay eb' choñum vacax, ay eb' choñum calnel. Ay pax eb' choñum paramuch.^c Ay pax juntzañxo eb' q'uexum tumin c'ojjab'eq'ui. 15 Axo ix yilan icha chi', ix sb'oan jun ch'añ ch'añ smac'lab'oc. Ix spechanelta eb' smasanil d'a yol yamaqu'il templo chi' yed' noc' scalnel eb' yed' noc' svacax eb'. Ix laj tob'b'at juntzañ stumin eb' q'uexum tumin chi' d'a sat luum, ix laj locji pac'laj juntzañ smexa eb' yuuj. 16 Ix yalan d'a eb' choñum paramuch chi':

—Iq'uequel juntzañ noc' tic. A stemplo in Mam tic, mañ eyac'och mercadoal, xchi d'a eb'.

17 Ix snaancot eb' sc'ayb'um tas syal Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan icha tic: Te pitz'anoch in c'ool d'a jun a templo tic, xchi.

18 Axo eb' viñ aj Judea ix alan d'ay:

—¿Tas junoc satub'tac tza ch'ox d'ayoñ, yic snachajel cuuj to ay alan ic a c'ulan juntzañ tic? xchi eb' viñ d'ay.

19 Yuj chi' ix yalan d'a eb' viñ:

—Pojequel jun stemplo Dios tic, axo d'a schab'jial ol in b'oanxiq'uei, xchi d'a eb' viñ.

20 Yuj chi', ix yalanxi eb' viñ aj Judea chi' d'ay:

—A jun stemplo Dios tic, 46 ab'ilxo scajvi sb'oi. A achxo tic, ¿tom ol b'o uuj d'a oxo' c'ual chi'? xchi eb' viñ d'ay.

21 A stemplo Dios chi' ix yal snaan eb' viñ, palta a snivanil ix yala'. 22 Yuj chi', ato yic ix pitzvixi d'a scal eb' chammac, ix snaancot eb' sc'ayb'um tas ix yala'. Ix yac'anoch eb' d'a sc'ool tas tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios yed' tas yalnaccan Jesús chi' d'a eb'.

A Jesús yojtac spensar eb' anima

23 Ayic ayec' Jesús d'a Jerusalén yuj sq'uiñ eb' israel yic snachajcot tas aj yelnaccot eb' d'a Egipto, tziytum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool, yujto ix yil juntzañ satub'tac eb' ix sch'oxo'. 24 A Jesús maj yac'ochlaj eb' yipoc sc'ool, yujto yojtac spensar masanil eb' anima. 25 Mañ yovaliloc tz'alji d'ay tas co pensar junjun oñ, toxonton yojtac tas sco na'a.

^c 2.14 Il nota d'a Mateo 21.12.

Ix lolon Jesús yed' viñaj Nicodemo

3 ¹ Ay jun viñ fariseo scuch Nicodemo, yajal yaj viñ d'a scal eb' yetyajalil d'a Judea. **2** Ix c'och viñ d'a Jesús d'ac'valil, ix yalan viñ d'ay icha tic:

—Ach co C'ayb'umal, cojtac to a Dios checjinac ach cot oñ a c'ayb'ej, yujto ay juntzañ satub'tac tza ch'oxo'. Malaj junoc mach syal sc'ulan juntzañ chi', tato mañ ayoc och Dios yed'oc, xchi viñ d'ay.

3 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Val yel sval d'ayach, a mach max aljixi d'a schaelal,^d mañ ol yal-laj yoch d'a yol sc'ab' Dios, xchi d'a viñ.

4 Uj chi' ix sc'anb'an viñaj Nicodemo chi':

—A junoc icham animaxo, ¿tasto ol yutoc yaljixi d'a schaelal? ¿Tom tzato yal yoch d'a yol sc'ol snun yic tz'aljixi? xchi viñ.

5 Ix yalanxi Jesús chi' d'a viñ icha tic:

—Val yel sval d'ayach, a mach max alji d'a a' yed' pax yuj Yespíritu Dios, mañ ol yal-laj yoch d'a yol sc'ab' Dios. **6** A eb' tz'alji d'a snun, animañej eb'. Palta axo eb' tz'alji pax yuj Yespíritu Dios, espíritu ton eb'. **7** Mañ ac' sat a c'ool yuj tas sval tic, yovalil tzex aljixi d'a schaelal. **8** A ic' yalxoñej b'aj sb'ati. Scab' sc'añi, palta malaj mach ojtannac b'aj scoti yed' b'aj sc'ochi. Icha jun ic' chi',^e icha chi'

yaj eb' tz'alji yuj Yespíritu Dios, xchi Jesús d'a viñ.

9 Ix sc'anb'anxi viñ:

—¿Tas syalelc'och jun tic? xchi viñ.

10 Uj chi' ix yalanxi Jesús:

—¿Tom max nachajel juntzañ sval tic uuj? Ina te c'ayb'um ach d'a scal eb' quetisraelal. **11** Val yel sval d'ayach, a tas cojtac, a scala'. A tas squila', a scala'. Palta max e cha eyab' tas sval d'ayex. **12** Tato max e cha eyab' tas sval d'ayex yuj tastac ay d'a yolyib'añq'uinal tic, ¿tom ato tas ay d'a satchaañ ol e cha eyab'i?

13 Malaj junoc mach ix xid'q'ue d'a satchaañ. Palta a in tic, ata' cot-nac in, yujto Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, aj satchaañ in. **14** Icha yutejnc viñaj Moisés sd'uñb'anq'ue jun q'uen yechel chan d'a taquiñ luum,^f icha chi' ol in ajq'ue d'uñan. **15** Icha chi' ol in ajoc, yic vach' a jantacñej eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, mañ ol satel eb', palta to ol scha sq'uinal eb' d'a junelñej.

Xajan eb' anima smasanil yuj Dios

16 Yujto te xajan eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic yuj Dios, yuj chi' vach'chom a inñej Yuninal in, palta in yac'coti yic vach' a eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, mañ ol satel-laj eb', palta ay sq'uinal eb' d'a junelñej. **17** A in tic, Yuninal in ton Dios. Mañ yujoc vac'an syaelal eb' anima in ac'-jicot d'a yolyib'añq'uinal tic, palta yuj ul in colancanel eb'.

^d 3.3 A jun lolonel tic d'a griego chab' syalelc'ochi. Tz'alji d'a schaelal, ma tz'alji d'a sq'uinal scot d'a satchaañ.

^e 3.8 A juntzañ ti' ix yal Jesús, aton griego yed' hebreo. A d'a chab' ti'al chi', junñej lolonel syalelc'ochi “espíritu,” syalpaxelc'ochi “ic”.

^f 3.14 A d'a Números 21.6-9 tz'ilchaj yab'ixal jun q'ueen chan.

18 A eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, mañ ol b'atcan eb' d'a syaelal. Axo eb' max in ac'anoch d'a sc'ool jun, ayxocot syaelal eb' d'a yib'añ, yujto a inñej Yuninal in Dios, palta max in yac'och eb' d'a sc'ool. 19 A in tic in emul d'a yolyib'añq'uinal tic yic svac saquilq'uinal d'a eb' anima. Palta ay pax eb' malaj sgana d'a jun saquil-q'uinal tic. Yuj chi', ol canñej syaelal eb' d'a yib'añ. Añej val yic q'uic'al-q'uinal sgana eb', yujto añej chucal sc'ulej eb'. 20 Jantacñej eb' sc'ulan chucal, malaj tz'och jun saquilq'uinal tic d'a eb'. Malaj sgana eb' schaani, yujto xiv eb' scheclajelta juntzañ chucal sc'ulej chi'. 21 Palta a eb' sc'anab'ajan jun c'ayb'ub'al te yel, scha jun saquilq'uinal tic eb', yic vach' scheclajeli to ayoch Dios yed' eb' d'a tas sc'ulej, xchi Jesús d'a viñaj Nicodemo chi'.

**Yalnac el yab'ixal Jesús
viñaj Juan junelxo**

22 Ix lajvi chi', ix b'at Jesús yed' eb' sc'ayb'um d'a yol yic Judea. Ata' ix ec' jaye' c'ual yed' eb'. Ix yac'an bautizar eb' anima ta'. 23 Añejtona' ix yac'pax bautizar eb' anima viñaj Juan d'a jun lugar scuch Enón, d'a slac'anil Salim, yujto mañ jantacoc a a' ta'. Ix laj c'och eb' anima, ix yac'an bautizar sb'a eb' d'a viñ. 24 Ayic manto ac'ljioch viñaj Juan chi' d'a preso, ix sc'ulan juntzañ chi' viñ.

25 Ay jayvañ eb' sc'ayb'um viñaj Juan chi' ix stelaj sb'a yed' jun viñ aj Judea yuj tas syutej sb'oan sb'a eb'

anima icha yalan ley. 26 Yuj chi', xid' yalan eb' d'a viñaj Juan chi':

—Ach co c'ayb'umal, a jun ec'nac ed'oc d'a sc'axepal a' Jordán, jun alnaccan d'ayoiñ, a jun chi' van yac'an bautizar eb' anima ticnaic. Ix laj och eb' sc'ayb'umoc, xchi eb' d'a viñ.

27 Yuj chi' ix yalan viñ d'a eb':

—Malaj junoc mach syal scomon och yopisio tato mañoc Dios tz'ac'an d'ay. 28 A ex tic, eyab'nac valani to mañ in Cristooc. A in ton tic b'ab'laj checb'il in cot d'a yichañ Cristo chi'. 29 Q'uinaloc ay junoc nupnajel^g tz'och ticnaic, a viñ van snupnaj chi', a viñ tz'ic'an ix ix chi'. A jun yamigo viñ snupnaj chi', ayic syab'an yavaj viñ snupnaj chi', ste tzalaji. Icha chi' in tzalaj ticnaic, yujto van yoch eb' anima sc'ayb'umoc Jesús. 30 A Cristo chi', yovalil ol te q'uib'ñej yopisio chi'. A inxo tic, yovalil c'ojanc'olal ol satxiem vopisio tic, xchi viñ d'a eb'.

A jun ix emul d'a satchaañ

31 —A jun emnaccot d'a satchaañ chi', ec'to yopisio d'a smasanil anima. A oiñxo ayoiñ d'a yolyib'añq'uinal tic, anima oiññej co masanil. Añej val yic yolyib'añq'uinal tic scala'. Palta axo jun emnaccot d'a satchaañ chi', ec'to yopisio d'ayoiñ co masanil. 32 A tas yab'nac yed' tas yilnac, a syala', palta malaj mach schaan yab' d'ay. 33 Tato ay eb' schaan yab' d'ay, sch'oxel eb' to yel syal Dios. 34 Yujto a jun chi', a Dios ix checancoti. Yuj chi' a slolonel Dios syala'. Tz'acan yajoch Yespíritu

^g 3.29 Ay b'aj syal ch'añ Biblia yuj nupnajel to yechel Dios yed' israel, ma Cristo yed' iglesia. A d'a jun pasaje tic, a viñ snupnaji, aton Cristo, a pax jun yamigo viñ snupnaj chi' sch'oxcot yechel viñaj Juan, viñ tz'ac'an bautizar.

Dios d'ay. **35** A Yuninal co Mam Dios, te xajan yuuj. Yuj chi', a Smam chi' ix ac'anoch masanil tastac d'a yol sc'ab'. **36** A eb' tz'ac'anoch Yuninal Dios d'a sc'ool, ayxo sq'uinal eb' d'a junelñej. Axo eb' malaj sgana yac'anoch d'a sc'ool jun, mañ ol schalaj sq'uinal eb' d'a junelñej, palta aycot yoval sc'ol Dios d'a yib'añ eb'.

Ix lolon Jesús yed' jun ix ix aj Samaria

4 ¹ Axo ix yab'an eb' fariseo to a eb' sc'ayb'um Jesús ix te ec' sb'isul eb' d'a yichañ eb' sc'ayb'um viñaj Juan, ec'to pax eb' tz'ac'ji bautizar yuuj. ² Palta mañoclaj Jesús chi' tz'ac'an bautizar eb', a eb' sc'ayb'um. ³ Ayic ix yab'an Jesús to yojtac jun chi' eb' fariseo chi', ix el d'a yol yic Judea, ix b'atxi d'a Galilea.

⁴ Yovalil a d'a yol yic Samaria tz'eq'ui ayic smeltzaji. ⁵ Yuj chi' ayic van yec' d'a yol yic Samaria chi', ix c'och d'a choñab' Sicar. A jun choñab' chi', a d'a slac'anil jun lum luum yac'naccan viñaj Jacob d'a jun yuninal scuch José, ata' ay. ⁶ Ata' ay jun sjaj a a' joyb'ilcan yuj viñaj Jacob chi'. Axo Jesús chi', chime'ualil ix c'och ta'. Yujto ix c'unb'i sb'eyi, yuj chi' ix c'ojnaj d'a sti' jun a' chi'. ⁷⁻⁸ Axo eb' sc'ayb'um, ix b'at eb' sman yic schime'ualil d'a jun choñab' ay d'a slac'anil a' chi'. Ayic toxo ix b'at eb', ix c'och jun ix ti'avum aj Samaria. Ix yalan Jesús d'a ix:

—Ac' jab'oc a' tic vuq'uej, xchi d'a ix.

⁹ Ix yalan ix:

—A ach tic, israel ach. ¿Tas yuj tza c'an a' uc' d'ayin? ¿Tom mañ ojtacoc to aj Samaria in? xchi ix d'ay.

Icha chi' ix yutej ix yalani, yujto a eb' israel yed' eb' aj Samaria chi',

max sc'umejlaj sb'a eb'. **10** Ix lajvi chi', ix yalanxi Jesús d'a ix:

—Tzin c'an vuc' jab'oc a' d'ayach, palta mañ ojtacoc mach in. Mañ ojtacoc paxi tas sgana Dios syac' d'ayach. Octom val ojtac, a ach am tza c'an d'ayin, a inxo svac' jun a a' tz'ac'an a q'uinal, xchi Jesús d'a ix.

11 —Mamin, ina malaj junoc a lechlab' b'aj syal ic'anqueta a'. Te jul yajem a'. ¿B'ajtil ol ic' jun a a' ol ac'an in q'uinal chi'? **12** Joyb'ilcan sjaj a a' tic yuj viñ co mam quicham aj Jacob. A viñ uc'jinac a' yed' eb' yuninal d'a tic yed' masanil noc' smolb'etzal noc'. Chamnac viñ, scan-nac jun a' tic d'ayoñ. A achxo tic ¿tom ec'al opisio d'a viñaj Jacob chi'? xchi ix d'ay.

13 Yuj chi' ix yalan d'a ix:

—A mach tz'uc'an jun a a' tic, stacjixi sti' eb'. **14** Palta axo eb' tz'uc'an jun a' svac'a', mañxa b'aq'uiñ ol tacjocxi sti' eb', yujto a jun a' svac' chi', ol aj sjaj a' d'a spixan eb', axo a' ol ac'an sq'uinal eb' d'a junelñej, xchi Jesús d'a ix.

15 Ix yalanxi ix:

—Mamin, ac' jun a a' chi' d'ayin, yic mañxo ol tacjoc in ti', yic pax mañxo yovaliloc ol ul vic'queta jun a' tic, xchi ix.

16 Ix yalanxi d'a ix:

—Ixix, ix ic'cot viñ etb'eyum, tzex ja d'a tic, xchi Jesús d'a ix.

17 —Malaj viñ vetb'eyum, xchi ix.

—Telan, yel ton tzala' malaj viñ etb'eyum ticnaic. **18** Palta ovañxo eb' viñ b'aj xid'nac ach. Axo viñ b'aj ay ach ec' ticnaic, mañ etb'eyumoc ton viñ. Yuj chi' yelton tzala': Malaj viñ vetb'eyum xa chi, xchi Jesús d'a ix.

19 Ayic ix lajvi yab'an juntzañ chi' ix, ix yalanxi ix:

—Mamin, a svutej vab'ani to schecab' ach Dios. **20** A eb' co mam quicham a oñ aj Samaria oñ tic, a d'a jun vitz tic yalnac sb'a eb' d'a Dios. Palta a exxo israel ex tic, tzeyala': A d'a Jerusalén, ata' yovalil b'at cal co b'a d'a Dios, xe chi, xchi ix.

21 Ix yalanxi Jesús d'a ix:

—Ach ix, ac'och d'a a c'ool tas svala'. Ay jun tiempoal ol javoc, mañxooclaj d'a jun vitz tic ol ul eyal e b'a d'a co Mam Dios. Añej-tona' d'a Jerusalén, mañxo yovaliloc ol ex c'och eyal e b'a ta'. **22** A ex aj Samaria ex tic, nivanoc tzeyal e b'a d'a Dios, palta mañ eyojtacocljaj. Xal oñ israel oñ tic, cojtac co Diosal b'aj scal co b'a. A d'a co cal ol elta jun Colvajum. **23** Ay eb' to d'a co Mam Dios syal sb'a icha val d'a smojal. Axo ticnaic, toxo ix ja stiempoal, ol yal sb'a eb' d'a Dios cuchb'ab'il eb' yuj Espíritu icha val d'a smojal, yujto a co Mam Dios, sgana icha chi' tz'aj yalan sb'a eb' d'ay. **24** A Dios, Espíritu. Yuj chi', tato ay eb' syal sb'a d'ay, yovalil a Espíritu scuchb'an eb' icha val d'a smojal, xchi Jesús d'a ix.

25 Ix yalanxi ix d'ay:

—A in tic, vojta to ol ja jun Mesías. Ayic ol javoc ol yalan masanil tastac d'ayoñ, xchi ix d'ay. (Mesías syalelc'ochi Cristo, Ac'b'il Yopisio.)

26 —A in ton van valan tic d'ayach, xchi Jesús d'a ix.

27 A val slajvi yalan juntzañ chi' Jesús ix jax eb' sc'ayb'um. Ix sat sc'ool eb' yilani to van slolon Jesús yed' jun ix ix. Palta malaj junoc eb' ix c'anb'an d'ay tas sc'anb'ej d'a ix, ma tas yuj slolon yed' ix. **28** Ix yactejean sch'ub' ix d'a sti' a a' chi'. Ix b'at

yalan ix d'a eb' anima ay d'a schoñab'. Ix yalan ix d'a eb':

29 —Ay jun viñ masanil tas ojtannac yictax in cotoch uninal. Ix yal viñ d'ayin smasanil. Coyec ved'oc, b'at quilecnab'i. ¿Tope alaj viñ Cristo? xchi ix d'a eb'.

30 Yuj chi' ix elta eb' d'a yol schoñab' chi'. Ix javi eb' b'aj ayec' Jesús. **31** Ayic manto c'och eb', ix yalan eb' sc'ayb'um Jesús chi' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, va'añ jab'oc, xchi eb'.

32 Palta ix yalan d'a eb':

—Ay jun in vael mañ eyojtacoc a ex tic, xchi d'a eb'.

33 Yuj chi' ix laj sc'anb'an eb' d'ay junjun:

—¿Tom ay mach ix ul ac'an vaoc? xchi eb'.

34 Palta ix yalanxi d'a eb':

—Ayic tzin c'ulan tas sgana jun in checancoti, yic syic'an sb'a smunlajel, ichato tzin va svab'i. **35** A ex tic tzeyala': Chañeto ujal sja stiempoal sjochchaj ixim trigo, xe chi. Palta a in sval d'ayex: Q'ueañec q'uelan, ilecnab'i, toxo ix c'och sc'ual smolchajcot eb' anima d'ayin icha tz'aj sjochchaj ixim trigo. **36** Ay mach van schaan stojol yuj smolb'ancot eb' anima d'ayin yic schaan sq'uinal eb' d'a junelñej icha yaj eb' jochum trigo. Yuj chi' a mach tz'alanel Slolonel Dios icha tz'aj stzicjib'at ixim trigo yed' eb' smolb'ancot eb' anima icha tz'aj sjochchaj ixim, junñej ol tzalaj eb'. **37** Yujto yel syal jun ab'ix tic: Jun stzicanb'ati, ch'ocxo mach sjochani, xchi. **38** A in tic, ix ex in checb'at munlajel d'a scal eb' anima icha eb' sjochvi trigo, maj eyab' syail e tzicanb'ati. Ch'oc eb' b'ab'laj munlajnac d'a scal eb' icha eb' tzicumb'at

trigo chi'. A exxo tic, toxoñej tze jochq'ue vaan ixim trigo chi', xchi Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi'.

39 A d'a jun choñab' d'a yol yic Samaria chi', tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool, yujto a jun ix ix chi' ix alan d'a scal eb': Yojtacñej tastac tzin c'ulej yictax in cotoch uninal, xchi ix. **40** Ix javi eb', ix tevioch eb' d'a Jesús to scan yed' eb'. Yuj chi' chab' c'ual ix ec' yed' eb'. **41** Tzij-tumto eb' ix ac'anoch d'a sc'ool ayic ix yab'an eb' tas ix yala'. **42** Yuj chi' ix yal eb' d'a ix ix chi':

—A ticnaic scac'och d'a co c'ool, mañocñej yuj tas ix al chi' d'ayoñ, yujto scab' val yed' co chiquin. Scojtacan val el sic'lab'il to d'a val yel a jun tic co Columal yaj d'a yolyib'añ-q'uinal tic, xchi eb' d'a ix.

B'oxinac sc'ol jun yuninal jun viñ yajal

43 Ayic ix ec' chab' c'ual chi', ix elxi Jesús d'a Samaria, ix b'atxi d'a yol yic Galilea, **44** yujto yalnac Jesús to malaj yelc'och junoc schecab' Dios d'a eb' anima b'aj cajan. **45** Ayic ix c'ochxi d'a Galilea, ix te tzalaj eb' anima schaan sc'ochi, yujto ayic ix xid'ec' eb' d'a Jerusalén d'a jun sq'uiñ eb' israel yic snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' d'a Egipto, ix yil eb' juntzañ tastac xid' sc'ulej Jesús chi' ta'.

46 Ix lajvi chi', ix c'ochxi Jesús chi' d'a choñab' Caná d'a yol yic Galilea, aton b'aj ochnac a a' vinoal yuuj. Axo d'a choñab' Capernaum ay jun viñ yajal yaj d'a viñ rey, ay jun yuninal viñ te penaay. **47** Ayic ix yab'an viñ to ix cotxi Jesús d'a Judea, ix jaxxi d'a Galilea, ix b'at viñ yil Jesús. Ix tevi viñ d'ay yic sb'at yed' viñ d'a

spat, yic sb'at yac'an b'oxoc sc'ool jun yuninal viñ chi', yujto vanxo schami.

48 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Tato max eyil juntzañ satub'tac tzin ch'oxo', juntzañ sch'oxanel in poder, tecan malaj junoc ex tzin eyac'och d'a e c'ool, xchi.

49 Palta ix yalanxi viñ yajal chi':

—Mamin, coñ ved' elañchamel, yacb'an manto cham jun vuninal chi', xchi viñ d'ay.

50 Ix yalanxi Jesús icha tic:

—Paxañ. Mañ ol chamlaj jun uninal chi', xchi d'a viñ.

Ix yac'anoch viñ d'a sc'ool tas ix yal Jesús chi', yuj chi' ix pax viñ.

51 Vanto sc'ochxi viñ d'a spat, axo eb' schecab' viñ ix elta scha'a. Ix yalan eb':

—Pitzan viñ uninal chi', xchi eb' d'a viñ. **52** Ix sc'anb'an viñ d'a eb':

—¿Janic' ix b'oxi sc'ool viñ jun? xchi viñ.

—Atax d'a evi d'a tz'eymaj c'ual sicb'i jun c'ac' chi' d'a viñ, xchi eb'.

53 Yuj chi' ix snaancot viñ to icha chi' yorail yal Jesús chi' d'a viñ icha tic: Mañ ol chamlaj jun uninal chi', xchi. Yuj chi', ix yac'och Jesús viñ d'a sc'ool yed' jantac eb' ay d'a yol spat.

54 Aton jun schab'il yechel satub'tac sch'ox Jesús tic. Ayic spetoj d'a Judea ix c'ochxi d'a Galilea, ata' ix sb'lo junxo tic.

B'oxinac sc'ol jun viñ penaay

5 ¹ Ix lajvi chi' ix q'uexxi Jesús d'a Jerusalén, ix b'at yilan jun sq'uiñ eb' yetisraelal. ² A d'a yol choñab' Jerusalén chi', d'a slac'anil jun puerta b'aj tz'och noc' calnel, ata' ay jun tan-que scuch Betesda d'a sti' eb' israel chi'. Oye' val stentail. ³⁻⁴ Tzijtum eb'

penaay ayec' ta. Ay eb' max yal yilani, ay eb' max yal sb'eyi, ay eb' sic-b'inaqueli. **5** Ay jun viñ 38 ab'ilxo penaay. **6** Axo ix yilan Jesús jichanec' viñ. Yojtac to pecatax icha chi' yaj viñ. Yuj chi' ix sc'anb'an d'a viñ:

—¿Tzam a nib'ej tzach b'oxicani? xchi d'a viñ.

7 Ix yalan viñ penaay chi':

—Mamin, malaj mach tzin ac'anem d'a yol a' tic ayic tz'ib'xi a' d'a juntac el. Ayic tzin nib'ej tzin emi, ch'ocxo eb' sb'ab'laj em d'a vichañ, xchi viñ d'a Jesús.

8 Yuj chi' ix yalan Jesús d'a viñ:

—Q'ueañ vaan, ic'chaañ a vaynub' tic, b'eyañ, xchi d'a viñ.

9 D'a jun rato chi', ix b'oxi sc'ool viñ. Ix yic'anchaañ svaynub' viñ chi', ix syamanoch viñ sb'eyi. Palta sc'ual ic'oj ip. **10** Yuj chi' ay jayvañ eb' aj Judea ix alan d'a viñ:

—A ticnaic, sc'ual ic'oj ip. Mañ sleyaloc tzic'chaañ a vaynub' tic, xchi eb' d'a viñ.

11 Ix tac'vi viñ d'a eb' icha tic:

—A jun viñ in ac'an b'oxoc, a viñ ix alan d'ayin: Ic'chaañ a vaynub' tic, tzach b'eyi, xchi viñ, xchi viñ.

12 Ix sc'anb'an eb' d'a viñ:

—¿Mach jun viñ ix alan chi' d'ayach to tzic'chaañ a vaynub' tic, tzach b'eyi? xchi eb'.

13 Palta mañ yojtacoc viñ tas sb'i jun ix ac'an b'oxoc sc'ool viñ chi', yujto ix satb'at Jesús chi' d'a scal jan-tac anima ayec' chi' ta'. **14** Axo d'a junelxo ix ilchaj viñ yuj Jesús d'a yamaq'uul stemplo Dios, ix yalan d'a viñ:

—Inai ach b'oxi. Mañxo a c'ulej chucal, yic mañxo ol ja junocxo yaelal más te nivan d'a ib'añ, xchi d'a viñ.

15 Yuj chi' ix b'at viñ yal d'a eb' viñ aj Judea chi' to a Jesús chi' ix ac'an b'oxoc sc'ool viñ.

16 Yuj chi' ix te och eb' viñ ajc'olal d'a Jesús chi', yujto a d'a sc'ual ic'oj ip ix sc'ulej juntzañ chi'. **17** Palta ix yalan Jesús d'a eb':

—A in Mam smunlajñej. Yuj chi' añeja' tzin munlajñejpaxi, xchi d'a eb'.

18 Yujto ix yal juntzañ chi' Jesús, ijanxo val sgana eb' smilchamoc. Mañocñej yuj b'aj max sc'anab'ajej sc'ual ic'oj ip chi', palta yujto slajb'ej sb'a yed' Dios ayic syalanoch Dios chi' Smamoc.

A yopisio Yuninal Dios

19 Ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, a in tic Yuninal in Dios, max yal in c'ulan junoc tas d'a yol vico', añej tas svil sc'ulan in Mam tzin c'ulej. A jantac-ñej tas sc'ulej in Mam chi', a tzin c'ulejpaxi. **20** A in Mam chi', te xajan in yuuj a in Yuninal in tic. A jantac-ñej tas sc'ulej, sch'oxpax d'ayin. Ayto val juntzañxo tas te nivan ol sch'oxo', ol te sat e c'ool eyilani. **21** Yujto a in Mam chi' tz'ac'an pax pitzvoc eb' chamnac, syac'an sq'uinal eb'. Ichin-paxta' a in Yuninal in tic svac' sq'uinal eb' in gana svac' sq'uinal. **22** A in Mam chi', max sch'olb'itej junoc anima. Palta a in Yuninal in tic, ix ac'ji vopisio in ch'olb'itan yaj eb' anima smasanil, **23** yic vach' lajan tz'aj vic'jichaañ icha tz'aj yic'jichaañ in Mam chi' yuj masanil anima. Tato ay eb' malaj tzin och d'ay, añejtona' malaj tz'ochpax in Mam d'a eb', yujto a checjinac in coti.

24 Val yel sval d'ayex, a eb' tz'ab'an in lolonel, syac'anpaxoch jun

in checancot eb' d'a sc'ool, ay sq'uinal eb' d'a junelñej. Mañxo ol b'atcan eb' d'a syaelal, yujto toxo ix colchajel eb' d'a yol sc'ab' chamel, ix schaan sq'uinal eb'. **25** Val yel sval d'ayex, a ticnaic toxo ix ja stiempoal yab'an in jaj eb' chamnac a in Yuninal in Dios tic. A eb' tz'ab'ani, ol scha sq'uinal eb' d'a junelñej. **26** Yujto a in Mam aj q'uinaltaxon d'a yol yico'. Yac'annaccan jun chi' d'ayin to aj q'uinal in paxi. **27** Yac'annacpaxcan vopisio in ch'ol-b'itan masanil eb' anima, yujto Ac'-b'il in cot yuj Dios voch animail. **28** Mañ eyac' sat e c'ol yuj juntzañ sval tic, yujto ay jun tiempool ol javoc, a val eb' mucanxo ol yab' in jaj eb'. **29** Ol laj q'uex vaan eb' b'aj mucan chi'. A eb' vach' syutej sb'a d'a yolyib'añq'uinal tic, ol pitzvocxi eb', ol schaan sq'uinal eb' d'a junelñej. Axo eb' sc'ulan chucal, ol pitzvocxi eb', palta ol b'atcan eb' d'a syaelal d'a junelñej. **30** A in tic, malaj jab'oc tas syal in b'oan d'a yol vico', tzin ch'olb'itej icha tas schec in Mam chi' in c'ulej. Tzin ch'olb'itej d'a stojolal, yujto mañoc tas icha in gana tzin c'ulej, palta icha sgana jun checjinac in coti, aton in Mam.

A eb' sch'oxanel yopisio Jesús

31 Tato munil svala' to ay vopisio, malaj yelc'och jun vic sval chi'. **32** Palta ay junxo tz'alani tas vopisio. A jun chi', vojttac to te yel syala'. **33** A ex tic xid' e chec c'anb'aj d'a viñaj Juan tas yopisio viñ. A tas yalnac viñ vuuj, te yel. **34** Palta a in tic, max vac'ochlaj yipoc in c'ool tas syal junoc anima vuuj. Toñej svec e nacoti tas yalnaccan viñaj Juan chi' d'ayex, yic tzex colchaji. **35** A tas ix yal viñaj

Juan chi', lajan icha junoc tas tz'ac'an saquilq'uinal ayel yoc. Yuj chi', ix ex te tzalaj jayeoc c'ual eyab'ani. **36** Palta ay junxo ec'al yel-c'och d'a viñaj Juan chi'. A sch'oxaneli tas vopisio, yujto a jun-tzañ tas syac' in Mam in c'ulej, a tzin c'ulej. Icha chi' tz'aj scheclajeli to a in Mam chi' checjinac in coti. **37** A in Mam chi', a checjinac in coti, a syac' testigoal sb'a vuuj. A ex tic, malaj b'aj ix eyab' sjaj sloloni. Malaj b'aj ix eyil juneloc. **38** Max eyac'och slolonel d'a e c'ool, yujto max in eyac'och d'a e c'ool a in checb'il in cot yuuj tic. **39** A ex tic scham val e sayan eyil d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, yujto a e naani to icha chi' ol aj yilchaj e q'uinal d'a junelñej. Palta vach'chom syal vab'ixal Slolonel Dios chi', **40** malaj e gana tzex ja d'ayin yic tze cha e q'uinal.

41 Malaj yelc'och d'ayin tato syal vach' lolonel eb' anima vuuj. **42** Vojttac tas yaj e pensar, mañ xajanoc Dios eyuuj. **43** A in tic, ac'b'il in cot yuj in Mam, palta max in e cha'a. Tato ay junocxo munil ol javoc d'a yol yico', a jun chi' ol e cha'a. **44** ¿Tas ol aj in eyac'anoch d'a e c'ool, yujto añej d'a eyichañ junjun ex e gana ay eyelc'ochi, malaj pax e gana ay eyelc'och d'a yichañ Dios te yel? **45** Xe natalaj to a in ol val d'a in Mam chi' tas e chucal. Palta a viñaj Moisés ol alanoc, aton viñ tze tz'ac eyac'och d'a e c'ool. **46** Tato tzezac'och d'a e c'ool tas stz'ib'ejnaccan viñaj Moisés chi', tzam in eyac'ochlaj d'a e c'ool, yujto a viñaj Moisés chi' tz'ib'annaccan vab'ixal. **47** Palta tato max eyac'och tas stz'ib'ejnaccan viñ chi' d'a e c'ool, ¿tas ol aj eyac'anoch d'a e c'ool tas

sval tic d'ayex? xchi Jesús d'a eb' viñ
aj Judea chi'.

Yac'nac va oye' mil vinac Jesús

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 ¹ Ix lajvi chi' ix b'atxi Jesús, ix c'ochxi d'a junxo sc'axepalec' a' ñajab' yic Galilea, scuchan pax a' Tiberias. ² Tzijtum eb' anima ix och tzac'an yuuj, yujto ix yil juntzañ satub'tac sch'ox yil eb' ayic syac'an b'oxoc sc'ol eb' penaay. ³ Axo Jesús chi', ix b'at yed' eb' sc'ayb'um d'a jun tzalan. Ata' ix em c'ojan yed' eb'. ⁴ Vanxo sja stiempoal sq'uiñ eb' israel yic snajicot tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto. ⁵ Axo ix yilan Jesús, tzijtum eb' anima van sc'och d'ay. Yuj chi' ix yalan d'a viñaj Felipe:

—¿B'ajtil ol co man tas sva eb' anima tic? xchi d'a viñ. ⁶ Palta toñej ix yal icha chi', yic syab'i tas ol yal viñaj Felipe chi', yujto yojtacxo tas ol yutoc. ⁷ Ix yalan viñaj Felipe chi' d'ay:

—Vach'chom qued'nac chab'oc ciento denario pan, palta max yab'laj yic tz'ac'chaj jab' jab'oc d'a junjun eb', xchi viñ.

⁸ Ay pax junxo sc'ayb'um Jesús, scuch Andrés, yuc'tac sb'a viñ yed' viñaj Simón Pedro. Ix yalan viñ d'a Jesús chi':

⁹ —Ay jun viñ unin ayec' qued' d'a tic, yed'nac oye' ixim pan cebada viñ yed' cha pitañ noc' chay. Palta t'om ol yab' jab' tic d'a scal eb' smasanil? Ina te tzijtum eb', xchi viñ.

¹⁰ Yuj chi', ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi':

—Alec d'a eb' anima tic to tz'em c'ojan eb' smasanil, xchi d'a eb'. A jun lugar b'aj ayec' eb' chi', nivan

ac'lic. Ix em c'ojan eb' smasanil, ay am oyeoc mil eb' viñ vinac. ¹¹ Axo Jesús ix ic'anchaañ ixim pan chi', ix yac'an yuj diosal d'a Dios yuj ixim. Ix schecan pucjocb'at ixim d'a eb' c'ojanem chi'. Icha pax chi' ix yutej noc' chay chi'. Ix yab'lej eb', ato syala' jantac snib'ej eb'. ¹² Axo yic ix lajvi sva eb' sic'lab'il, ix yalan Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi':

—Molec jantacto ix can chi', yic malaj tas tz'ixtaxi, xchi d'a eb'.

¹³ Axo ix lajvi smolan eb' chi', laj-chaveto xuuc ix b'ud'ji yuj ixim pan ix yac' sobre d'a ixim oye' pan cebada chi'. ¹⁴ A eb' anima chi', ix yil eb' jun tas satub'tac ix sch'ox Jesús chi'. Yuj chi' ix yal eb':

—Aton jun tic, schecab' Dios tañ-vab'iltaxon sja d'a yolyib'añq'uinal tic, xchi eb'.

¹⁵ Palta yojtacxo Jesús to sgana eb' yac'an pural yoch sreyaloc. Yuj chi' ix sb'esel sb'a d'a scal eb', ix b'at-can d'a scal lum tzalquixtac chi' sch'ocoj.

Ix b'ey Jesús d'a sat a' ñajab'

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Ayic vanxo sq'uib'b'i, ix emc'och eb' sc'ayb'um Jesús d'a sti' a' ñajab'. ¹⁷ Ix och eb' d'a yol te' barco, ix b'atxi eb'. Sgana eb' sc'ax-pajec' d'a choñab' Capernaum ay d'a sti' a' ñajab' chi'. Te q'uib'b'alxo ix b'at eb'. Manto jaxlaj Jesús ix b'at eb'. ¹⁸ Axo yic van sb'ey eb', ix ovaj-chaañ jun ic' te ov d'a sat a' ñajab' chi'. Ix te q'ue chulan a' yuj jun ic' chi'. ¹⁹ Ayxom junoc nañal schab'il legua sb'at eb' d'a sat a', axo ix yilan eb' van sc'och Jesús d'a eb'. Toñej sb'eyb'at d'a sat a'. Yuj chi' ix te xiv-q'ue eb'. ²⁰ Palta ix yalan d'a eb':

—Mañ ex xivoc, A in, xchi d'a eb'.

21 Ichato chi' junc'olalxo ix chaji-och yuj eb' d'a yol te' barco chi'. Elañchamel ix ec'c'och eb' d'a sc'axepal a' b'aj van sc'och eb' chi'.

A eb' anima sayan ec' Jesús

22 Axo d'a junxo c'u, añeja' yajcan eb' anima chi' d'a sc'axepal a' chi'. Axo ix snaancot eb' to junñej te' barco chi' ix b'ati, añej pax eb' sc'ay-b'um Jesús ix och d'a yol te', maj ochlaj Jesús chi' yed' eb'. **23** Yac'b'an chi' ay juntzañxo barco ix cot d'a choñab' Tiberias, ix c'och d'a slac'anil jun lugar b'aj ix sva ixim pan chi' eb', aton b'aj ix yac' yuj diosal Cajalil yuj ixim. **24** Axo ix yilan eb' anima chi', mañxo ayoc ec' Jesús chi' yed' eb' yed' pax eb' sc'ay-b'um. Yuj chi' ix laj och eb' d'a yol juntzañ barco chi'. Ix b'at sayanec' Jesús chi' eb' d'a choñab' Capernaum.

A Jesús tz'ac'an vael yic q'uinal

25 Axo ix c'och eb' anima chi' d'a sc'axepalec' a' ñajab' chi', ata' ix ilchaj Jesús yuj eb'. Ix sc'anb'an eb' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, ¿tom d'a tic ayach eq'ui? ¿Janic' ach javi? xchi eb' d'ay.

26 Ix yalan d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, yujñej to ex b'ud'ji e vaan ixim pan, yuj chi' tzin e saya', mañ yujoc to ix nachajel eyuuj tas syalelc'och juntzañ satub'tac ix in ch'ox chi'. **27** Mañ eyac' eyip e sayan ec' tas svaji, yujto elañchamel slajvili. Palta sayequec' jun vael max laj-viel-laj, yujto a' ol ac'an e q'uinal d'a

junelñej. Ol vac' jun chi' d'ayex, yujto Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail, a co Mam Dios sch'oxaneli to chab'il in yuuj, xchi Jesús d'a eb'.

28 Yuj chi' ix sc'anb'an eb' d'ay:

—¿Tas ol cutoc co c'ulan tas snib'ej Dios sco c'ulej chi'? xchi eb' d'ay.

29 Ix yalanxi Jesús chi' d'a eb':

—Aton jun tic snib'ej Dios tze c'ulej, to tzin eyac' val och d'a e c'ool, yujto a checjinac in coti, xchi d'a eb'.

30 Ix sc'anb'anxi eb' d'ay:

—¿Tas val junoc satub'tac tza ch'ox quila' yic ol ach cac'och d'a co c'ool? ¿Tas tza c'ulej? **31** A eb' co mam quicham ec'nac d'a peca', yil-nac jun tas satub'tac eb', svanac jun maná eb' d'a taquiñ luum^h icha syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Aton jun tz'alan icha tic: A Dios ac'jinaccot tas sva eb' d'a satchaañ, xchi, xchi eb' d'a Jesús chi'.

32 Yuj chi' ix yalanxi Jesús chi' d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, mañoclañ viñaj Moisés tz'ac'an jun vael yic satchaañ chi'. Palta a in Mam tz'ac'an jun vael te yel scot d'a satchaañ.

33 Yujto a jun vael syac' Dios tic, a d'a satchaañ emnaccoti. Ay eb' ay d'a yolyib'añq'uinal tic ol scha sq'uinal d'a junelñej yuuj, xchi Jesús.

34 Ix yalanxi eb':

—Mamin, ac' jun vael chi' d'ayoiñ d'a masanil tiempo, xchi eb' d'ay.

35 Ix yalanxi d'a eb':

—A in ton tic icha vael vaji, Ac'um in q'uinal. A eb' sja d'ayin, mañxa b'aq'uiñ ol och svejel eb'. A eb' tzin ac'anocho d'a sc'ool, mañxa b'aq'uiñ

^h 6.31 A yab'ixal maná, tz'ilchaj d'a Éxodo 16.

ol tacjoc sti' eb'. **36** Palta toxo ix val d'ayex, vach'chom tzin eyila', max in eyac'och d'a e c'ool. **37** Masanil eb' tz'ac'ji d'ayin yuj in Mam, ol ja eb' d'ayin. A eb' sjavi d'ayin, mañ ol in pechel eb'. **38** A in tic, cotnac in d'a satchaañ yic tzul in b'o icha snib'ej Dios checjinac in coti. Mañ yujoc ul in b'oan icha tas tzin nib'ej cotnac in. **39** A tas snib'ej in Mam checjinac in coti, to mañ ol satel junoc mach d'a scal eb' syac' d'ayin. Sgana to a in ol vac' pitzvocxi eb' d'a slajvub' c'ual. **40** A in tic, Yuninal in Dios. Yuj chi' jantac'nej eb' tzin ilani, tato tzin yac'och eb' d'a sc'ool, snib'ej in Mam chi' to scha sq'uinal eb' d'a junel'nej. Yuj chi' a in ol vac' pitzvocxi eb' d'a slajvub' c'ual, xchi Jesús d'a eb'.

41 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb' aj Judea, chuc tas ix yalub'tañej eb' d'a spatic Jesús chi', yujto ix yala': A in ton tic icha vael vaji, cotnac in d'a satchaañ, xchi d'a eb'.

42 Yuj chi' ix yalan eb':

—A Jesús tic, yuninal viñaj José. Cojtac smam snun viñ, palta syala' to d'a satchaañ cotnac, xchi eb' aj Judea chi'.

43 Palta ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Mañ in eyalub'tañej. **44** A in Mam checjinac in coti. Malaj junoc mach syal scomon ja d'ayin, schaan sq'uinal tato mañoc in Mam tz'ac'an-cot d'ayin. A eb' sja d'ayin, ol vac' pitzvocxi eb' d'a slajvub' c'ual. **45** Tz'ib'ab'ilcan yuj eb' schecab' Dios icha tic: Ol c'ayb'aj masanil anima yuj Dios, xchi eb'. Yuj chi', a jantac'nej eb' syac'och schiquin d'a tas syal co Mam Dios, tato snachajel yuj eb' tas syala', ol ja eb' d'ayin.

46 Mañ vanoc valani to ay mach ix ilan co Mam Dios. Palta a in tic, a

d'ay cotnac in, a inñej vilnac. **47** Val yel sval d'ayex, a mach tzin ac'anoch d'a sc'ool, ay sq'uinal d'a junel'nej. **48** A in tic, icha vael vaji, Ac'um in q'uinal. **49** A eb' co mam quicham, svanac jun maná eb' d'a taquiñ luum, palta añejtona' chamnac eb' smasanil. **50** Palta a eb' svaan jun vael cotnac d'a satchaañ, malaj b'aq'uiñ ol cham eb'. **51** A in cotnac in d'a satchaañ tic, icha vael vaji, yujto Ac'um in q'uinal. Yuj chi', a eb' svaan jun vael tic, ay sq'uinal eb' d'a junel'nej. A jun vael svac' vajoc tic, aton in nivanil, xchi Jesús d'a eb'.

52 Axo eb' aj Judea chi', ix stelaj sb'a eb' yuj tas ix yal chi', ix laj yalan eb':

—A jun viñ tic, ¿tas ol yutoc viñ yac'an snivanil co chi snaani? xchi eb'.

53 Yuj chi' ix yalxi d'a eb':

—Val yel sval d'ayex, tato mañ ol e chi in nivanil a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, mañ ol eyuc'anpaxlaj in chiq'uul, mañ ol e chalaj e q'uinal. **54** Yuj chi', yalñej mach tz'ab'lan in nivanil tic, syuc'anpax in chiq'uul, ay sq'uinal d'a junel'nej. A in ol vac' pitzvocxi d'a slajvub' c'ual. **55** Yujto a jun in nivanil tic, yel lajan yopisio yed' tas svaji. A in chiq'uul lajan yopisio yed' tas tz'uc'ji. **56** Yalñej mach schi'an in nivanil tic, syuc'an pax in chiq'uul, junxoñej tz'ajcan ved'oc. Ayin pax och d'ay. **57** A co Mam Dios pitzan d'a masanil tiempo, a checjinac in coti. Yuuj pitzan in. Yuj chi', a mach schi'an in nivanil tic, ol vac' sq'uinal. **58** A tic-naic, van valan yuj jun icha vael cotnac d'a satchaañ. A jun tic, mañ lajanoc yed' jun maná svanac eb' co mam quicham d'a peca'. Nivanoc

svanac eb', palta chamnac pax eb'.
Palta a mach ol vaan jun icha vael
tic, ol scha sq'uinal eb' d'a junelñej,
xchi Jesús d'a eb'.

59 A d'a yol spatil culto d'a
choñab' Capernaum, ata' ix yal jun-
tzañ c'ayb'ub'al tic Jesús.

Yalnac Jesús yuj q'uinal d'a junelñej

60 Ayic ix yab'an juntzañ chi' jan-
tac eb' anima tzac'anoch yuj Jesús
chi', ix yalan eb':

—Te ya juntzañ slolonel syal tic.
¿Tom ay mach syal schaan yab'i?
xchi eb'.

61 Axo Jesús chi', yojtacxo tas jun
syal eb' chi', yuj chi' ix yalanxi d'a
eb':

—¿Tom a jun tic tz'ic'an somchajel
e c'ool? 62 A in Ac'b'il in cot yuj Dios
voch animail tic, tato ol eyil in q'uex
b'aj cotnac in, ¿tas ol eyutoc eyalani?

63 A Espíritu tz'ac'an q'uinal. Axo co
nivanil tic malaj yopisio. A juntzañ
lolonel ix val tic d'ayex, te yel, yic
pax Espíritu, a tz'ac'an q'uinal d'a
junelñej. 64 Palta ayex max in
eyac'och d'a e c'ool, xchi d'a eb'.

Icha chi' ix yutej yalan d'a eb',
yujto atax d'a yichb'anil yojtactaxoni
mach eb' max ac'anoch d'a sc'ool.
Yojtac paxi mach jun ol ac'anoch d'a
yol sc'ab' chamel. 65 Ix yalanxi:

—Yujto ayex maj in eyac'och d'a e
c'ool, yuj chi' valnac d'ayex, malaj
junoc mach syal scomon ja d'ayin
tato mañoc in Mam tz'ac'ancot eb'
d'ayin, xin chi, xchi Jesús d'a eb'.

66 Atax ta', tziytum eb' tzac'anoch
yuuj ix meltzajxi d'a spatic. Mañxa
sgana eb' tz'och tzac'an yuuj. 67 Yuj
chi' ix sc'anb'an Jesús d'a eb'
lajchavaañ:

—Xal ex tic, ¿ay am pax e gana
tzex meltzajxi d'a e patic? xchi d'a
eb'.

68 Axo viñaj Simón Pedro ix tac'vi
d'ay:

—Mamin, ¿mach b'aj ol oñ och
tzac'an jun? Malaj junxo mach icha
tic sloloni yic sco cha co q'uinal d'a
junelñej. 69 A oñ tic, toxo ix ach
cac'och d'a co c'ool. Cojtac, a ach tic
Sic'b'il ach el yuj Dios, xchi viñaj
Pedro chi'.

70 Ix yalanxi Jesús d'a eb':

—A ex e lajchavañil, a in ex in
sic'caneli. Palta ay jun d'a e cal,
schecab' viñ diablo yaji, xchi d'a eb'.

71 A jun ix yal chi', aton viñaj
Judas yuninal viñaj Simón aj Queriot.
Yujto a viñaj Judas chi' ol ac'anoch
Jesús d'a yol sc'ab' chamel. Palta yet-
c'ayb'umal sb'a viñ yed' eb' uxluch-
vañ chi'.

Eb' yuc'tac Jesús

7 1 Ix lajvi chi', ix och ijan Jesús
yec' d'a yol yic Galilea. Axo d'a
yol yic Judea, malaj sgana ix ec' ta',
yujto a eb' viñ aj Judea chi', sgana
eb' viñ smilanchamoc. 2 Van sja
stiempoal sq'uiñ eb' israel scuch
q'uiñ chinama. 3 Yuj chi' ix yal eb'
yuc'tac Jesús chi' d'ay:

—Mañ ach can d'a tic. Ixic d'a
Judea, yic vach' a eb' a c'ayb'um
ayec' ta', ol yil pax eb' tastac satub'-
tac tza ch'oxo'. 4 Tato ay junoc mach
sgana scheclajel d'a yichañ eb'
anima, max yal-laj elc'altac tz'eq'ui.
Yuj chi', tato yel ay juntzañ satub'tac
tza ch'oxo', yovalil tza ch'oxel a b'a
d'a yichañ eb' anima, xchi eb' d'ay.

5 Ix stz'ac yal eb' yuc'tac d'ay icha
chi', yujto max yac'och Jesús chi' eb'
d'a sc'ool. 6 Yuj chi' ix yal d'a eb':

—Manto stiempoaloc in ch'oxanel in b'a. A exxo tic, yalñej tas tiempoal syal e naani. **7** A eb' ay d'a yolyib'añ-q'uinal tic eyed'oc, max ex schaquel-laj eb'. A inxo tic, tzin schaquel eb', yujto tzin ch'oxeli to malaj svach'il sb'eyb'al eb'. **8** Ixiqec e ch'ocoj d'a jun q'uiñ chi'. Yujto a in tic, manto ol in q'uec'ochlaj, yujto manto stiempoaloc in ch'oxanel in b'a, xchi Jesús d'a eb'.

9 Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix can yuj eb' d'a Galilea chi'.

Ix b'at Jesús d'a jun q'uiñ chinama

10 Palta axo yic toxo ix q'ue eb' yuc'tac Jesús chi', ix q'ue paxi, palta elc'altacñej ix aj sq'uei. **11** A eb' aj Judea, ix smaclej eb' sc'och Jesús chi' d'a jun q'uiñ chi'.

—¿B'ajtil ayec' jun vinac chi'? xchi eb'.

12 Mañ jantacoc yalub'tañan eb' anima. Ay eb' tz'alani: Te vach' viñ, xchi eb'. Ay pax eb' tz'alanxi: Maay, syac' eb' anima viñ musansatil, xchi eb'.

13 Palta elc'altac syalub'tañej eb', yujto xiv eb' yab'an eb' viñ aj Judea chi'.

14 Vanxo snañalb'i jun q'uiñ chi', ix q'uec'och Jesús d'a yamaq'uil tem-plo. Ix och ijan sc'ayb'an eb' anima ta'. **15** Axo eb' ay yopisio d'a scal eb' aj Judea chi', ix te sat sc'ol eb' yab'ani. Ix laj yalan eb'.

—¿Tas val syutej yojtacanel juntzañ syal tic? Ina mañ c'ayb'ab'iloc, xchi eb'.

16 Yuj chi' ix yalan Jesús chi' d'a eb'.

—A juntzañ c'ayb'ub'al sval d'ayex tic, mañ vicoc. Yic Dios checjinac in coti. **17** Tato ay eb' syal sc'ol sc'ulej

icha sgana Dios, ol nachajel yuj eb' tato yic Dios juntzañ c'ayb'ub'al tic, mato munil sval d'a yol vico'. **18** A mach slolon d'a yol yico', toñej syic'-chaañ sb'a, yic ay yelc'och d'a yichañ eb' anima snaani. Palta a in tic, in gana a Dios checjinac in cot ay yelc'och d'a eyichañ. Yuj chi', te yel svala'. Malaj jab'oc es svala'.

19 Aton val viñaj Moisés ac'jinac-can sley Dios d'ayex. Palta ina malaj junoc ex tze c'anab'ajej tas syal jun ley chi'. ¿Tas yuj e gana tzin e milchamoc? xchi Jesús d'a eb'.

20 Axo eb' anima ayec' chi' ta', ix yal eb' d'ay:

—A ach tic, tecan ayoch junoc enemigo d'ayach. ¿Mach junoc sgana ach smilancham tzila'? xchi eb' d'ay.

21 Yuj chi' ix yalanxi d'a eb'.

—Ay jun tas ix in c'ulej d'a sc'ual ic'oj ip. E masanil ix sat e c'ool yuuy.

22 Yuj eb' co mam quicham d'a peca', elnaccan yich jun b'eyb'al scuch circuncisión. Axo viñaj Moisés aljinac-can to yovalil sco b'eyb'alej jun chi'. Yuj chi' vach'chom sc'ual ic'oj ip, slaj eyac' circuncidar eb' unin tzato alji.

23 A ex tic tzeyac' circuncidar eb' unin d'a sc'ual ic'oj ip, yic max ex ec' d'a yib'añ jun ley Moisés chi'. Tato icha chi', ¿tas yuj scot eyoval d'ayin yujto ix vac' b'loxoc sc'ol jun viñ penaay d'a sc'ual ic'oj ip chi'?

24 Mañ e comon ch'olb'itej junoc mach d'a ichñejta'. Tato ay mach tze ch'olb'itej, d'a stojolal tzeyutej e ch'olb'itani, xchi Jesús d'a eb'.

Yalnac Jesús b'aj cotnac

25 Yuj chi' ay jayvañ eb' aj Jerusalén ix alani:

—A jun viñ tic, ¿tom mañoc viñ sgana eb' smilchamoc? **26** Palta ina

yajec' viñ tic, van slolon viñ d'a co cal. Ina malaj jab'oc tas syal eb' d'a viñ. Tecan toxo ix snael eb' yajal chi' to a Cristo. **27** Ayic ol ja Cristo chi', malaj mach ojtannac b'aj ol cotoc. Palta a jun viñ tic, cojtac b'aj cotnac viñ, xchi eb'.

28 Yacb'an van sc'ayb'an eb' anima chi' Jesús d'a yamaq'uil templo chi', te chaañ ix yalelta d'a scal eb':

—Ina eyojtac in. Eyojta cpax b'aj cotnac in. Palta mañ muniloc in ja d'a yol vico'. A Dios te yel checjinac in coti. Palta a Dios chi' mañ eyojtacoc. **29** A inxo tic vojta c, yujto ata' cotnac in. A' checjinac in coti, xchi d'a eb'.

30 Yuj chi' ay eb' ix alani to tz'ac'-jioch d'a preso. Palta malaj mach ix yamani, yujto manto c'och stiem poal schami. **31** Tzijtum eb' anima ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool, ix yalan eb':

—Ayic ol javoc Cristo, ¿tom más ec'to tas satub'tac ol sch'ox d'a yichañ jun viñ tic? xchi eb'.

Chec'b'ilb'at eb' polencía syam Jesús

32 Ix yab' eb' viñ fariseo tas syal eb' anima yuj Jesús. Yuj chi', a eb' viñ yed' eb' viñ sat sacerdote ix checanb'at juntzañ eb' stañvumal stemplo Dios, yic b'at yic'cot Jesús eb', yic syac'anoch eb' d'a preso snani. **33** Axo Jesús ix alan d'a eb' anima:

—Jayexoñej c'ual ayinec' eyed'oc, ol lajvoc chi' ol in meltzaj d'a mach checjinac in coti. **34** A exxo tic, ol in e sayeq'ui, palta mañxo ol in ilchaj eyuuj, yujto max yal e c'och b'aj ol in c'och chi', xchi d'a eb'.

35 Axo eb' aj Judea chi', ix laj yal eb':

—¿B'ajtil ol c'och viñ snaani, yuj chi' syal viñ to mañxo ol ilchaj viñ cuuj? Ina ay eb' quetchoñab' ayb'at d'a scal eb' griego. ¿Tom sgana viñ ata' ol c'och d'a scal eb', sb'at sc'ayb'an masanil eb' griego chi' viñ snani? **36** Ina ix yal viñ d'ayoñ: A ex tic, ol in e sayeq'ui, palta mañxo ol in ilchaj eyuuj, yujto max yal e c'och b'aj ol in c'ochoc, xchi viñ d'ayoñ. ¿Tas val syalelc'och jun ix yal viñ tic d'ayoñ? xchi eb'.

A jun icha a a' spac' d'a co pixan

37 A d'a slajvub' c'ual q'uiñ chi', aton jun c'u te nivan yelc'ochi, ata' ix elta liñan Jesús d'a yichañ eb' anima. Te chaañ ix yalelta d'a scal eb':

—Tato ayex tze nib'ej tze cha e q'uinal d'a junelñej, cotañec d'ayin. Icha tz'aj eyuc'an a a', ayic stacji e ti', icha chi' ol aj e chaan e q'uinal d'ayin. **38** Tato ayex tzin eyac'och d'a e c'ool, icha to ay jun a a' tz'el yoc ol pac' d'ayex. Aton jun chi' tz'ac'an e q'uinal d'a junelñej. Yujto icha chi' syalcan d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'il-cani, xchi Jesús d'a eb' anima chi'.

39 Icha chi' ix yutej yalani to a eb' tz'ac'anoch d'a sc'ool, ol ac'jococh Yespíritu Dios d'a eb'. A d'a jun tiem poal chi', manto ac'ji Yespíritu Dios d'a eb' anima, yujto manto q'uex Jesús d'a satchaañ.

Ix stelaj sb'a eb' anima yuj Jesús

40 Ix lajvi yab'an eb' anima tas ix yal Jesús chi', ay eb' ix laj alani:

—Val yel, aton jun tic schecab' Dios tañvab'iltaxon sja cuuj, xchi eb'.

41 Ay pax eb' ix laj alani:

—A jun tic aton Cristo, xchi eb'.

Palta ay eb' ix alanxi:

—A Cristo chi', ¿tom aj Galilea icha jun viñ tic tze na'a? **42** A Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan tz'alani to a Cristo yovalil ol aljoc d'a choñab' Belén b'aj ec'nac viñaj David d'a peca', yujto yiñtilalcan viñaj David chi', xchi eb'.

43 Yuj chi' ix och ijan eb' anima stelan sb'a yuj Jesús chi'. **44** Ay eb' sgana syac'och d'a preso, palta malaj mach syamani.

**Maj yac'ochlaj Jesús
eb' viñ yajal d'a sc'ool**

45 Axo eb' stañvumal stemplo Dios, añeja' sch'ocoj eb' ix c'ochxi b'aj aycan eb' viñ ix checanb'at eb' chi', aton eb' viñ fariseo yed' eb' viñ sat sacerdote. Yuj chi' ix yalan eb' viñ d'a eb':

—¿Tas yuj maj eyic'cot Jesús chi'? xchi eb' viñ.

46 —Malaj junoc mach stzac'van slolon icha slolon chi', xchi eb'.

47 Yuj chi' ix yalanpax eb' viñ fariseo chi' d'a eb':

—¿Tom ix ex ac'jipax musansatil a ex tic? **48** ¿Tom ay junoc co yajalil ix ac'anoch viñ d'a sc'ool? Añejtona' a oñ fariseo oñ tic, ¿toc ay junoc oñ ix cac'och viñ d'a co c'ool? **49** Añej eb' comon anima ix ac'anoch viñ d'a sc'ool. Palta a eb' chi', mañ yojtacoc jab'oc ley Moisés eb'. Yuj chi' aycot yoval sc'ol Dios d'a yib'añ eb', xchi eb' viñ fariseo chi'.

50 Palta ay jun viñ fariseo chi' scuch Nicodemo. Aton jun viñ xid'naquec' lolonel yed' Jesús d'ac'valil. Ix yalan viñ d'a eb':

51 —A jun ley aycan d'ayoñ, syala' to mañ sleyaloc scac'b'at d'a yib'añ

junoc anima, tato manto cab'i tas smul, xchi viñ d'a eb'.

52 Yuj chi' ix yalanxi eb' d'a viñ:

—¿Tom aj Galilea ach yed' viñ? C'ayb'ej Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Ata' ol ila' to mañoclañ d'a Galilea ol cot viñ schecab' Dios tañvab'il cuuj, xchi eb' d'a viñ. **53** [Ix laj pax junjun eb' d'a spat.

A yab'ixal jun ix ajmul ix

8 **1** Axo Jesús ix b'at d'a tzalan Olivo. **2** Vanxo sacb'i, ix c'ochxi d'a yol yamaq'uul templo chi'. Ayic ix c'och ta', masanil eb' anima ix c'och yed'oc. Ix em c'ojan, ix sc'ayb'an eb'. **3** Axo eb' viñ c'ayb'um d'a ley Moisés yed' eb' viñ fariseo ix ic'ancot jun ix ix d'a Jesús, ix yamchaj ix yuj eb' viñ ayic van smulan ix. Ix ac'jioch ix yuj eb' viñ d'a yichañ Jesús yed' eb' ayec' yed'oc. **4** Ix yalan eb' viñ d'ay:

—Ach co c'ayb'umal, a jun ix ix tic, van smulan ix ayic ix yamchaj ix cuuj. **5** A ley Moisés tz'alani, tato ay junoc ix ix sc'ulan icha tic, yovalil sjulq'uenajcham ix. Xal ach, ¿tas xa chi? xchi eb' viñ d'ay.

6 Palta toñej stz'ac sc'anb'ej eb' viñ, yic syil eb' viñ tas syal Jesús chi', yujto sgana eb' viñ yac'anoch d'a yib'añ. Palta toñej ix em ñojan, van stz'ib'an yed' yiximal sc'ab' d'a sat luum. **7** Ix sc'anb'anxi eb' viñ d'ay:

—¿Tas xa chi yuj jun tic jun? xchi eb' viñ d'ay.

Yuj chi' ix q'ue q'uelan, ix yalan d'a eb' viñ:

—Tato ay junoc ex malaj jab'oc e mul, b'ab'laj julejecocho q'uen d'a ix, xchi d'a eb' viñ.

8 Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix emxi ñojan, ix stz'ib'anxiem juntzañxo tas d'a sat luum chi'. **9** Ayic ix

yab'an jun tic eb' viñ, ix laj snaan sb'a junjun eb' viñ, ayñej smul eb' viñ. Yuj chi' junjunal ix laj b'at eb' viñ. A eb' viñ ichamtac vinac ix b'ab'-laj b'ati, axo eb' viñ quelemtac, tzac'anto ix laj b'at eb' viñ. Axoñej Jesús ix can sch'ocoj b'aj liñanec' jun ix ix chi'. **10** Ix lajvi chi', ix q'ue q'uclan Jesús chi', ix yilani sch'ocoj-xoñej ix ayeq'ui. Yuj chi' ix yalan d'a ix:

—Ach ix, ¿b'aj ay eb' viñ van yac'anoch chi' d'a ib'añ? ¿Tom malaj junoc eb' viñ tz'ac'anoch d'a ib'añ? xchi d'a ix.

11 —Maay Mamin, mañxalaj eb' viñ, xchi ix.

—Añejtona' in, malaj tas svac'och d'a ib'añ. Yuj chi' ixic. Mañxo ach mulan junelxo, xchi Jesús chi' d'a ix.]

A Jesús tz'ac'an saquilq'uinal d'a eb' anima

12 Ix yalanxi Jesús d'a eb' anima:

—A in tic, icha saquilq'uinal vaj d'a eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic. A mach tz'och tzac'an vuuj, ol vac' saquilq'uinal d'ay. Yuj jun saquilq'uinal chi', ol scha sq'uinal d'a junel-ñej. Mañxo ol b'eyec' d'a q'uic'alq'uinal, xchi Jesús.

13 Axo eb' viñ fariseo ix alan d'ay:

—A ach tic, yoliñej ic tzala' to ay opisio. Yuj chi' malaj yelc'och jab' ic tzal chi', xchi eb' viñ d'ay.

14 Ix yalanxi d'a eb' viñ:

—Vach'chom munil svala' to ay vopisio, palta toton yel svala', yujto a in tic vojttac b'aj cotnac in. Añejtona', vojttac b'ajtil ol in c'ochxoc. A exxo tic, mañ eyojttacoc b'aj cotnac in, añejtona' mañ eyojttacoc b'aj ol in c'ochpaxoc. **15** A ex tic, toñej tze comon ch'olb'itej yaj junoc anima d'a

elañchamel. Xal in, malaj mach tzin ch'olb'itej yaji. **16** Palta q'uinaloc tato a in tzin ch'olb'itej yaj junoc anima, tojolñej svutej in ch'olb'itan yaji.

Yujto mañoc inñej tzin ch'olb'itej yaji, yujto a in Mam checjinac in coti, a sch'olb'itan pax ved'oc. **17** A jun ley aycan d'ayoñ, a tz'alani: Tato ay chavañoc testigo lajan syutej yalani, yovalil sco cha cab' tas syal eb'.

18 Palta ina ay chavañ testigo tz'alan vuuj. A in ton tic testigo in. Testigo pax in Mam ved'oc, aton checjinac in coti, xchi d'a eb' viñ.

19 —Palta ¿b'ajtil ay a Mam chi'? xchi eb' viñ d'ay.

Yuj chi' ix yalanpax d'a eb' viñ:

—A ex tic, mañ eyojttacoc mach in. Mañ eyojttacoc pax in Mam chi'. Octom tzin eyojttaquejeli mach in, yic ol eyojttaquej pax in Mam chi', xchi d'a eb' viñ.

20 A d'a yol yamaq'uul templo d'a slac'anil jun chalab' ofrenda, ata' ix yal juntzañ chi' Jesús. Ata' ix c'ayb'aj eb' anima yuuj. Malaj junoc mach ix yamani, yujto manto c'och stiempoal schami.

21 Ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—A in tic ol in b'atoc. A exxo tic ol in e sayeq'ui, palta a d'a scal e mul ol ex chamoc. Mañ ol yal e comon c'och b'aj ol in c'och chi', xchi d'a eb' viñ.

22 Yuj chi', ix laj yal eb' viñ aj Judea chi':

—Tecan ol smilcham sb'a viñ, yuj chi' ix yal viñ to max yal co c'och b'aj ol c'och viñ chi', xchi eb' viñ.

23 Ix yalanxi d'a eb' viñ:

—A ex tic, aj sat luum ex, yujto yic ex yolyib'añq'uinal tic. Xal in tic, mañ in yicoc yolyib'añq'uinal tic, yujto aj satchaañ in. **24** Yuj chi' sval

d'ayex, d'a scal e mul ol ex chamoc. Tato max eyac'och d'a e c'ool to A In Ton Tic,ⁱ a d'a scal e mul ol ex chamoc, xchi.

25 —¿Mach ach jun? xchi eb' viñ d'ay.

Palta ina valnacxo d'ayex d'a yalañtaxo, mach in. 26 Tzijtumto tas ol val eyuuj yed' ex in ch'olb'itani. A jun checjinac in coti, te yel syala'. A tas yalnaccan d'ayin, añej chi' sval d'ayex a ex ayex d'a yolyib'añquinal tic, xchi d'a eb' viñ.

27 Palta max nachajel yuj eb' viñ tato a co Mam Dios van yalani.

28 Yuj chi' ix yalanxi d'a eb' viñ:

—Ato yic ol in e d'uñb'anqu'e a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, ato ta' ol nachajel eyuuj to A In Toni. Ata' ol nachajel eyuuj to malaj tas munil tzin c'ulej in ch'ocoj. Añej juntzañ c'ayb'ub'al yalnac in Mam d'ayin, añej svala'. 29 A Dios in checancoti, ay paxoch ved'oc. Max in yactejean in ch'ocoj, yujto añej tas snib'ej tzin c'ulej d'a masanil tiempo, xchi d'a eb' viñ.

30 Ayic ix yalan juntzañ chi' Jesús, tzijtum eb' ix ac'anoch sc'ool d'ay.

Ol ex el d'a libre yuj jun lolonel yel

31 Axo ix yalan Jesús d'a eb' israel ix ac'anoch d'a sc'ool:

—Tato masanil tiempo tzeyac'och e pensar d'a in lolonel, yelton val in c'ayb'um ex. 32 Tato icha chi', ol eyojtaquejel slolonel Dios te yel. Yuj jun lolonel yel chi', ol ex el d'a libre, xchi Jesús d'a eb'.

33 Palta ix yalanxi eb' d'ay:



Yuj Jesús tzoñ elcan d'a libre (Jn 8.32)

—A oñ tic yiñtil oñ pax Abraham ed'oc. Malaj juneloc ix oñ och schecab'oc junoc anima. ¿Tas yuj tzala' to ol oñ el d'a libre? xchi eb'.

34 Val yel sval d'ayex, a mach añeja' sc'ulan chucal, checab' yaj d'a chucal chi'. 35 Q'uinaloc ay junoc schecab' junoc anima ticnaic, max yal scajnaj yed' jun anima chi' d'a junelñej. Palta a junoc yuninal jun anima chi', val yel yuninal yaj d'a junelñej. 36 Yuj chi' tato a in tzex vaqu'el d'a libre, val yel libre tzex ajcani, yujto yuninal in Dios. 37 A in tic, vojtaxco to yiñtil ex can viñaj Abraham chi' ved'oc. Palta ina e gana tzin e milchamoc yujto a tas svala' malaj tz'och d'ayex. 38 A tas vilnac d'a in Mam, a sval d'ayex. A exxo tic, ch'oc jun e mam van e c'anab'ajan tas syal d'ayex, xchi Jesús d'a eb'.

39 Palta a viñaj Abraham chi' co mam yaj viñ, xchi eb' d'ay.

—Octom val yel yiñtil ex viñ, tato icha chi', tzam e c'anab'ajej icha sc'ulejnac viñ. 40 A juntzañ tas yel yalnaccan Dios d'ayin, añej sval d'ayex. Palta ina e gana tzin e milchamoc. Mañ ichocta' ix yutej sb'a viñaj Abraham chi'. 41 A ex tic, a tas

ⁱ 8.24 A Jesús syala' to “A In Ton Tic” sb'i, syalelc'ochi to Dios paxi, yujto a jun b'i tic tz'alji d'a Dios d'a Antiguo Testamento.

sc'ulej jun e mam tze c'anab'ajej, xchi Jesús d'a eb'.

—Palta a oñ tic, mañ oñ mitz'uninoclaj. Junñej co Mam, aton Dios, xchi eb' d'ay.

42 —Octom yel to yuninal ex Dios chi'. Tato icha chi' tzam in e xajanej, yujto a in tic d'a Dios cotnac in, in ja d'a tic. Mañ yoloc vic in javi, yujto a Dios checjinac in coti. 43 ¿Tas yuj max nachajel eyuuj tas sval d'ayex? Tecan malaj e gana tze cha eyab' tas sval tic. 44 A ex tic, a jun e mam, aton viñ diablo. Yuj chi', añej d'a viñ tzeyac'och e pensar. Añej tas snib'ej viñ tze c'ulej. Yictax ix b'oji yol-yib'añquinal tic, milumcham anima viñ. Malaj yelc'och jab'oc tas yel d'a viñ, yujto añej es sgana viñ. Ayic syesan viñ, d'a spensar viñ scoti, yujto esalvum viñ. A d'a viñ pitzvinaccot es chi'. 45 A inxo tic, yujto a juntzañ tas te yel sval d'ayex, yuj chi' max e cha eyab'i. 46 ¿Mach junoc ex syal e ch'oxanel jab'oc in mul? Te yel juntzañ tas sval d'ayex tic. Yuj chi', ¿tas yuj max e cha eyab'i? 47 A eb' yic Dios, syac'och schiquin eb' d'a slolonel. Palta a exxo tic, mañ ex yicoc Dios, yuj chi' max yal e c'ol tzeyac'och e chiquin d'ay, xchi Jesús d'a eb' viñ.

**Ayic manto alji viñaj Abraham,
aytaxon ec' Jesús**

48 Ix yalanpax eb' viñ aj Judea chi' d'ay:

—Tecan yel scala' to aj Samaria ach, tecan to ayoch junoc enemigo d'ayach, xchi eb' d'ay.

49 —Maay, malaj junoc enemigo ayoch d'ayin. Van in c'anab'ajan tas

syal in Mam. Palta a ex tic, toñej tzex b'uchvaj d'ayin. 50 A in tic, malaj in gana ay velc'ochi. Palta ay junxo tz'alani to ay velc'och d'a sat. A jun chi sch'olb'itani mach yel syala'.

51 Val yel sval d'ayex, a eb' sc'anab'ajan tas svala', malaj b'aquuiñ ol cham eb', xchi d'a eb' viñ.

52 —A ticnaic scojtaquejeli to ayoch enemigo d'ayach. A viñaj Abraham yed' jantacñej eb' schecab' Dios d'a peca', chamnacxo eb' smasanil. A achxo tic tzala': Tato ay mach sc'anab'ajan tas svala', malaj b'aquuiñ ol chamoc, nivanoc xa chi.

53 ¿Tom ec'to elc'och d'a yichañ viñ co mam quicham aj Abraham chi'? Ina chamnac viñ, chamnacxo pax eb' schecab' Dios chi', ¿mach ach a naan ticnaic? xchi eb' viñ d'ay.

54 Yuj chi' ix yalxi d'a eb' viñ:

—Tato munil svcic'chaañ in b'a, malaj velc'ochi. Palta a in Mam tz'alani to ay velc'ochi. A in Mam chi' tzeyaloch e Diosaloc, 55 palta nivanoc tzeyal icha chi', yujto mañ eyojtacoc Dios chi'. A in tic, vojttac sic'lab'il. Q'uinaloc svala' to mañ vojttac, svesej icha ex tic. Palta yel vojttac, yujto a tas syala', a tzin c'anab'ajejñej. 56 A viñ co mam quicham aj Abraham chi', tzalajnac viñ yujto aljinac d'a viñ to ol yil viñ in javi. Ix yilan viñ, yuj chi' ix te tzalaj viñ, xchi d'a eb' viñ.

57 —¿Tom ilnacto viñaj Abraham chi'? Ina manto ach c'och d'a 50 ab'il, xchi eb' viñ d'ay.

58 —Val yel sval d'ayex, ayic manto alji viñaj Abraham chi', ayintaxoneq'ui, xchi Jesús chi' d'a eb' viñ.

^j 8.57 Toxo slajvi chab' mil ab'il scham viñaj Abraham, ichato chi' ix alji Jesús.

59 Ix laj sic'anq'ue q'uen q'ueen eb' viñ yic sjulanoch q'uen eb' viñ d'ay. Ix sc'ub'anel sb'a d'a eb' viñ, ix elta d'a yamaq'uul templo chi'. Ix ec'-b'at d'a scal eb' viñ, ix b'ati.

Jacvinac sat jun viñ max uji yilani

9 ¹ Ayic van yec' Jesús, ix yilan-b'at jun viñ max ujitaxon yilani.

² Axo eb' sc'ayb'um ix c'anb'an d'ay:

—Ach co c'ayb'umal, ¿tas am yuj max yal yilan jun viñ tic yictax yal-jub'al? ¿tom yuj smul smam snun viñ, mato yuj smul viñ? xchi eb' d'a Jesús.

³ Ix yalan Jesús chi' d'a eb':

—A jun viñ tic, mañ yujoc smul smam snun viñ, mañ yujoc pax smul viñ icha chi' yajcani. Yujto snib'ej Dios sch'ox tas satub'tac yuj viñ, yuj chi' icha tic yaj viñ. ⁴ Yovalil tzin b'o smunlajel Dios, aton checjinac in coti, yacb'an ayto c'u, yujto ayic toxo ix b'at c'u, mañxalaj mach syal smunlaji. ⁵ Ayic ayin to ec' d'a yolyib'añ-q'uinal tic, icha saquilq'uinal vaj d'a eb' anima, xchi Jesús chi'.

⁶ Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix tzub'anem d'a sat lum. Ix och jab' lum soc'omal yuj stzub' chi'. Ix sucanoch lum d'a yol sat viñ max yal yilan chi'. ⁷ Ix lajvi chi', ix yalan d'a viñ:

—Ixix, b'at b'iquel d'a jun b'aj molb'ab'il a a' scuch Siloé, xchi d'a viñ. (Siloé syalelc'ochi, Ac'b'ilcoti.)

Ix b'at sb'icanel viñ, axo ix meltzaj viñ, tzaxo yal yilan viñ. ⁸ Axo ix yilan eb' ay d'a spatic schiquin spat viñ yed' juntzañxo eb' tz'ilantaxon sc'anana stumin viñ, ix laj yalan eb':

—¿Tom mañoc jun viñ tic tz'em c'ojan c'anoj tumin? xchi eb'.

⁹ —A viñ jun, xchi juntzañ eb'.

Palta ay juntzañxo eb' ix alani:

—Maay. A jun viñ tic, toñej lajan yilji viñ yed' jun viñ max yal yilan chi', xchi eb'.

Palta axo viñ ix alani:

—A in toni, xchi viñ.

¹⁰ —¿Tas ix aj sb'o ilan jun? xchi eb' d'a viñ.

¹¹ —A jun viñ scuchan Jesús ix b'oan jab' lum soc'om, ix sucanoch viñ d'a yol in sat tic. Ix lajvi chi' ix yalan viñ d'ayin: Ixix, b'iquel a sat d'a a a' scuch Siloé, xchi viñ d'ayin. Ix b'at in b'icaneli. Icha chi' ix aj sb'o vilani, xchi viñ.

¹² —¿B'ajtil ayec' viñ ticnaic? xchi eb' viñ.

—Ma chequel, xchi viñ.

Ix sc'anb'ej eb' fariseo tas ix aj sb'o yilan viñ

¹³ Ix lajvi chi', ix ic'jib'at viñ d'a yichañ eb' viñ fariseo. ¹⁴ A d'a sc'ual ic'oj ip, ata' ix b'o yilan viñ yuj Jesús yed' lum soc'om ix sb'o chi'. ¹⁵ Yuj chi' ix sc'anb'an eb' viñ fariseo chi' d'a viñ:

—¿Tas val ix aj sb'o ilani? xchi eb' viñ.

—A Jesús ix b'oani. Ix sucoch jab' lum soc'om d'a yol in sat tic. Ix lajvi chi', ix in schecanb'at in b'iqueli. Yuj chi' vach'xo vilan ticnaic, xchi viñ.

¹⁶ Yuj chi' ay jayvañ eb' viñ ix alan d'a viñ:

—A jun viñ chi', mañ yicoclaaj Dios yaj viñ, yujto max sc'anab'ajej sc'ual ic'oj ip viñ, xchi eb' viñ.

Palta ix laj yalan juntzañxo eb' viñ:

—Tato chuc viñ, ¿tom syal sch'oxan juntzañ satub'tac viñ? xchi eb' viñ.

Yuj chi' chapoj ix aj eb' viñ. **17** Yuj chi' ix sc'anb'an eb' viñ d'a jun viñ ix b'o yilan chi':

—A achxo tic, ¿tas tzutej a naan yuj viñ ix b'oan a sat tic? xchi eb' d'a viñ.

—A in tic tzin na'a to schecab' Dios yaj viñ, xchi viñ.

18 Palta axo eb' viñ aj Judea chi', max schalaj yab' eb' viñ, tato toto ix b'o yilan viñ. A snaan eb' viñ to toxonton vach' yilan viñ. Yuj chi' ix avtaj smam snun viñ. **19** Ix c'anb'aj d'a eb':

—¿Eyune' am jun viñ tic? Palta to tzeyala' to max yaltaxon yilan viñ. Tato icha chi', ¿tas val ix aj sb'o yilan viñ? xchi eb' d'a smam snun viñ chi'.

20 —A jun viñ tic, quic viñ. Toxonton max yal yilan viñ. **21** Palta mañ cojtacoc, tas am ix aj sb'o yilan viñ. Mañ cojtacoc, mach am ix b'oan sat viñ tic. Ina ayxo sq'uinal viñ. ¿Tas yuj mañoc d'a viñ tze c'anb'ej eyab'i? A viñ syal yalan d'ayex, tas ix aj sb'o sat viñ chi', xchi eb'.

22 Icha chi' ix yutej eb' yalani, yujto xiv eb' yalan yuj eb' viñ yajal d'a scal eb' aj Judea chi'. Yujto toxo ix yal eb' viñ yajal chi': Tato ay eb' ol alanoc to a Jesús aton Cristo, ol co pechel eb' d'a yoltac spatil culto, xchi eb' viñ. **23** Yuj chi', añej jab' tic ix yal smam snun viñ: Ina ayxo sq'uinal viñ. ¿Tas yuj mañoc d'a viñ tze c'anb'ej eyab'i? xchiñej eb'.

24 Ix lajvi chi', ix avtajxicot viñ, ix yalan eb' d'a viñ:

—Val yel tzach lolon d'a yichañ Dios. Yujto cojtac a oñ tic to te chuc jun viñ ix b'oan a sat tzal chi', xchi eb' viñ.

25 —A in tic, mañ vojtcacoc tato chuc viñ, mato maay. Max yal-laj

valani. Añej tas vojtcac: A d'a yalañ-taxo, max yal vilani, palta a ticnaic tzaxo vila', xchi viñ.

26 —Palta ¿tas val ix ach yutej viñ? ¿Chajvaltil ix yutej viñ sb'oan a sat tic? xchi eb' viñ d'a viñ.

27 —Toxo ix vala', palta max e cha eyab' d'ayin. ¿Tas yuj e gana tze c'anb'ej eyab' d'ayin junelxo? ¿Tom e gana tzex och pax sc'ayb'umoc viñ? xchi viñ d'a eb' viñ aj Judea chi'.

28 Ayic ix yab'an juntzañ chi' eb' viñ, ix te b'uchji viñ yuj eb' viñ. Ix yalan eb' viñ:

—A ach tic, sc'ayb'um ach ton jun viñ chi'. Xal oñ tic, sc'ayb'um oñ Moisés. **29** Cojtac to yalnaccan slolonel Dios d'a viñaj Moisés chi'. Palta a jun viñ chi', mañ cojtacoc mach ac'jinac yopisio viñ, xchi eb' viñ.

30 —E... ¿jantac am b'ian? A ex tic tzeyala' to mañ eyojtcac mach ac'jinac yopisio viñ, palta ina ix b'o vilan yuj viñ. **31** Cojtac to a Dios max ab'an slesal eb' chuc sc'ulej. Añej eb' syal sb'a d'ay, eb' sc'anab'ajan tas syala', añej yic eb' syab'i. **32** Manta b'aj scab' sb'o sat junoc max yaltaxon yilani. **33** Q'uinaloc mañoc Dios ix checancot Jesús chi', tecan malaj jab'oc tas syal yuuj, xchi viñ.

34 —A ach tic, te chuc ach yictax ach alji. ¿A achxo ijan tzoñ a c'ayb'ej? xchi eb' viñ.

Yuj chi' ix spechelta viñ eb' viñ d'a spatil culto chi'.

A eb' ix nachajel yic Dios yuuj

35 Axo ix yab'an Jesús to ix pechjiel viñ ix b'oxi sat chi', yuj chi' ix sayjiec' viñ yuuj. Axo yic ix ilchaj viñ yuuj, ix yalan d'a viñ:

—¿Tzam ac'och jun Ac'b'ilcot yuj Dios yoch Animail d'a a c'ool? xchi d'a viñ.

36 —Mamin, al d'ayin mach jun chi', yic ol vac'och d'a in c'ool, xchi viñ.

37 —Toxo ix ila'. A in ton van valan d'ayach, xchi d'a viñ.

38 Ix lajvi yalan jun chi' Jesús, ix em cumnaj viñ d'a yichañ. Ix yalan viñ d'ay:

—Mamin, tzach vac'och d'a in c'ool, xchi viñ.

39 Ix yalanxi Jesús d'a viñ:

—Yuj sb'o eb' anima vuuj in ja d'a yolyib'añquinal tic, yujto ay eb' max yal-laj yilan yic Dios ticnaic, palta vuuj ichato ol jacvoc sat eb'. Ay pax nañalxo eb' ichato syal yilan yic Dios snaani, palta a eb' chi', vuuj ichato ol juvotch'at sat eb', xchi Jesús.

40 Ay jayvañ eb' viñ fariseo ayec' ta'. Ayic ix yab'an jun chi' eb' viñ, ix yalan eb' viñ d'a Jesús:

—¿Tom tza na to max uji quilan yic Dios? xchi eb' viñ.

41 —Octom snachajel eyuuj to max yal eyilan yic Dios chi'. Tato icha chi', max am can e mul d'a eyib'añ. Palta ina tzeyala' to syal eyilan yic Dios chi', yuj chi' ol canñej e mul chi' d'a eyib'añ.

Yab'ixal jun te' macte' calnel

10 ¹ Q'uinaloc ay junoc te' macte' calnel ticnaic, ta ay junoc viñ tz'och d'a yol te', palta tato mañoc d'a sti' te' tz'och viñ, val yel elc'um viñ syal chi'. ² Axo viñ tz'och d'a sti' te' smacte' noc' calnel chi',

aton viñ chi' stañvumal noc'. ³ Axo viñ svaymitan noc' calnel chi', a viñ sjacan te' macte' chi' d'a viñ stañvumal noc' chi'. Axo noc' calnel chi', c'aynac noc' yed' viñ stañvumal chi'. Yojtac sb'i junjun noc' viñ. A viñ sjacanelta noc'. ^k ⁴ Slajvi sjacanelta noc' scalnel viñ chi', sb'ab'laj viñ yuj noc', tz'och tzac'an noc' yuj viñ, yujto c'aynac noc' yed' viñ. ⁵ Palta quinaloc ay junoc viñ mañ c'aynacoc noc' yed'oc, toñej tz'el lemnaj noc' d'a viñ, yujto mañ ojtab'iloc sjaj viñ yuj noc', xchi Jesús d'a eb' viñ fariseo chi'.

⁶ A jun ch'oxnab'il ix yal Jesús chi', maj nachajel-laj yuj eb' viñ tas syalelc'ochi.

**Lajan Jesús yed' junoc
tañvum calnel te vach'**

⁷ Ix yalanxi Jesús d'a eb' viñ:

—Val yel sval d'ayex, icha yaj sti' te' smacte' noc' calnel, icha chi' vaji.

⁸ Ay eb' ix b'ab'laj ja d'ayex ayic manto in javoc, nivanoc yalnacoch sb'a eb' colvajumal. Icha junoc elc'um tz'och d'a te' macte', icha chi' yaj eb' smasanil. Palta axo eb' yic Dios, max yac'och spensar eb' d'a eb'. ⁹ A in tic, lajan in yed' sti' te' macte' chi'. A eb' tz'och d'ayin, ol colchaj eb'. Icha noc' calnel tz'och d'a yol smacte', tz'elxita noc', sb'at va noc', icha chi' yaj eb'.

¹⁰ Ay eb' icha junoc elc'um sjavi, syelc'al milan noc' calnel chi' eb'. Palta a in tic, ix in ja vac' sq'uinal eb' d'a junelñej, yic vach' te nivan svach'-c'olal Dios ol scha eb'. ¹¹ A in tic,

^k **10.3** A sb'eyb'al eb' ay noc' scalnel d'a scal eb' israel to junñej macte' b'aj tz'och noc' scalnel eb' chi' smasanil. Junñej mach stañvan noc' d'ac'valil. Junjun eb' aj calnel tzul yiq'uelta noc' eb' d'a yol macte' chi' d'a c'ualil.

lajan in yed' junoc tañvum calnel te vach'. A junoc tañvum calnel vach' chi', sb'ec sb'a scham yuj noc' scalnel chi'. **12** Ay b'aj toñej stupji junoc viñ stañvan noc' calnel, mañ toxonoc tañvum calnel viñ, mañ yicoc noc' viñ. Tato sc'och noc' oques d'a noc', syac-tejcan noc' calnel chi' viñ sch'ocoj, sb'at viñ elelal, yujto mañ yicoc noc' viñ. Axo noc' oques chi' sja jucnajoc, schianb'at noc' calnel chi', saclemcan-b'at noc'. **13** Tz'el lemnaj viñ, yujto majan yaj viñ, yujto mañ yicoc noc' viñ, malaj tz'och noc' d'a viñ.

14-15 A in tic, lajan in yed' junoc tañvum calnel te vach'. A eb' vico', ichato in calnel yaj eb'. A in Mam vojttac in. Añejtona' in, vojttac pax in Mam chi'. Icha vojttac in b'a yed' in Mam chi', icha pax chi' vojttac in b'a yed' eb' vic chi'. B'ecan in vac'an cham in b'a yuj eb'. **16** Ay pax juntzañxo eb' ol in ac'anoch d'a sc'ool, palta mañ quetisraeloclaj eb'. Yovalil ol in molb'ejcot eb'. A eb' chi', ol in sc'anab'ajeb' eb'. Junñej ol aj eb' smasanil, a in ol in tañvej eb'.

17 Xajan in yuj in Mam, yujto b'ecan in c'ool in chami yic ol in pitz-vocxi. **18** A in tic, b'ecan in c'ol in chami, yujto icha chi' in gana. Malaj mach tz'ic'anec' in q'uinal tic. A in svala' to tzin chami, añejtona' in svala' to tzin pitzvixi, yujto icha chi' yaj yalancan jun schecnab'il in Mam d'ayin, xchi Jesús d'a eb' viñ.

19 Ayic ix yalan juntzañ tic, ix laj spojan sb'a eb' aj Judea chi' junelxo yuj tas ix yal chi'. **20** Ay nañal eb' ix alani:

—¿Tas yuj tzeyac'och e chiquin d'a tas syal jun viñ tic? Ina ayoch jun enemigo d'a viñ, yuj chi' aycot d'a sjolom viñ, xchi eb'.

21 Palta ay nañalxo eb' ix alani:

—Tato ayoch junoc enemigo d'a viñ, ¿tom syal yalan viñ icha chi'? A junoc enemigo, ¿tom syal sb'oan sat junoc mach max yaltaxon yilani? xchi eb'.

Eb' aj Judea ix paticanel Jesús

22 A d'a jun tiempoal ix uji jun tic, aton d'a stiempoal siic, stiempoal pax yoch sq'uiñal stemplo Dios d'a Jerusalén. **23** Axo Jesús van sb'eyec' d'a jun stentail sti' yamaqu'il templo chi' scuch yic Salomón. **24** Axo eb' aj Judea ayec' ta', ix och oyan eb' d'a spatic Jesús. Ix yalan eb':

—¿B'aq'uiñto ol al sjichanil d'ayoñ? Tato yel Cristo ach, al d'ayoñ ticaic, xchi eb' d'ay.

25 Yuj chi' ix tac'vi d'a eb':

—Ina toxo ix val d'ayex, palta max in eyac'och d'a e c'ool. A juntzañ satub'tac tzin ch'oxo', yujñej spoder in Mam tzin ch'oxo'. Yujñej juntzañ chi' scheclaji mach in. **26** Palta a ex tic, max in eyac'och d'a e c'ool, yujto mañ ex vicoc icha valnac d'ayex junel. **27** A eb' vico', syac'och schiquin eb' d'ayin. A inxo tic, vojttac eb'. Icha noc' calnel tz'och tzac'an yuj stañvumal, icha chi' tz'ajoch tzac'an eb' vuuj. **28** A in svac' sq'uinal eb' d'a junelñej. Yuj chi', mañxa b'aq'uiñ ol satel eb'. Malaj mach syal yic'anel eb' d'a yol in c'ab'. **29** A in Mam, te nivan yelc'och d'a yichañ smasanil. A ix ac'an eb' d'ayin. Malaj mach syal yic'anel eb' d'a yol sc'ab' in Mam chi'. **30** A in tic, lajan in yed' co Mam Dios, yujto junñej vaj yed'oc, xchi Jesús d'a eb'.

31 Ix laj sic'anchaañ q'uen q'ueen eb' yic sjulancham eb' yalani.

32 Palta ix yalanxi Jesús d'a eb':

—Tzijtum tas vach' ix in c'ulej d'a e cal yuj spoder in Mam. ¿Tas yuj junoc ijan tzin e julchamoc? xchi d'a eb'.

33 —Mañ yujoc junoc vach' ix a c'ulej tzach co julchamoc, palta yuj-ñej to tzach b'uchvaj d'a Dios. A ach tic anima achñej, palta ina tzaloch a b'a Diosal, xchi eb'.

34 Yuj chi' ix yalanxi d'a eb':

—A d'a ch'añ ley aycan d'ayoñ tz'ib'ab'ilcani to a Dios alannac: Jun-jun ex, dios ex,¹ xchi d'a ley chi'.

35 Cojtac to a tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios chi', max yal sco maq'ueq'ui. A eb' ab'annac slolonel chi', alchajnac eb' diosal. **36** Ocxom in tic, a Dios sic'jinac in eli, ix in schecancot d'a yolyib'añq'uinal tic. Yuj chi', ¿tas yuj tzeyala' to tzin b'uchvaj d'a Dios, ayic ix valani to Yuninal in Dios? **37** Tato max in c'ulej icha tas sc'ulej in Mam chi', mañ in eyac'och d'a e c'ool. **38** Palta a in tic, yel van in c'ulan icha sc'ulej in Mam chi'. Yuj chi', vach'chom max eyac'och d'a e c'ool tas svala', palta aq'uec in och d'a e c'ool yuj juntzañ tzin c'ulej tic, yic ol nachajel eyuuj to ayoch co Mam Dios d'ayin, ayin pax och d'ay, xchi Jesús chi' d'a eb'.

39 Yuj chi' ix yac'lej eb' syaman junelxo, palta ix scol sb'a d'a eb'.

40 Ix lajvi chi', ix c'axpajxican ec' d'a sc'axepal a' Jordán. Axo b'aj yac'-nac bautizar eb' anima viñaj Juan ix aji. **41** Tzijtum anima ix c'och ta'. Ix laj yalan eb':

—A viñaj Juan, malaj b'aj ix sch'ox junoc tas satub'tac viñ, palta jantacñej tas ix yal viñ yuj Jesús tic,

te yel, xchi eb'. **42** A d'a jun lugar chi', tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool.

A schamel viñaj Lázaro

11 ¹ Ay jun viñ d'a choñab' Betania scuchan Lázaro, te penaay viñ. Ata' pax cajan chavañ eb' ix yanab' viñ, jun ix scuch María, axo junxo ix, Marta sb'i ix. ² A ix María chi' sucjinaquec' jun yal suc'uq'ui s'jab' d'a yoc Jesús Cajal, axo yed' xil sjolom ix sucnac tacjoc. Ix penaayax viñaj Lázaro chi'. ³ Yuj chi', ix yac'-cot sti' eb' ix d'a Jesús, ix yalancot eb' ix icha tic:

—Mamin, a viñ te xajan uuuj, penaay viñ, xchicot eb' ix.

⁴ Ayic ix yab'an Jesús tas ix yalcot eb' ix chi', ix yalan icha tic:

—A jun ilya chi', mañ ol chamlaj viñ yuuj d'a junelñej. Ix yamchaj viñ yuj jun yab'il chi' yic ol sch'ox Dios to te nivan yel'ochi, yic scheclaj-paxeli to te nivan vel'och a in Yuninal in Dios tic, xchi Jesús.

⁵ Te xajan viñaj Lázaro chi', ix María yed' ix Marta yuj Jesús chi'.

⁶ Ayic ix yab'an Jesús chi' to te penaay viñ, maj b'atlaj d'a elañ-chamel. Chab'to c'ual ix can b'aj ayec' chi'. ⁷ Axo yic ix c'och sc'ual sb'at chi' jun, ix yalan d'a eb' sc'ayb'um:

—Coyec d'a yol yic Judea junelxo, xchi d'a eb'.

⁸ Ix yalan eb' d'ay:

—Ach co C'ayb'umal, ina ijan sjul-nac ach cham eb' aj Judea chi' jun, ¿tom tzach b'atxi? xchi eb'.

⁹ Ix yalanxi d'a eb':

¹ **10.34** A Dios ix alani: “Ix val a in tic to dios ex,” a d'a eb' juez tz'alji, yujto sq'uexul Dios yajoch eb' d'a eb' anima.

—Cojtac to lajchave' hora tz'ec' d'a junjun c'u. Tato tzoñ b'eyec' d'a c'ualil, mañ comonoc tzoñ telvi, yujto sacq'uinal. **10** Palta a eb' sb'eyec' d'ac'valil, scomon telvi eb', yujto malaj saquilq'uinal d'a eb', xchi Jesús.

11 Ix lajvi yalan jun chi', ix yalan-pax yuj viñaj Lázaro:

—A viñ co vach' c'ool chi', toñej svay viñ. Palta ol b'at in pitzel svayañ viñ, xchi d'a eb'.

12 —Mamin, tato toñej svay viñ, tecan ol b'oxoc sc'ol viñ, xchi eb' sc'ayb'um chi' d'ay.

13 Ayic ix yalan Jesús to svay viñaj Lázaro chi', syalelc'ochi to chamnacxo viñ. Palta a snaan eb' toñej svay viñ. **14** Yuj chi', tojol ix yutej yalan d'a eb':

—Toxo ix cham viñ. **15** A ticnaic tzin tzalaji, yujto mañ in ayoquec' ta' ix cham viñ, yic ol in eyac'och d'a e c'ool. Yuj chi' coyec b'at quilec, xchi d'a eb'.

16 Axo viñaj Tomás, jun viñ tz'alji Tioxal, ix yal viñ d'a eb' yetc'ay-b'umal chi':

—Coyec, b'at caq'ueccham co b'a yed'oc, xchi viñ.

A Jesús tz'ac'an q'uinal d'a junelñej

17 Axo yic ix c'och eb', ix yab'an eb' to oxjitax ix mucchaj viñaj Lázaro chi'. **18** A choñab' Betania b'aj ay viñ chi', d'a slac'anil Jerusalén ay. Ay am nañaloc legua scal. **19** Yuj chi', tzij-tum eb' israel aj Jerusalén chi' xid' nivanan sc'ool ix María yed' ix Marta yuj viñ snulej eb' ix, ix cham chi'.

20 Ayic ix yab'an ix Marta to van sc'och Jesús, ix ja ix scha'a. Axo ix María aycan ix d'a yol pat. **21** Ix yalan ix Marta chi' d'a Jesús icha tic:

—Mamin, ayocach ec'laj d'a tic ayic ix cham viñ in nulej chi', tecan maj chamlaj viñ. **22** Palta a ticnaic, vojta yalñej tas ol a c'an d'a Dios, A' ol ac'an d'ayach, xchi ix d'ay.

23 —A viñ a nulej chi' ol pitzvocxi viñ, xchi Jesús chi' d'a ix.

24 —Yel toni, vojta to ol pitzvocxi viñ, palta ato d'a slajvub' c'ual ayic ol pitzvocxi eb' chamnac, xchi ix d'ay.

25 —A in tic, svac' pitzvocxi eb' chamnac, aj q'uinal in. A mach tzin ac'anoch d'a sc'ool, vach'chom ol chamoc, palta ol pitzvocxi. **26** A mach pitzanto tzin yac'anoch d'a sc'ool, mañxa b'aq'uiñ ol chamoc. ¿Tzam ac'och jun tic d'a a c'ool? xchi Jesús d'a ix.

27 —I'... Mamin, svac'och d'a in c'ool to Cristo ach, Yuninal ach Dios. A ach tic tañvab'il a ja d'a yolyib'añ-q'uinal tic, xchi ix d'ay.

Ix oc' Jesús yuj viñaj Lázaro

28 Ix lajvi yalan jun chi' ix Marta chi', ix pax ix. Ix b'at ix yavtejcot ix María ix snulej chi'. Ix sajanoch ix d'a schiquin ix d'a elc'altac:

—Ix ja co C'ayb'umal, tzach yavtej, xchi ix.

29 Ayic ix yab'an jun chi' ix María chi', ix q'ue jucnaj ix. Ix b'at ix b'aj ayec' Jesús chi', **30** yujto manto och d'a yol jun choñab' chi'. Añeja' ayec' b'aj xid' scha ix Marta chi'. **31** Palta ay eb' aj Judea ayec' yed' ix d'a yol spat chi'. Ayec' eb' snivanej sc'ol ix. Axo ix yilan eb', ix q'ue jucnaj ix, ix b'at lemnaj ix, tzac'anxoñej ix b'at eb' yuj ix, yujto a snaan eb' to sb'at oc' ix b'aj mucan viñ snulej chi'.

32 Ayic ix c'och ix b'aj aycan Jesús chi', ix em cumnaj ix d'a yichañ, ix yalan ix d'ay:

—Mamin, ayocach ec'laj d'a tic a ix cham viñ in nulej chi', tecan maj chamlay viñ, xchi ix.

33 Ayic ix yilan Jesús to tz'oc' ix, tz'oc' pax eb' aj Judea ix c'och yed' ix, ix te cusqu'ue yed' eb'. **34** Ix sc'an-b'an d'a eb' ix:

—¿B'ajtil ix e muquem viñ? xchi d'a eb' ix.

—Mamin, coyec b'at quilecnab'i, xchi eb' ix.

35 Ix oc' Jesús. **36** Axo eb' aj Judea ayec' chi' ta', ix laj yalan eb':

—Te xajan viñ yuu, xchi eb'.

37 Ay pax eb' ix laj alani:

—A Jesús tic, a' b'ojinacxi sat jun viñ max yaltaxon yilani. ¿Tom maj yal ix colvaj d'a viñaj Lázaro tic, yic vach' maj chamlay viñ? xchi eb'.

Pitzvinacxi viñaj Lázaro

38 Te cusnac Jesús ayic ix c'och b'aj mucan viñaj Lázaro chi'. A d'a yol jun q'uen q'ueen joyb'ilel yool, ata' ayoch snivanil viñ. Aypaxoch jun q'uen q'ueen smaculoc sti' q'ueen.

39 —Iq'uequel q'uen smacul tic, xchi Jesús.

Axo ix Marta ix alan d'ay:

—Mamin, oxjitax cham viñ, ayxomlay s'jab' viñ ticnaic, xchi ix.

40 Toxo ix val d'ayach, tato tzin ac'och d'a a c'ool, ol il spoder Dios, xchi d'a ix.

41 Ichato chi' ix yic'anel q'uen smacul chi' eb' b'aj ayoch snivanil viñ chi'. Ix q'ue q'uelan Jesús d'a sat-chaañ, ix yalani:

—Mamin, svac' yuj diosal d'ayach yujto ix ab' tas s'vala'. **42** Vojtac-taxoni, masanil tiempo tzab' tas

s'vala'. Palta yuj eb' anima tic s'val juntzañ tic d'ayach, yic vach' ol yac'och eb' d'a sc'ool to a ach a checnac in coti, xchi Jesús.

43 Ix lajvi yalan juntzañ chi', te chaañ ix yala':

—Lázaro, elañcoti, xchi.

44 Axo viñ chamnac chi', ix elta viñ, b'ac'b'il yoc viñ yed' sc'ab' d'a jun c'apac, b'ac'b'il pax snañal sat viñ yed' junxo c'apac. Ix yalanxi Jesús:

—Xuyequel juntzañ c'apac ayoch tic d'a viñ,^m tzeactanel viñ, xchi.

Saynac modo eb' viñ yajal tas tz'aj scham Jesús

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Axo eb' aj Judea ajun yed' ix María chi', ayic ix yilan eb' tas ix sc'ulej Jesús chi', tziytum eb' ix ac'anoch d'a sc'ool. **46** Palta ay juntzañxo eb' ix b'at alan yab' eb' viñ fariseo tas ix yutej sb'a Jesús chi'.

47 Axo eb' viñ fariseo chi' yed' eb' viñ sat sacerdote, ix slajtiej sb'a eb' viñ yed' eb' viñ sat yajal. Ix laj yalan eb' viñ icha tic:

—¿Tas scutejec viñ tze na'a? Yujto tziytum val juntzañ satub'tac sch'ox viñ. **48** Tato toñej squiloch viñ tic-naic, masanil eb' quetchoñab' ol ac'anoch viñ d'a sc'ool. Axo eb' viñ yajal d'a Roma ol ul smac'poj jun stemplo Dios tic eb' viñ, ol ul oñ satanel eb' viñ co masanil, xchi eb' viñ.

49 Palta ay jun viñ scuchan Caifás, aton viñ sat sacerdote d'a jun ab'il chi'. A viñ ix alan d'a eb' viñ:

^m **11.44** A sb'eyb'al eb' israel, tato ay mach schami, sb'ac'och juntzañ c'apac eb' d'ay. Yuj chi' ix yal Jesús to xuyjiel c'apac c'apac b'ac'anoch d'a viñaj Lázaro chi'.

—A ex tic, malaj jab'oc e pensar.

50 Max nachajel jab'oc eyuuj, más vach' d'ayoñ tato scham jun viñ chi' sq'uexuloc eb' anima smasanil. Tato icha chi', mañ ol oñ satel co masanil, xchi viñ.

51 A viñaj Caifás chi', mañoc d'a yol yic viñ ix yal jun chi', palta yujto sat sacerdote yaj viñ d'a jun ab'il chi', yuj chi' a Dios ix ac'an yal viñ to ol cham Jesús sq'uexuloc eb' israel smasanil. **52** A schamel chi', mañ yujocñej eb' israel chi', palta yuj pax smolb'anxi eb' yuninal Dios saclemínac yajcanb'ati, yic jun-xoñej tz'aj eb'. **53** Yuj chi', atax d'a jun c'u chi' ix och ijan eb' viñ snaan tas ol yutoc smilancham Jesús.

54 Yuj chi' maxtzac ec' Jesús d'a scal eb' aj Judea chi'. Ix el d'a jun lugar chi'. Ix b'at d'a jun choñab' scuchan Efraín ay d'a sti' jun lum taquiñ luum. Ata' ix can yed' eb' sc'ayb'um.

55 Ayic van sja stiempoal jun q'uiñ tz'ochi yic snaancot eb' israel tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto, tzijtum val eb' najat ix laj coti, ix laj c'och eb' d'a Jerusalén. Ayic manto yamchajoch jun q'uiñ chi', ix c'och eb' ta' yic sb'o sb'a eb' icha yalan ley. **56** Ayic ayec' eb' ta', tzijtum val eb' ix ec' sayanec' Jesús, axo d'a yamaq'uul templo ix laj yal eb':

—¿Tas tze na'a? ¿Ol am ja Jesús d'a q'uiñ tic, mato maay? xchi eb'.

57 Axo eb' viñ fariseo yed' eb' viñ sat sacerdote ix ac'anelta jun ab'ix tz'alan icha tic: Tato ay b'aj tzeyil Jesús, tzul eyal d'ayoñ, xchi eb' viñ. Icha chi' ix yutej eb' viñ yalani, yujto snib'ej eb' viñ syac'och Jesús d'a preso.

Ochnac jun suc'uq'ui sjab' d'a Jesús
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹ Ob'ixxoñej yoch q'uiñ d'a Jerusalén yic snaancot eb' israel tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto, ix c'ochxi Jesús d'a Betania, b'aj cajan viñaj Lázaro, aton viñ ix pitzvixi yuuj. **2** Ayic ix c'och Jesús chi' ta', ix ac'ji-och jun nivan vael yuj eb' yuj Jesús. Ix va viñaj Lázaro yed' eb'. A ix Marta ix c'atc'ancot eb'. **3** Axo ix María, yed'nac nañal litro yal suc'uq'ui sjab' ix, scuch nardo. A jun chi' te caro stojol. Axo ix c'och ix, ix stob'anoch ix d'a yoc Jesús. Ix lajvi chi' ix sucán tacjoc ix d'a xil sjolom. Ix el numan sjab' d'a yol pat chi'.

4 Ay jun viñ sc'ayb'um Jesús scuchan Judas aj Queriot yuninal viñaj Simón, aton viñ ol ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' chamel. Ix yal viñ icha tic:

5 —A jun suc'uq'ui sjab' tic, ay am junoc 300 denario stojol. Octom ix co choño', axo stojol chi' scac' d'a eb' meb'a', nivanoc xchi viñ. **6** Palta yes viñ. Max snalaj jab'oc eb' meb'a' chi' viñ. Yujto sic'um tumin yaj viñ, yuj chi' snib'ej viñ sic' stojol chi', yic vach' syic'canel jab'oc yic viñ, yujto elc'um viñ. **7** Axo ix yalan Jesús d'a viñ:

—Mañ a tzuntzej ix, yujto a jun suc'uq'ui sjab' tic, sic'b'ilb'at yuj ix yic vach' listaxo yaj in muquiloc.

8 Axo eb' meb'a' tzal chi', ayñejec' eb' eyed'oc. A inxo tic, mañ masaniloc tiempo ayinec' eyed'oc, xchi d'a viñ.

A eb' sgana smilan viñaj Lázaro

9 Tzijtum eb' israel ix ab'ani to ayec' Jesús d'a Betania. Yuj chi' ix

b'at eb' yila'. Mañocñej Jesús snib'ej eb' syila'. Snib'ej pax eb' syil viñaj Lázaro, yujto ix pitzvixi viñ d'a scal eb' chammac yuj Jesús. **10-11** Yuj viñaj Lázaro chi', tzijtum eb' ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool. Maxtzac yac'och spensar eb' d'a eb' viñ sacer dote. Yuj chi' ix slajtiej sb'a eb' viñ sat sacerdote chi' tas syutej eb' viñ smilanpaxcham viñaj Lázaro chi'.

C'ochnac Jesús d'a Jerusalén

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Tzijtum anima ix c'och d'a Jerusalén yuj sq'uiñ eb' israel yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto. Axo d'a junxo c'u ix yab'an eb' to van sc'och Jesús ta'. **13** Yuj chi', tzijtum eb' ix laj tzepan el xil añ q'uib'. Ix yic'anb'at eb', ix b'at schaan Jesús eb'. Ix avaj chaañ eb' icha tic:

Yuj val Dios. Calec vach' lolonel d'a jun checb'ilcot yuj Dios Cajal. Calec vach' lolonel d'a co reyal a oñ israel oñ tic, xchi eb'.

14 Axo Jesús ix ilchaj jun noc' yune' b'uru yuuj. Ix q'ue d'a yib'añ noc' icha yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios icha tic:

15 Ex aj Sion, mañ ex xivoc. Ilec nab' sjavi e reyal. Ayq'ue d'a yib'añ jun noc' b'uru, xchi.

16 A juntzañ tic, maj nachajel-laj yuj eb' sc'ayb'um Jesús d'a jun c'u chi'. Ato yic ix ic'jiq'ue d'a satchaani, ato ta' ix snacot eb' to a yab'ixal tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios, ix elc'och icha yajcani.

17 A juntzañ eb' ayec' yed' Jesús ayic ix yavtanelta viñaj Lázaro b'aj mucb'il yic ix pitzvixi viñ, ix laj yalel eb' tas ix yil eb' chi'. **18** Yuj chi' ix b'at eb' anima scha Jesús, yujto ix laj

yab' yab'ixal jun satub'tac ix sc'ulej chi' eb'. **19** Ix laj yalan eb' viñ fariseo icha tic:

—Mañxa tas vach' cutanec ticnaic. Ilec nab' eb' anima, ix laj och eb' masanil yed' viñ, xchi eb' viñ.

Eb' griego sgana yilan Jesús

20 Ay juntzañ eb' griego ix c'och d'a Jerusalén d'a jun q'uiñ chi', yic b'at yac'anem sb'a eb' d'a Dios. **21** Ix c'och eb' d'a viñaj Felipe aj Betsaida d'a yol yic Galilea. Ix yalan eb' d'a viñ:

—Mamin, co gana squil Jesús, xchi eb'.

22 Ix b'at viñaj Felipe chi' yal d'a viñaj Andrés, junñej ix b'at eb' viñ schavañil, ix b'at yalan eb' viñ d'a Jesús chi'. **23** Ix yalan d'a eb' viñ:

—A in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic, a ticnaic van sc'och yorail scheclajeli to te nivan vel-c'ochi. **24** Val yel sval d'ayex, q'uinaloc ay junoc iñat trigo scan pitan d'a sat luum, scanñej icha chi'. Palta tato smucji, ichato schami, axo yic sjavi, nivan sat syac'a'. **25** A mach añej sq'uinal ay yelc'och d'a sat, ol satel sq'uinal chi'. Axo mach malaj yelc'och sq'uinal d'a yolyib'añq'uinal tic d'a sat, aton jun chi' ol scha sq'uinal d'a junelñej. **26** Tato ay eb' snib'ej tz'och in checab'oc, ochocab' tzac'an eb' vuuj. A eb' in checab' chi', ol aj eb' ved' b'aj ayin eq'ui. Tato ay eb' tz'och in checab'oc, axo in Mam ol ch'oxanoc to nivan yelc'och eb' d'a sat, xchi Jesús.

Yalnac Jesús chajtil ol aj schami

27 A ticnaic, te pitz'anoch cusc'olal d'a in pixan. ¿Tas ol vutoc valani? ¿Tom ol val icha tic d'a Dios: Mamin,

colinelta d'a yol sc'ab' jun yaelal sja d'a vib'añ tic, tom xin chi? Palta yuj-ñej val jun tic yac'nac in coti.

28 Mamin, checlajocab'eli to nivan elc'ochi, xchi Jesús.

Ix lajvi chi', ix lolonemta jun d'a satchaañ, ix yalan icha tic:

—Toxo ix in ch'oxeli to nivan vel-c'ochi, axo ticnaic ol in ch'oxel junelxo, xchi.

29 Axo eb' anima ayec' ta', ayic ix yab'an jun chi' eb', ix yalan eb' to ix c'añ c'u. Ay juntzañxo eb' ix alani:

—Tecan a junoc ángel ix lolonemta d'a Jesús tic, xchi eb'.

30 Yuj chi' ix yal Jesús d'a eb':

—Mañ vujoc ix aljiemta juntzañ tic, palta eyuuj. **31** A ticnaic, ol ch'ol-b'itaj tas yaj eb' ay d'a yolyib'añ-q'uinal tic. Axo viñ tz'ac'an mandar jun yolyib'añq'uinal tic, ol pechjoquel viñ. **32** A in tic, ayic ol in ic'jocq'ue d'a chaañ, ol vic'cot masanil eb' anima d'ayin, xchi Jesús.

33 Icha chi' ix yutej yalani chajtil ol aj schami. **34** Axo ix yalan eb' anima d'ay:

—A d'a ley aycan d'ayoñ, ata' ix cab'i to a Cristo ayñejec' d'a masanil tiempo. Yuj chi', ¿tas yuj tzala' to a jun Ac'b'ilecot yuj Dios yoch animail, yovalil ol ic'jocq'ue d'a chaañ? ¿Mach jun Ac'b'ilecot tzal chi'? xchi eb' d'ay.

35 Yuj chi' ix yal d'a eb':

—A in svac' saquilq'uinal d'ayex, ayinec' d'a e cal ticnaic, palta quen-xoñej tiempo ayin eq'ui. Tojolib'itejec e b'a yacb'an ayin to ec' jab'oxco eyed'oc. Tato maay, ol somchajel e pensar. Icha junoc mach sb'eyec' d'a q'uic'alq'uinal, max uji yilan b'aj sb'ati, icha chi' ol ex ajoc.

36 A in tic, aj saquilq'uinal in. Yuj chi', aq'uec in och d'a e c'ool yacb'an ayin to ec' eyed'oc, yic ol vac' saquil-q'uinal d'ayex d'a junelñej, xchi Jesús d'a eb'.

Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix sb'esanel sb'a, ix sc'ub'anel sb'a d'a eb'.

Maj yac'och Jesús eb' israel d'a sc'ool

37 Vach'chom tzijtum tas satub'tac ix sch'ox Jesús yil eb', palta malaj val eb' ix ac'anoch d'a sc'ool. **38** Icha chi' ix aj yelc'och tas yalnaccan viñaj Isaías schecab' Dios. Aton jun tz'alan icha tic:

Mamin Cajal, ¿tom ay mach tz'ac'anoch d'a sc'ol tas scaleli? ¿Tom ay mach snachajel yuuj to a a poder scheclaj d'a jun ab'ix tic? xchi viñ d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan chi'.

39 Yuj chi' max yal-laj yac'anoch eb' d'a sc'ool. Añeja' viñaj Isaías chi' aljinacxican icha tic:

40 A Dios tz'ac'an eb' musansatil, svach' ac'an pitb'oc spensar eb', yic vach' max yil eb', max nachajel yuj eb', yic max q'uex-maj spensar eb'.

Yuj chi' a Dios max colan eb', xchi viñaj Isaías chi'.

41 Yalnac juntzañ tic viñaj Isaías chi', yujto ayoc to yilannac stziquiquial Jesús viñ, yuj chi' aton yab'ixal yalnaccan viñ.

42 Vach'chom yalnaccan viñ icha chi', palta ay eb' israel ix ac'anoch Jesús d'a sc'ool. Tzijtum pax eb' yajal ix ac'anoch d'a sc'ool. Palta max sch'oxel-laj sb'a eb', yujto xiv eb' d'a eb' viñ fariseo, talaj spechjielta eb' d'a yol spatil culto. **43** Icha chi' ix yutej sb'a eb', yujto añej d'a yichañ

eb' anima sgana eb' ay yelc'ochi.
Malaj tz'och d'a eb' tato ay yelc'och
eb' d'a yichañ Dios.

IX ulec' Jesús yuj yac'an co colnab'il

44 Ayic manto sb'esel-laj sb'a Jesús d'a scal eb' anima chi', te chaañ ix yal d'a scal eb':

—Ab'ec jun sval tic d'ayex: A eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, mañoc inñej tzin yac'och eb' d'a sc'ool. A in Mam checjinac in cot syac'paxoch eb' d'a sc'ool. **45** A eb' tzin ilani, syil pax jun checjinac in cot chi' eb'. **46** A in tic, ac'um in saquilq'uinal. In javi d'a yolyib'añq'uinal tic yic vach' a eb' tzin ac'anoch d'a sc'ool, mañxo ayoquec' eb' d'a q'uic'alq'uinal. **47** A eb' tz'ab'an in lolonel, palta max sc'anab'ajejlaj eb', mañoc in laj ol vac'och d'a yib'añ eb', yujto mañ yujoc vac'anoch d'a eyib'añ, in ja d'a yolyib'añq'uinal tic, palta yuj vac'an e colnab'il in javi. **48** A eb' tzin paticaneli, eb' max chaan pax yab' in lolonel, toxonton ayec' jun ol ac'anoch d'a yib'añ eb' chi', aton in lolonel svalcan tic. Yuj in lolonel tic, ol ac'jococh d'a yib'añ eb' d'a slajvub' c'ual. **49** Yujto a in tic, max in lolonlaj d'a yol vico'. A in Mam checjinac in coti, a alannac tas yovalil svala' yed' tas svutej valani. **50** Vojtac to yuj schecnab'il chi', syal e chaan e q'uinal d'a junelñej. Yuj chi', icha yaj yalan in Mam d'ayin, icha chi' svutej valan d'ayex, xchi Jesús.

A Jesús ix b'icanel yoc eb' sc'ayb'um

13 ¹ Q'uic'anocxo tz'och sq'uiñ eb' israel yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a

Egipto, yojtacxo pax Jesús to toxo sja stiempoal yactancan jun yolyib'añq'uinal tic, axo sq'uex chi' d'a co Mam Dios. A eb' yicxo ay d'a yolyib'añq'uinal tic, ix xajanejñej eb'. Ix xajanejñej pax eb' masanto d'a slajvub'.

2-4 Axo viñaj Judas yuninal viñaj Simón aj Queriot, toxo ix och viñ diablo d'a viñ, yic vach' a viñ tz'ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb' ayoch ajc'olal d'ay. Palta yojtac Jesús to a d'a Dios cotnac, ata' ol c'ochxoc. Yojtac to a co Mam Dios ac'jinacoch masanil tas d'a yol sc'ab'. Ayic van sva yed' eb' sc'ayb'um, ix q'ue liñan, ix squichanel jun col spichul, ix stzec'anoch jun c'apac toalla d'a snañal. **5** Ix lajvi chi' ix secanem a a' d'a yol jun palangana, ix och ijan sb'icanel yoc eb' sc'ayb'um chi'.ⁿ Axo yed' c'apac toalla chi' ix suc tacjoc yoc eb' chi'.

6 Axo ijan ix sb'icanel yoc viñaj Simón Pedro, ix yalan viñ d'ay:

—Mamin, ¿tom ijan tza b'iquel voc tic a naani? xchi viñ.

7 —A ticnaic, maxto nachajel uuj tas van in c'ulan tic. C'ojanc'olalto ol nachajel uuj, xchi Jesús chi' d'a viñ.

8 —Maay, mañ val jab'oc ol vac' voc tic a b'iqueli, xchi viñaj Pedro chi'.

—Tato max ac' in b'iquel jun, malaj alan ic ved'oc, xchi Jesús d'a viñ.

9 —Tato icha chi' an Mamin, mañocñej voc tic tza b'iqueli. B'iquel in c'ab', tza b'acanaxel in jolom, xchi viñaj Pedro chi'.

10 Palta ix yalanxi Jesús:

—Q'uinaloc ay junoc mach toto sb'iquel sb'a, mañ yovalilloc sb'icchaj

ⁿ **13.5** A junoc checab' malaj jab'oc yelc'ochi, a' ayoch d'a yib'añ sb'ican oc.

snivanil smasanil. Añej yoc sb'icchaji, yujto sacto snivanil. A ex tic icha junoc mach b'icb'ilxo, icha chi' eyaji, yujto toxo ix tojoltb'i e pensar. Palta mañ e masaniloc ix tojoltb'i e pensar, xchi Jesús.

11 Yojtacxo mach jun ol ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel, yuj chi' ix yala': Mañ e masaniloc ix tojoltb'i e pensar, xchi.

12 Ix lajvi sb'ican yoc eb' chi', ix yac'anxioch sc'apac. Ix emxi c'ojan yed' eb'. Ix yalanxi:

—¿Tzam nachajel eyuuj tas yuj icha tic tzex vutej? **13** A ex tic, tzin eyal e c'ayb'umoc, eyajaloc. Yel ton tzeyala'.

14 C'ayb'um in d'ayex. Yajal vaj d'ayex. Palta ina ix in b'iquel eyoc tic. Yuj chi' smoj icha chi' tzeyutej e b'a junjun ex. **15** Ix in ch'ox jun tic d'ayex, yic vach' icha tzex vutej tic, icha chi' ol eyutoc e b'a junjun ex. **16** Val yel sval d'ayex, malaj junoc checab' ec'al d'a yichañ spatrón. Icha pax chi' eb' checab', malaj junoc eb' ec'al d'a yichañ jun schecan chi'.

17 Tato snachajel juntzañ tic eyuuj, tze c'anab'ajani, te vach' eyico'.

18 Mañ eyujoc e masanil sval jun tic, yujto vojtaxo tas eyaj a ex sic'-b'il exxo el vuuj. Palta yovalil ol elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios b'aj syalcan icha tic: A viñ sva ved'oc, a viñ smeltzajoch ajc'olal d'ayin, xchi. **19** Ayocto svalancan juntzañ tic d'ayex, yic vach' ayic ol ja d'a vib'añ chi', ol eyac'och d'a e c'ool to a in ton Cristo in. **20** Val yel sval d'ayex, a mach schaan eb' in checab', syalelc'ochi a in tzin scha eb'. A eb' tzin chaan chi', scha pax jun checjinac in cot eb', xchi Jesús.

Yalnac Jesús mach ol ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ix te och ilc'olal, ix yalani:

—Val yel sval d'ayex, a d'a e cal tic ay jun viñ ol in ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel, xchi d'a eb' viñ.

22 Axo eb' viñ sc'ayb'um chi', ix och q'ueljab' eb' viñ d'ay junjun, yujto mañ yojtacoc eb' viñ mach jun syal chi'. **23** Ayic van sva eb', a viñ sc'ayb'um Jesús te xajanab'il yuuj, a d'a stz'ey ayec' viñ. **24** Axo viñaj Simón Pedro ix ac'an yechel d'a viñ, yuj chi' tope sc'anb'ej viñ d'a Jesús machtaxlaj jun syal chi'. **25** Yuj chi' ix svach' nitzanoch sb'a viñ d'a stz'ey Jesús. Ix sc'anb'an viñ d'ay:

—Mamin, ¿mach jun tzal chi' xchi viñ.

26 —Ol in lab'ejem jab' ixim pan tic d'a scal yal vinagre, axo jun viñ b'aj ol vac'a', aton jun viñ chi', xchi Jesús d'a viñ.

Ix lajviñej yalan jun chi', ix slab'anem jab' ixim pan chi' d'a scal vinagre chi', ix yac'an d'a viñaj Judas yuninal viñaj Simón aj Queriot.

27 Ix lajvi schaan jab' ixim pan chi' viñ, ix vach' och viñ Satanás d'a viñ, ix yalan Jesús d'a viñ:

—A tas nab'il uuj, c'ulej d'a elañ-chamel, xchi d'a viñ.

28 Axo eb' viñ ayoch yed' d'a te' mexa chi', malaj junoc eb' viñ ix nachajel yuuj tas yuj icha chi' ix yal d'a viñ. **29** A viñaj Judas chi', sic'um tumin yaj viñ, yuj chi' ay eb' ix naani to syal Jesús chi' d'a viñ yuj tas sman viñ yuj q'uiñ chi', mato a jab'oc tumin chi' b'at yac' viñ d'a eb' meb'a'. **30** Axo viñaj Judas chi', ix

lajviñej svaanb'at jun pan chi' viñ, ix elta viñ d'a scal eb'. Toxo ix q'uic'b'i.

Jun ac' checnab'il

31 Ix lajvi yelta viñaj Judas chi', ix yalan Jesús:

—A ticnaic, ol checlajel snivanil velc'och a in Ac'b'il in cot yuj Dios voch animail tic. Ol in ch'oxpaxel snivanil yelc'och Dios. **32** Tato ol in ch'oxel snivanil yelc'ochi, axo ol ch'oxanpaxel snivanil velc'och d'a elañchamel. **33** Ex xajanab'il vuuj, quenxoñej tiempo ayinec' eyed'oc. Ol in e sayeq'ui, palta manto ol yal-laj e c'och b'aj ol in c'och chi', icha vutej-nac valancan d'a eb' aj Judea. **34** Ay junxo ac' checnab'il ol valcan d'ayex ticnaic, to slaj e xajanej e b'a junjun ex. Icha tzex vutej ex in xajanan tic, icha chi' tzeyutej e xajanan e b'a. **35** Tato tze xajanej e b'a junjun ex, ol yojtaquejel eb' anima smasanil to yel in c'ayb'um ex, xchi Jesús d'a eb'.

Yalnac Jesús to ol yiq'uel viñaj Pedro d'a yib'añ

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Axo viñaj Simón Pedro ix c'an-b'an d'ay:

—Mamin, ¿b'ajvaltil ol ach c'och jun? xchi viñ.

—A b'aj ol in c'och chi', mañ ol yal-laj a c'och ved' ticnaic. C'ojan-c'olalto ol ach c'och ved' ta', xchi Jesús d'a viñ.

37 —Palta Mamin, ¿tas yuj max yal in b'at ed' ticnaic jun? In b'ec-nacxo cham in b'a uuuj, xchi viñaj Pedro chi' d'ay.

38 —A... ¿tom yel tza b'ec a b'a a cham vuuj? Val yel sval d'ayach, ayic manto oc' noc' caxlañ d'a jun ac'val

tic, oxel ol iq'uel d'a ib'añ to mañ in ojtacoc, xchi Jesús d'a viñ.

Yujñej Jesús tzoñ c'och b'aj ay Dios

14 ¹ Ix yalanxi Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—Mañ eyac' somchaj e c'ool.

Tzeyac'och Dios d'a e c'ool, tzin eyac'anpaxoch d'a e c'ool. **2** A b'aj ay in Mam, mañ jantacoc cajnob' ay. Q'uinaloc tato malaj, tas am gana sval d'ayex to tzin b'at in b'o eyed'tal b'aj ol ex c'ochoc. **3** Ol lajvoc in b'oan eyed'tal chi' ta', ol in jax junelxo. Axo ul ex vic'an chi' ved'oc, yic vach' a b'aj ayinec' chi', ata' ol ex aj ved'oc. **4** A ex tic eyojtacxo b'aj ol in c'ochoc. Eyojtac pax jun b'e b'aj ol in b'atoc, xchi d'a eb'.

5 Axo viñaj Tomás ix alan d'ay:

—Palta Mamin, mañ cojtacoc b'aj-til tzach b'at chi'. Yuj chi', ¿tas ol cutoc cojtacanel jun b'e chi'? xchi viñ.

6 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—A jun b'e sval tic, a in toni. A iniñej syal ex vic'anb'at b'aj ay co Mam Dios. Yelñej svala'. Ac'um in q'uinal. **7** Yujto a ex tic eyojtac inxo, yuj chi' ol eyojtaquejpaxel in Mam. A ticnaic, eyojtacxo in Mam chi', yujto toxo ix eyila', xchi d'a eb'. **8** Axo viñaj Felipe ix alan d'ay:

—Mamin, ch'ox a Mam chi' quila'. C'ocb'ilñej chi', xchi viñ.

9 Yuj chi' ix yalanxi Jesús d'a viñ:

—Felipe, ina pecatax ayinec' eyed'oc, ¿tom manto in ojtacoc? A eb' tzin ilani, syalelc'ochi van yilan in Mam eb'. Yuj chi', ¿tas yuj tzato al d'ayin: Ch'ox a Mam chi' quila', xa chi? **10** ¿Tom max ac'och d'a a c'ool to ayin och d'a in Mam, ay pax och d'ayin? A tas sval d'ayex, mañ yoloc

vic svala', palta a' ayoch d'ayin, a van smunlaj ved'oc. **11** Aq'uecoch d'a e c'ool to junñej vaj yed' in Mam chi', junñej pax yaj ved'oc. Tato max in eyac'och d'a e c'ool yuj tas sval tic, aq'uec in och d'a e c'ool yuj juntzañ satub'tac tzin ch'oxo'. **12** Val yel sval d'ayex, a mach tzin ac'anocho d'a sc'ool, ol sb'o juntzañ munlajel tzin b'o tic. Ayto juntzañxo ec'alto ol sb'o d'a yichañ juntzañ tzin b'o tic, yujto ol in paxq'ue b'aj ay in Mam chi'. **13** Yalñej tas ol e c'an d'a Dios d'a in b'i, ol ac'joc d'ayex. Icha pax chi' ol vutej a in Yuninal in Dios tic, yic vach' ol checlajelta to te nivan yel-c'och co Mam Dios. **14** Yalñej tas ol e c'an d'a Dios d'a in b'i, ol ac'joc d'ayex.

**Yalnaccan Jesús to ol
scheccot Espíritu Santo**

15 Tato tzin e xajanej, c'anab'ajejec in checnab'il. **16** A in tic, ol in c'an d'a co Mam, axo ol ac'ancot junxo ol colvaj eyed'oc, aton Yespíritu te yel syala'. A ol can eyed' d'a masanil tiempo. **17** A eb' yic yolyib'añq'uinal tic, max yal-laj schaan eb', yujto max yil-laj eb', mañ ojtacab'iloc yuj eb'. A exxo tic, eyojtaxco Yespíritu chi', yujto aytaxon ec' eyed'oc. A ol ochcan cajan d'ayex d'a junelñej. **18** A in tic, mañ ol ex vactejcanlaj e ch'ocoj, ol in jax d'ayex junelxo. **19** Quenxoñej tiempoal, mañxo ol in yil-laj eb' mañ vicoc d'a yolyib'añq'uinal tic. A exxo pax tic, ol in eyila'. Yujto pitzan inñej, pitzan ex pax d'a junelñej. **20** A d'a jun c'ual yic ol ochcan Espíritu d'ayex, ato ta' ol nachajel eyuuj to ayin och d'a in Mam. Axo snachajel chi' eyuuj to ayex och

d'ayin, ayin pax och d'ayex. **21** A eb' syac'och spensar d'a in checnab'il, sc'anab'ajan eb', aton eb' chi' xajan in yuuj. A eb' tzin xajanani, xajan pax eb' yuj in Mam. A in ol in xajanej eb', ol in ch'ox in b'a d'a eb', xchi Jesús.

22 Ay junxo sc'ayb'um viñ scuch Judas, mañoclaj viñ aj Queriot, a viñ ix alani:

—Mamin, ¿tas yuj axoñej d'ayoñ ol a ch'ox a b'a? ¿Tas yuj mañxo ol a ch'ox a b'a d'a eb' yic yolyib'añ-q'uinal tic? xchi viñ d'a Jesús.

23 Yuj chi' ix yalxi Jesús chi':

—A eb' xajan in yuuj, sc'anab'ajej pax in lolonel eb'. Yuj chi' axo in Mam ol xajanan eb'. A in yed' in Mam chi' ol oñ ochcan cajan d'a eb'. **24** Axo eb' max in xajanani, max sc'anab'ajej paxlaj eb' tas svala'. A juntzañ lolonel sval tic d'ayex, mañ vicoc, yic in Mam checjinac in coti.

25 Svalcan juntzañ tic d'ayex yac-b'an ayinto ec' eyed'oc. **26** A co Mam Dios ol checancot Yespíritu d'ayex in qu'exuloc. A' ol colvaj eyed'oc, ol ex sc'ayb'an d'a masanil tastac. Ol yec e nacot jantacñej tas valnaxcogan d'ayex.

27 A ticnaic, svac'can in junc'olal d'ayex. A in junc'olal svac'can d'ayex tic, mañ lajanoc icha junc'olal syac' eb' yic yolyib'añq'uinal tic. Mañ eyac' somchajel e c'ool, mañ ex xivoc.

28 Toxo ix val eyab'i to ol in paxoc, palta ol in jax d'ayex. Tato yel tzin e xajanej, tzex tzalaji, yujto ol in pax d'a co Mam, yujto ec'alto d'a vichañ.

29 Ayocto svalancan juntzañ tic d'ayex, yic vach' ayic ol ujoc jun sval tic, ol in e vach' aq'uejoch d'a e c'ool.

30 Mañxo nivanoc tas sval d'ayex, yujto vanxo sja viñ yajal

yolyib'añiqu'inal tic. A viñ chi', malaj yalan yic viñ d'ayin. **31** Palta tzin c'anab'ajej checnab'il ix yac' co Mam Dios d'ayin, yic vach' ol nachajel yuj eb' yic yolyib'añiqu'inal tic to xajan vuuj. Axo ticnaic, q'ueañec vaan, coyec, xchi Jesús.

A yab'ixal te' uva yed' te' sc'ab'

15 ¹ Ix yalanpax Jesús d'a eb' sc'ayb'um:

—A in tzin sch'ox jun te' nunal uva vach'.^o Axo jun tz'aq'uenan te', a in Mam sch'oxo'. **2** Tato ay te' sc'ab' max satani, axo ol tzepanel te'. Tato ay te' sc'ab' vach' satani, axo ol aq'uenan te' yic tzijtum sat te' syac'a'. Icha syutej yaq'uenan te' chi', icha chi' ol yutoc in Mam eb' syac'och spensar d'ayin. **3** A exxo tic, toxo ix b'o e pensar yuj juntzañ in c'ayb'ub'al ix val d'ayex. **4** Ochañec cajan d'ayin, a inxo ol in ochpax cajan d'ayex. Icha junoc te' sc'ab' tz'elta jecnaj d'a snunal maxtzac satanlaj, icha chi' ol ex ajoc tato mañ ex ayococh d'ayin.

5 A in tic, icha snunal te' uva vaji. A exxo tic, icha te' sc'ab' eyaji. Tato junñej eyaj ved'oc, junñej pax vaj eyed'oc, icha junoc te' sc'ab' tzijtum sat syac'a', icha chi' ol ex ajoc. Palta malaj jab'oc tas syal eyuj e ch'ocoj. **6** Q'uinaloc ay eb' mañ ayococh d'ayin, lajan ol aj eb' icha junoc te' sc'ab' stzeppiel d'a snunal, stacji. Slajvi chi', smolb'aji, sñusjitz'aoc.

7 Tato junñej eyaj ved'oc, tato tzezac'ñejoch e pensar d'a in lolonel, c'anec tas tze nib'ej ol ac'joc d'ayex.

8 Tato nivan tas vach' scheclajel d'a e b'eyb'al, ol aljoc in Mam vach'il eyuuj. Ichaton chi' ol eyutoc e ch'oxaneli to in c'ayb'um ex. **9** Icha ix yutej in Mam in xajanani, icha pax chi' tzex vutej ex in xajanani. Yuj chi' tzin e c'anab'ajejñej, yic vach' ol eyab'i to xajanexñej vuuj. **10** Tato tze c'anab'ajej juntzañ in checnab'il, ol eyab'i to xajanexñej vuuj, yujto icha chi' vaj yed' in Mam. A in tic tzin c'anab'ajej juntzañ checnab'il in Mam chi', yuj chi' svab'i to xajan inñej yuuj.

11 Svalcan juntzañ tic d'ayex yic vach' icha tzin tzalaji, icha pax chi' ol ex tzalajoc, yuj chi' tz'acan ol aj e tzalajc'olal. **12** A ticnaic ay jun in checnab'il ol valcan d'ayex to tze xajanej e b'a junjun ex icha svutej ex in xajanani. **13** Tato ay junoc mach syac'cham sb'a yuj eb' yamigo, syalel-c'ochi to tz'ec' val d'a yib'añ xajanan eb' yamigo chi'. **14** A ex tic, tato tze c'anab'ajej juntzañ in checnab'il tic, val yel vamigo ex toni. **15** A ticnaic sval d'ayex, mañ toñejoc in checab' eyaji, yujto a junoc checab', mañ yoj-tacoc tas sna spatrón. Palta a ticnaic vamigo ex, yujto a jantacñej tas yal-naccan in Mam d'ayin, ix valxican d'ayex. **16** Mañoquexlaj ix in e sayeq'ui, palta a in ix ex in siq'uelta, yic vach' tze c'ulej tas tzin nib'ej. A tas tze c'ulej chi', ol canñej d'a junelñej. Yuj chi' a jantacñej tas tze c'an d'a co Mam Dios d'a in b'i, ol yac'ñej d'ayex. **17** Aton jun in checnab'il tic svalcan d'ayex, to slaj e xajanej e b'a junjun ex.

^o **15.1** A d'a Antiguo Testamento icha d'a Isaías 5, syalcoti to a eb' israel lajan eb' icha junoc ib' te' uva yic Dios, palta chuclaj sat te' syac'a'. A d'a jun pasaje tic, syal Jesús to a d'ay ol elc'och tas sgana Dios d'a spatic israel chi'.

**A schichonc'olal eb' yic
yolyib'añq'uinal**

18 Tato ay eb' yic yolyib'añq'uinal tic tz'och ajc'olal d'ayex, naeccoti to a d'ayin sb'ab'lajoch eb' ajc'olal.

19 Q'uinaloc yic ex yolyib'añq'uinal tic yed' eb', tecan xajanex yuj eb'. Palta mañxo ex yicoc yolyib'añ-q'uinal tic, yujto toxo ex in sic'-canelta d'a scal eb'. Yuj chi' tz'och eb' ajc'olal d'ayex, yujto mañxo eyet-b'eyumoc e b'a yed' eb'. **20** Tze na val cot jun lolonel ix val tic d'ayex: Malaj junoc checab' ec'al yelc'och d'a yichañ spatrón, xin chi d'ayex. Icha yutejnac eb' yac'anocho in yaelal, icha pax chi' ol yutoc eb' yac'anocho eyaelal. Tato ix sc'anab'ajej in c'ay-b'ub'al eb', ol sc'anab'ajej pax eyic eb'. **21** Ol laj yac'och yaelal eb' d'a eyib'añ vuuj, yujto mañ yojtacoclaaj eb' mach checjinac in coti.

22 Q'uinaloc max ul val d'a eb', malaj am smul eb'. Palta a ticnaic, mañxa b'aj vach' scolan sb'a eb' yuj smul. **23** A eb' tz'och ajc'olal d'ayin, tz'ochpax eb' ajc'olal d'a in Mam. **24** A juntzañ satub'tac ix laj in ch'ox d'a scal eb', malaj junocxo mach syal yuuj icha chi'. Q'uinaloc malaj juntzañ satub'tac chi' ix in ch'oxo', malaj am smul eb'. Axo ticnaic, vach'chom ix yil juntzañ chi' eb', palta añeja' ayoch eb' ajc'olal d'ayin, ajc'ool pax eb' d'a in Mam. **25** Palta icha tic ix aj yelc'och juntzañ tic, yic tz'elc'och tas tz'ib'yajcan d'a ley b'aj nivanoc syac'och spensar eb'. Aton jun tz'alan icha tic: Nab'añej scomon och eb' ajc'olal d'ayin, xchi d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani.

26 Palta ay junxo Colvajum ol cot d'a co Mam Dios, aton Yespíritu yel

syala'. Ol b'at in checcoti. A' ol yac' testigoal sb'a vuuj. **27** Añejtona', ich ex ta', ol eyac' testigoal e b'a, yujto junñej ec'nac ex ved'oc yictax ix el yich in munlajel tic.

16 ¹ Svalcan juntzañ tic d'ayex, yic mañ ol ex somchajeloc. **2** Yujto ol laj ex pechjielta yuj eb' quetisraelal d'a yol spatil culto. Ay jun tiempoal ol javoc, yalxoñej mach ol ex milanoc, a snaan eb' to pavor syac' eb' d'a Dios. **3** Icha chi' ol yutoc sb'a eb', yujto mañ yojtacoc in Mam eb', mañ in yojtacoc pax eb'. **4** Svalcan juntzañ tic d'ayex, yic vach' ayic ol ja jun tiempoal chi', ol e nacoti to valnaxcogan d'ayex. Maj val-laj juntzañ tic d'ayex d'a yic yalañ, yujto ayinto ec' eyed' ta'.

A yopisio Yespíritu Dios

5 Axo ticnaic, ol in pax d'a jun checjinac in coti. Palta malaj junoc ex tze c'anb'ej d'ayin b'ajtil ol in c'ochoc. **6** Toñej tzex te och ilc'olal yuj juntzañ svalcan tic d'ayex. **7** Val yel sval d'ayex, te vach' eyico' yujto ol in paxoc. Tato mañ ol in paxoc, mañ ol javoclaaj jun d'iian scolvaj chi' eyed'oc. Palta ayic ol in paxoc, ol in checancot d'ayex. **8** Axo ol javoc, a' ol ac'an yojtaquejel eb' yic yolyib'añq'uinal tic to ay smul eb'. Añeja' ol ac'an yojtaquejel eb' to vach'ñej ix vutej in b'a. Ol yac'an yojtaquejel eb' to ol ch'olb'itaj tas yaj eb' yuj Dios. **9** Ol sch'oxan d'a eb' to ay smul eb', yujto max in yac'och eb' d'a sc'ool. **10** A' ol ac'an yojtaquejel eb' to vach'ñej ix vutej in b'a, yujto ol in pax b'aj ay co Mam Dios, b'aj mañxo ol yal-laj in eyilani. **11** Ol sch'oxan d'a eb' to ol ch'olb'itaj yaj eb' yuj Dios, yujto

toxo ix ch'olb'itaj yaj viñ yajal yol-yib'añq'uinal tic.

12 Tzijtumto tas in gana sval d'ayex, palta maxto techaj eyab'an ticnaic. **13** Ato val ol ja Espíritu yel syala', ato ta' ol ac'joc nachajel eyuu masanil tas yel. Mañ ol lolonlaj d'a yol yico', a jantacñej tas ol aljoc d'ay, añej ol yala'. Ol laj yalan juntzañ tas-tac toto ol ujoc. **14** Yuuj ol chec-lajeloc to nivan velc'ochi. Jantacñej tas ol val d'ay, a' ol alan pax d'ayex. **15** Jantacñej tas ay d'a co Mam Dios, vicñej yaji. Yuj chi' ix vala' to a tas ol val d'a Espíritu chi', a' ol yal d'ayex.

Stzalajc'olal eb' sc'ayb'um Jesús

16 Junxoñej rato ol in eyila', slajvi chi', mañxo ol in eyil-laj. Ol ec' junocxo rato, ol in eyilanxi, yujto ol in paxq'ue b'aj ay in Mam, xchi Jesús d'a eb'.

17 Ix lajvi yalan jun chi', ay jayvañ eb' sc'ayb'um ix laj alani:

—¿Tas syalelc'och jun syal tic d'ayoñ? To ix yala': Junxoñej rato ol in eyila', slajvi chi', mañxo ol in eyil-laj. Ol ec' junocxo rato, ol in eyilanxi, xchi. Ix yalanpaxi: Yujto ol in paxq'ue b'aj ay in Mam, xchi d'ayoñ. **18** A jun “junxoñej rato” syal tic, ¿tastaxlaj syalelc'ochi? Mañ jab'oc snachajel cuuj tas syala', xchi eb'.

19 Axo Jesús, yojtacxo to sgana eb' sc'anb'ej d'ay tas syalelc'och jun ix yal chi', yuj chi' ix yalanxi d'a eb':

—Toxo ix val d'ayex: Junxoñej rato ol in eyila', slajvi chi', mañxo ol in eyil-laj. Palta ol ec' junocxo rato, ol in eyilanxi, xin chi d'ayex. ¿Tom yuj juntzañ sval tic tze c'anb'an eyab' d'ayex junjun ex? **20** Val yel sval d'ayex, ol ex cusoc, ol ex oc'oc. Axo

eb' yic yolyib'añq'uinal tic, ol laj q'ue chañ eb'. A ex tic, ol ex cusoc, palta ol meltzajxoc och e cusc'olal chi' d'a tzalajc'olal. **21** Q'uinaloc ay junoc ix ix van yalji yune', scus ix, yujto ayoch ix d'a syaelal, palta ayic toxo ix aj yune' ix chi', maxtzac snacotlaj syaelal ix chi', toxoñej ste tzalaj ix, yujto ix aj jun unin chi' d'a yolyib'añq'uinal tic. **22** Icha jun ix chi', icha chi' ol ex ajoc. Ol ex cus ton ticnaic, palta ato yic ol in eyilanxi ol ex tzalajoc. Axo jun e tzalajc'olal chi', malaj junoc mach ol yal yic'anec' d'ayex.

23 A d'a jun c'ual chi' mañxa tas ol e c'anb'ej d'ayin. Val yel sval d'ayex, masanil tas ol e c'an d'a co Mam Dios d'a in b'i, ol yac' d'ayex. **24** A ticnaic, mantalaj tas tze c'an d'a Dios d'a in b'i. C'anec, ol e chaa, ol ac'joc d'ayex yic ol tz'acvoc e tzalajc'olal.

Cannac yolyib'añq'uinal tic d'a yalañ yuj Jesús

25 Q'uexañ ix vutej valan juntzañ lolonel tic d'ayex. Palta ay jun tiempol ol javoc, mañxo ichoc ta' ol aj valan d'ayex, yujto tojolxoñej ol vutoc valan yab'ixal in Mam d'ayex. **26** Ayic ol ja jun c'ual chi', ato ta' ol e c'an tas tze nib'ej d'a in b'i. Max val-laj d'ayex tato a in ol in c'an tas d'a in Mam eyuu. **27** Xajan ex yuj in Mam chi', yujto xajan in eyuu, ix eyac'och d'a e c'ool to a d'ay cotnac in. **28** Yel toni a d'ay cotnac in, in javi d'a yolyib'añq'uinal tic. A ticnaic, ol vactejcani, axo in paxq'ue d'a in Mam chi', xchi d'a eb'.

29 Axo eb' sc'ayb'um chi' ix alan d'ay:

—A ticnaic te tojolxo tzutej alan d'ayoñ. Mañxo q'uexañoc tzutej alan

icha d'a junel. **30** A ticnaic, snachajel cuuj to ojtačnej masanil tasi. Mañ yovaliloc tzato co c'anb'ej d'ayach ayic tzalan d'ayoñ. Yuj chi' scac'och d'a co c'ool to a d'a Dios cotnac ach, xchi eb' d'ay.

31 Yuj chi' ix yalxi d'a eb':

—¿Tzam in eyac'och d'a e c'ool ticnaic? **32** Palta vanxo sja stiempoal ol ex saclemcanb'atoc. Ol laj ex b'at elelal junjun ex. Ol in eyactejean in ch'ocoj, palta mañ in ch'ocojoc ol in canoc, ayec' in Mam ved'oc. **33** Ix val masanil juntzañ tic d'ayex, yic vach' junc'olalxo ol ex aj vuuj. A d'a yolyib'añq'uinal tic, ol eyab' ton syail. Palta tec'an tzeyutej e b'a, yujto a eb' yic yolyib'añq'uinal tic, toxo ix can eb' d'a yalañ vuuj, xchi Jesús d'a eb'.

Ix lesalvi Jesús yuj eb' sc'ayb'um

17 ¹ Ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ix q'ue q'uelan d'a sat-chaañ, ix yalani:

—Mamin, toxo ix ja stiempoal a ch'oxaneli to nivan velc'och a in Uninal in tic, yic ol in ch'oxpaxel snivanil elc'ochi. ² Yujto a ach ac'nac vopisio d'a yib'añ masanil eb' anima yic vach' svac' sq'uinal jantac'nej eb' ix ac' d'ayin. ³ A jun q'uinal d'a junel'nej tic, syalelc'ochi to tzach yoj-taquejel eb' anima to a ach'nejton Dios ach d'a val yel yed' pax in yoj-tacanel eb' a in Jesucristo checb'il in cot uuj tic.

⁴ Ayic ayinec' d'a yolyib'añq'uinal tic, ix in ch'oxo' to te nivan elc'ochi. A jun munlajel ac'b'ilcan tic d'ayin uuj, toxo ix yic' sb'a. ⁵ Ayic manto b'o jun yolyib'añq'uinal tic, ayinec' ed' b'aj ay co vach'il. Axo ticnaic Mamin, cha in paxq'ue ed' b'aj ay co vach'il chi' ichataxon vaj ed'oc.

⁶ A eb' ix a siq'uelta d'a yolyib'añ-q'uinal tic, ix ac' eb' d'ayin, ix in ch'ox d'a eb' tas nab'il uuj. A eb' ix ac' d'ayin, toxonton ic eb'. Ix laj sc'anab'ajej a lolonel eb'. ⁷ A ticnaic, a jantac'nej tas ac'nac d'ayin, yojtac eb' to a d'ayach cotnac. ⁸ A a lolonel ac'nac d'ayin, ix laj val d'a eb'. Ix schaan yab' eb', yuj chi' yojtac eb' to yel d'ayach cotnac in. Syac'och eb' d'a sc'ool to a ach a checnac in coti.

⁹ Tzin lesalvi yuj eb' ix ac' d'ayin, yujto icxo eb'. Axo eb' yic yolyib'añ-q'uinal tic, max in lesalvilaj yuj eb'.

¹⁰ Jantac'nej eb' vico', icxo pax yaj eb'. Añejtona' eb' ico', vicxo pax eb' ed'oc. Aton eb' tic sch'oxaneli to te nivan velc'ochi.

¹¹ Jab'xoñej tiempo ayinec' d'a yolyib'añq'uinal tic, axo in paxq'ue chi' ed'oc. Axo pax eb' tic jun, ol to can eb' d'a yolyib'añq'uinal tic. Mamin, te tojol ach'nej. A eb' ix ac' d'ayin, tza tañvej eb' yed' a poder, aton jun ix ac' d'ayin, yic junxoñej tz'aj eb' icha vaj ed'oc. ¹² Ayic ayinec' yed' eb' d'a yolyib'añq'uinal tic, ix in tañvej eb' yed' a poder chi'. A eb' ix ac' d'ayin, ix in tañvej eb' yic malaj tz'ic'an eb', malaj junoc eb' ix sateli, añej jun d'iñantaxon sateli yic tz'elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a a lolonel.

¹³ A ticnaic jun, ol in paxiq'ue d'ayach. Yach'an ayinto ec' jab'ocxo d'a yolyib'añq'uinal tic, svalancan juntzañ tic yic vach' ol tzalaj eb' icha in tzalaj tic. ¹⁴ Toxo ix laj valcanel a lolonel d'a eb'. Palta a eb' yic yolyib'añq'uinal tic tz'och eb' aje'olal d'a eb', yujto mañxo yicoc yolyib'añ-q'uinal eb' yed' eb'. Icha in tic, mañ in yicoc yolyib'añq'uinal tic. ¹⁵ Mantoc svala' to elañchamel tziq'uel eb'

d'a tic. Palta tzin c'an d'ayach to tza tañvej eb', yic malaj eb' tz'ixtaxel yuj viñ chuc chi'. **16** A in tic, mañ in yicoc yolyib'añq'uinal tic. Añejtona' icha chi' eb', mañ yicoc yolyib'añ-q'uinal tic eb'. **17** A ach tza tojolb'itej spensar eb' yed' a lolonel te yel.

18 Icha ix utej in a checancot d'a scal eb' anima tic, icha chi' svutej in checanpaxb'at eb' d'a scal eb' anima chi'. **19** Yuj svach'iloc eb' yuj chi' svac' in b'a d'ayach, yic vach' tz'och eb' icoc d'a val yel.

20 Mañ yujocñej eb' tzin lesalvi. Tzin lesalvi pax yuj eb' toto ol in ac'anoch d'a sc'ool yuj tastac ol yal eb' in checab' tic. **21** Tzin c'an d'ayach yic junxoñej ol aj spensar eb' smasanil. Mamin, junñej vaj ed'oc, junñej pax aj ved'oc. Ichoc val caji, ichocab' ta tz'aj pax eb', junñejocab' tz'aj eb' qued'oc. Tato icha chi', axo eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic, ol yac'och eb' d'a sc'ool to a ach a checnac in coti. **22** A snivanil vel'och ix ac'a', a ix vac'pax d'a eb', yic junxoñej tz'aj spensar eb' icha vaj ed'oc. **23** A in ayin och d'a eb', a achxo ayach och d'ayin, yic vach' junxoñej ol aj spensar eb'. Yuj chi' ol nachajel yuj eb' yic yolyib'añq'uinal tic to a ach a checnac in coti. Ol nachajel yuj eb' to icha tzutej in a xajanani, icha pax chi' tzutej a xajanan eb' quicxo.

24 Mamin, a eb' tzac' d'ayin, in gana ol aj eb' ved' b'aj ol in c'ochoc, yic ol yil in vach'il eb' ac'b'il d'ayin uuj, yujto xajanintaxon uuj atax yic mantzac b'o jun yolyib'añq'uinal tic. **25** Mamin, tojol a pensar, a eb' yic yolyib'añq'uinal tic, mañ ach yojtacoc eb'. Xal in tic, vojttac ach. Axo eb' tic, yojttacoc eb' to a ach a checnac in coti. **26** A in ix vac' yojttaquejel

eb' tas aji. Añejtona' ol in vach' aq'uej yojttaquejxiel eb', yic vach' icha tzutej in a xajanani, icha pax chi' tzutej a xajanan eb'. A inxo ol in och cajan d'a eb' d'a junelñej, xchi Jesús d'a co Mam Dios.

Ix yamchaj Jesús

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 ¹ Ix lajvi yalan juntzañ chi' Jesús, ix b'at yed' eb' sc'ay-b'um. Ix c'axpajec' eb' d'a sch'olanil a' Cedrón b'aj ay juntzañ te' avb'en te'. Ix c'och eb' d'a scal te'. **2** Axo viñaj Judas, viñ ol ac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' chamel, yojttac pax jun lugar chi' viñ, yujto tzijttum el ix smolb'ej sb'a Jesús chi' yed' eb' sc'ay-b'um ta'. **3** Yuj chi' ix c'och viñ ta', ajun jun umañ eb' soldado yed' viñ yed' pax eb' stañvumal stemplo Dios ix chejcicot yuj eb' viñ sat sacerdote yed' eb' viñ fariseo. Tz'icb'il sc'ac' eb', ma scandil eb' yuuj. Yed'nac pax syamc'ab' eb' yic oval ix c'och eb'. **4** Axo Jesús yojttacxo jantac tas ol javoc d'a yib'añ. Yuj chi' ix sch'oxan sb'a, ix sc'anb'an d'a eb' viñ ix c'och chi':

—¿Mach tzec' e saya'? xchi d'a eb' viñ.

5 —A Jesús aj Nazaret, a sco sayeq'ui, xchi eb' viñ d'ay.

—A in ton tic, xchi d'a eb' viñ.

A viñaj Judas, viñ van yac'anoch Jesús d'a yol sc'ab' eb' ajc'ool chi', ajun viñ yed' eb' viñ. **6** Ix lajviñej yalan Jesús d'a eb' viñ, ix b'at pac'al-joc eb' viñ d'a spatic, ix laj telvi eb' viñ d'a sat luum. **7** Ix sc'anb'anxi Jesús d'a eb' viñ:

—¿Mach tzec' e saya'? xchi.

—A Jesús aj Nazaret, a tzec' co saya', xchixi eb' viñ.

8 —Palta toxo ix val d'ayex to a in ton tic. Tato a in tzin e saya', axo eb' viñ ved'nac tic, actejec el eb' viñ, xchi d'a eb' viñ.

9 Icha chi' ix aj yelc'och tas ix yal Jesús yuj eb' sc'ayb'um, ayic ix yalan icha tic: A eb' ix ac' d'ayin malaj junoc eb' ix sat vuuj, xchi d'a Dios.

10 Axo viñaj Simón Pedro, ix yic'an-q'ueta q'uen yespada viñ d'a yol yatut, ix b'at jucnax viñ d'a jun viñ scuch Malco, schecab' viñ sat sacerdote. Ix slesanel schiquin viñ viñ d'a svach'. 11 Axo ix yalan Jesús d'a viñaj Pedro chi':

—Aq'uem q'uen espada chi' d'a yol yatut. ¿Tom mañ ol vac' in b'a d'a jun yaelal syac'cot in Mam d'a vib'añ tic a naani? xchi d'a viñ.

Ix ic'jib'at Jesús d'a yichañ viñaj Anás
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Ix syaman Jesús chi' eb' viñ soldado yed' viñ syajalil eb' yed' eb' viñ aj Judea stañvumal templo. 13 Ichato chi' ix ic'jib'at d'a spat viñaj Anás, sñi' viñaj Caifás. A viñaj Caifás chi' sat sacerdote yaj d'a jun ab'il chi'. 14 Aton viñ alannac d'a eb' aj Judea chi' to yovalil scham junoc mach sq'uexuloc eb' anima smasanil.

Yic'naquel viñaj Pedro d'a yib'añ
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Ayic ix ic'jib'at Jesús, tzac'anoch viñaj Simón Pedro yuuj yed' junxo viñ sc'ayb'um Jesús chi'. A junxo viñ sc'ayb'um chi', ojtabac'il viñ yuj viñaj Anás chi'. Ix ochc'och viñ yed' Jesús d'a yamaq'uul spat viñaj Anás chi'. 16 Axo viñaj Pedro chi', ix can viñ d'a ti' pat chi'. Yuj chi' ix elixta junxo viñ sc'ayb'um Jesús chi', ix

yalan viñ d'a ix stañvumal ti' pat chi' to tz'och viñaj Pedro chi' yed' eb'. 17 Axo ix stañvumal ti' pat chi' ix alan d'a viñaj Pedro chi':

—A ach tic, tecan sc'ayb'um ach jun viñ ix yamchaj tic, xchi ix d'a viñ.

—Maay, mañ in sc'ayb'umoclañ viñ, xchi viñ d'a ix.

18 A d'a jun tiempoal chi' te ay siic, yuj chi' axo eb' viñ ayoch checab'oc yed' eb' viñ stañvumal templo, ix yac'och sc'ac' eb' viñ d'a te' ac'al. Liñjab'och eb' viñ c'axnel. Axo viñaj Pedro chi', ix c'och viñ yed' eb' viñ d'a sti' te' c'ac' chi', ix c'axni viñ yed' eb' viñ.

C'ochnac Jesús d'a yichañ
viñ sat sacerdote

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Axo viñ sat sacerdote ix c'an-b'an d'a Jesús:

—¿Mach eb' a c'ayb'um? ¿Tas juntzañ a c'ayb'ub'al b'aj tza c'ayb'ej eb'? xchi viñ d'ay.

20 Ix yalan Jesús chi' d'a viñ:

—A juntzañ in c'ayb'ub'al chi', ix valel d'a scal eb' anima smasanil. Masanil tiempo ix valel d'a yoltac spatil culto yed' d'a yamaq'uul stemplo Dios yed' b'aj smolb'ej sb'a eb' anima. Malaj junoc tas c'ub'eltac ix vala'. 21 ¿Tas yuj a d'ayin tza c'an-b'ej? C'anb'ej d'a eb' ix ab'an valani. Yalocab' eb' d'ayach tas juntzañ in c'ayb'ub'al chi'. Ina yojtacxo eb' tas ix vala', xchi d'a viñ.

22 Ix lajviñej yalan juntzañ chi', axo jun viñ stañvumal templo ayec'ta' ix tz'itanb'at sat. Ix yalan viñ d'ay:

—Tas yuj icha chi' tz'aj a pacan sti' viñ sat sacerdote tic, xchi viñ d'a Jesús.

23 —Tato chuc ix vala', al d'ayin tas chucal ix val chi'. Palta tato a tas vach' ix vala', ¿tas yuj tzin a comon maq'uej? xchi Jesús chi' d'a viñ.

24 Ix lajvi chi', axo viñaj Anás chi' ix checan ic'jocb'at Jesús d'a viñaj Caifás, viñ sat sacerdote. Añeja' tzec'-b'il yuj eb' viñ ix b'ati.

**Yalnacxi viñaj Pedro
to mañ yojtacoc Jesús**

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Axo viñaj Pedro añeja' van sc'axni viñ yed' eb' viñ stañvumal templo chi'. Yuj chi' ix yalan eb' viñ d'a viñ:

—A ach tic, tecan sc'ayb'um ach Jesús, xchi eb' viñ.

Ix yic'anxiel viñ d'a yib'añ, ix yalan viñ:

—Maay, mañ in sc'ayb'umoclaaj, xchi viñ.

26 Ix lajvi chi', ay jun schecab' viñ sat sacerdote, sc'ab' yoc sb'a yed' viñ ix el schiquin yuj viñaj Pedro chi' ix alan d'a viñ:

—¿Tom mañoc ach ix vil ec' yed' Jesús b'aj ay te' avb'en te' jun? xchi d'a viñ.

27 Ix yic'anxiel viñaj Pedro chi' d'a yib'añ junelxo. A val slajvi yic'anxiel viñ chi' d'a yib'añ, ix oc' noc' caxlañ.

Ix ic'jib'at Jesús d'a yichañ viñaj Pilato
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Axo yic van sacb'i, ix ic'jiel Jesús d'a yol spat viñaj Caifás chi' yuj eb' yajal d'a scal eb' israel, ix ic'jib'at d'a sdespacho viñaj Pilato, viñ yajal. A sley eb' aj Judea chi', max yal yoch eb' d'a yol sdespacho viñ chi'. A snaan eb', talaj tz'och smul eb' d'a yichañ Dios, talaj mañ smojoc svaan jun vael eb' yic q'uiñ van sjavi, yic

snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto. **29** Yuj chi' ix elta viñaj Pilato chi' d'a sti' sdespacho. Ix sc'anb'an viñ d'a eb':

—¿Tas smul jun viñ tzul eyac' tic d'ayin? xchi viñ.

30 —Tato mañ chucoc viñ, ¿tom ol ul cac' viñ d'a yol a c'ab'? xchi eb' viñ.

31 Yuj chi' ix yalan viñaj Pilato chi':

—Iq'uecb'at viñ a ex tic, tzeyac'anoch d'a yib'añ viñ icha syal e ley, xchi viñ.

—Palta a oñ israel oñ tic, max yal-laj co comon ac'anoch chamel d'a yib'añ junoc anima, xchi eb' viñ.

32 Icha chi' ix aj yelc'och tas ix yal Jesús chajtil ol aj schami. **33** Axo viñaj Pilato chi', ix ochxican viñ d'a yol sdespacho. Ix yac'an avtajcot Jesús viñ, ix sc'anb'an viñ d'ay:

—¿Tom a ach tic sreyal ach eb' israel? xchi viñ.

34 —¿Tom a ach tza nael jun chi', mato ch'oc mach ix alan d'ayach vuuj? xchi Jesús chi' d'a viñ.

35 —¿Tom israel in tzila'? A eb' etchoñab' yed' eb' sat sacerdote, a eb' ix ul ach ac'anoch d'a yol in c'ab'. Palta ¿tas ix a mulej? xchi viñ d'ay.

36 —A in tic, mañoc d'a yol-yib'añq'uinal tic rey in. Q'uinaloc tato icha chi', a eb' tzin ac'an servil, tzam yac' yovalil eb', yic max in ac'ljioch d'a yol sc'ab' eb' aj Judea. Palta mañoc d'a tic rey in, xchi Jesús chi' d'a viñ.

37 —¿Tom yel val jun to rey ach? xchi viñaj Pilato chi' d'ay.

—Yel toni, rey in, ichaton tzal chi'. A in tic, in javi d'a yolyib'añq'uinal tic yic tzul valel jun tas te yel. Yuj val chi' in alji. Jantacñej eb' yictaxon jun

yel tic, syac'och schiquin eb' d'a tas svala', xchi Jesús chi'.

38 Axo ix yalan viñaj Pilato chi' d'ay:

—¿Tas jun yel tzal chi'? xchi viñ d'ay.

Ochnac chamel d'a yib'añ Jesús

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Ix lajvi yalan jun chi' viñaj Pilato chi', ix elixta viñ d'a sti' b'aj aycan eb' aj Judea chi'. Ix yalanelta viñ d'a scal eb':

—A jun viñ tic, malaj jab'oc smul viñ svila'. **39** Palta ay jun e ley d'a junjun q'uiñ tic to tze c'anelta junoc mach d'a preso. Yuj chi', ¿mama e gana svaq'uel jun viñ e reyal a ex israel ex tic d'a libre ticnaic? xchi viñ d'a eb'.

40 Yuj chi' ix avaj chaañ eb' smasanil, ix yalan eb':

—A jun viñ tic, malaj co gana d'a viñ. A viñaj Barrabás tzaq'uel d'a libre, xchi eb' d'a viñ.

Palta a viñaj Barrabás chi', milum-cham anima viñ.

19 **1** Axo viñaj Pilato ix checan ic'jocb'at Jesús yic' b'at mac'joc. **2** Ix lajvi chi', ix sjalan setan jun q'uiix eb' viñ soldado, ix yac'an-q'ue eb' viñ scoronaoc Jesús chi'. Ix yac'anocho jun c'apac eb' viñ d'ay, q'uiic' mutz'inac icha yic eb' rey. **3** Ix laj c'och eb' viñ d'a stz'ey, ix stz'acan yal eb' viñ d'ay:

—Tzalajañ ach sreyal eb' israel, xchi eb' viñ d'ay.

Ix tz'it'jib'at sat yuj eb' viñ.

4 Ix lajvi chi', ix elta viñaj Pilato d'a sti' b'aj aycan eb' aj Judea chi'. Ix yalanelta viñ d'a scal eb':

—Ilecna'b'i, tic tzin ch'oxelta viñ d'ayex, yic vach' tzeyojtaquejeli to

malaj jab'oc smul viñ ix ilchaj vuuj, xchi viñ d'a eb'.

5 Ichato chi' ix elta Jesús d'a sti'.

Añeja' ayq'ue jun q'uiix chi' d'a sjolom, añeja' aypaxoch jun q'uiic' mutz'inac c'apac chi' yuuj. Ix yalanxi-elta viñaj Pilato chi' d'a eb':

—Ina viñ tic, xchi viñ.

6 Ayic ix yilan eb' viñ sat sacer-dote yed' eb' viñ stañvumal templo yelc'och Jesús d'a sti' chi', ix q'ue umnaj eb' viñ yalani:

—Culusejq'ue viñ. Culusejq'ue viñ, xchi eb' viñ.

Ix yalanpax viñaj Pilato chi' d'a eb':

—Iq'uecb'at viñ a ex tic, tze culusanq'ue viñ e ch'ocoj. Xal in tic, malaj jab'oc smul viñ tz'ilchaj vuuj, xchi viñ.

7 Ix yalanpax eb' aj Judea chi' d'a viñ:

—Palta ay jun ley aycan d'ayoñ.

Yuj jun ley chi' yovalil ol miljoccham jun viñ tic, yujto ix yaloch sb'a viñ Yuninaloc Dios, xchi eb'.

8 Axo ix yab'an jun chi' viñaj Pilato chi', ix te xivb'at viñ. **9** Yuj chi' ix ochxic'och viñ d'a yol sdespacho, ix sc'anb'an viñ d'a Jesús:

—¿B'ajtil cotnac ach jun? xchi viñ d'ay.

Palta maj tac'voclay Jesús chi' d'a viñ.

10 Yuj chi' ix yalanxi viñ d'ay:

—¿Tas yuj max ach tac'vi d'ayin? ¿Tom mañ ojtacoc to ay vopisio ach vac'anel d'a libre, ay pax vopisio ach in culusanq'uei? xchi viñ d'ay.

11 Ix yalan Jesús d'a viñ:

—Palta aton Dios ac'jinac opisio chi'. Tato maay, malaj alan jab'oc ix d'ayin. Yuj chi' a viñ ix in ac'anocho d'a yol a c'ab', te ec'alto smul viñ d'a ichañ, xchi d'a viñ.

12 Ix lajvi yab'an juntzañ chi' viñ, ix snaan viñ tas syutej yac'anel Jesús chi' d'a libre. Axo eb' aj Judea chi', ix q'ue umnaj eb' yalani:

—Tato tzaq'uel viñ d'a libre, ajc'ool ach d'a viñ yajal d'a Roma syal chi'. A viñ tic ix yaloch sb'a viñ reyal. Palta a mach tz'alan icha chi', ajc'ool d'a viñ yajal d'a Roma chi', xchi eb' d'a viñ.

13 Ix lajvi yab'an jun chi' viñ, ix yalan viñ to tz'ic'jicot Jesús chi' b'aj ayec' viñ chi'. Ix lajvi chi', ix em c'ojan viñ d'a sc'oynub' b'aj sb'o yaj oval. A jun lugar chi', Gabata sb'i d'a hebreo. Syalelc'ochi, b'aj latz'b'ilem q'uen q'ueen. **14** Ayic ix em c'ojan viñ chi', vanxo yoch chime'ualil. Q'uic'anocxo sq'uiñ eb' israel yic snancot eb' tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto. Axo ix yalan-paxelta viñ d'a scal eb' aj Judea chi':

—Ina viñ e reyal tic, xchielta viñ d'a eb'.

15 Palta ix laj avaj chaañ eb' junelxo:

—Chamocab' viñ. Chamocab' viñ. Culusejq'ue viñ, xchi eb'.

—¿Tom svac' culusejq'ue viñ e reyal tic? xchi viñ d'a eb'.

Axo eb' viñ sat sacerdote ix tac'vi:

—A oñ tic, añej viñ yajal d'a Roma co reyal. Malaj junocxo, xchi eb' viñ.

16 Ichato chi' ix ac'jioch Jesús d'a yol sc'ab' eb' yic sculusajq'uei. Yuj chi' ix yic'b'at Jesús chi' eb'.

Ix culusajq'ue Jesús

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Axo Jesús ix cuchan sculusal, ix ic'jib'at d'a jun lugar scuchan Gólgota d'a hebreo. Syalelc'ochi: B'aj Ay Sb'aquil Jolom. **18** Ata' ix culusajq'ue Jesús yuj eb'. Ay chavañxo eb' viñ ix

culusajq'ue yed'oc, jun viñ d'a svach', junxo viñ d'a sq'uexañ, axo d'a snañal sculusal eb' viñ chi' ix culusajq'ue Jesús chi'. **19** Axo viñaj Pilato chi' ix ac'an tz'ib'chajoch juntzañ lolonel d'a jun yune' chem te'. Ix yac'an ac'jococh viñ d'a sjolom sculusal Jesús chi'. Icha tic syal jun chi': A Jesús aj Nazaret, Sreyal eb' israel, xchi. **20** A jun lugar b'aj ix culusajq'ue Jesús chi', a d'a ti' choñab' ay. Yuj chi' tzijtum eb' israel ix ilan juntzañ lolonel chi'. A d'a hebreo, d'a griego yed' pax d'a latín, aton sti' eb' aj Roma, ata' ix tz'ib'-chajochi. **21** Yuj chi' ix yal eb' viñ sat sacerdote d'a viñaj Pilato chi':

—Octom mañoc Sreyal eb' israel ix ac' tz'ib'chajochoc. Octom tzac' tz'ib'-chaj icha tic: A viñ tic, ix yaloch sb'a viñ Sreyaloc eb' israel, xchi eb' viñ d'a viñ.

22 —A tas ix vac' tz'ib'chajoc, scanñej icha chi', xchi viñaj Pilato chi' d'a eb' viñ.

23 Axo eb' viñ soldado, ayic manto sculusejq'ue Jesús eb' viñ, ix quichjel spichul yuj eb' viñ. Ix spucanec' eb' viñ d'a spatic. Chañ poj ix aji. Junjun yic junjun eb' viñ. Palta axo jun colxo spichul, jalb'il-cot d'a sjolom masanto d'a yoctac, malaj stz'isul. **24** Yuj chi' ix yal eb' viñ icha tic:

—Tecan a jun tic mañ ol co ñic'-chitejb'ati. Vach' ama to scaq'uec co suerte d'a yib'añ, yalñej mach oñ ol quic'a', xchi eb' viñ.

Icha chi' ix aj yelc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios, ayic yalannaccani: Ol spuquec' in pichul eb' d'a spatic, ol yac'an suerte eb' d'a yib'añ junxo, xchi. Yuj chi' icha chi' ix yutej eb' viñ soldado chi'.

25 Liñanoch ix snun Jesús d'a stz'ey te' culus chi', ajun ix snulej ix yed'oc yed' ix María ix yetb'eyum viñaj Cleofas yed' ix María aj Magdala.

26 Ay pax ec' jun viñ sc'ayb'um Jesús d'a stz'ey ix snun chi', aton jun viñ te xajan yuuj. Ayic ix iljicot eb' yuj Jesús, ix yalan d'a ix snun chi':

—Nunin, a jun ayec' ed' tic, icha une' tzutej, xchi d'a ix.

27 Ix lajviñej chi', ix yalan d'a jun viñ sc'ayb'um chi':

—A ix in nun tic, icha a nun tzutej ix, xchi.

Yuj chi', a jun viñ sc'ayb'um chi' ix ic'ancanoch ix snun Jesús chi' d'a yol spat. Atax ta' cannac ix yed'oc.

A schamel Jesús

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Ix lajvi chi', yojtacxo Jesús to ix elc'och masanil tas tz'ib'ab'ilcan d'a yib'añ. Yuj chi' ix yal icha tic:

—Stacji val in ti', xchi.

Icha chi' ix yutej yalani yic tz'el-c'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios.

29 Ayec' jun chen vinagre ta'. Ix yac'anocho jun tz'ub'lab' eb' d'a sjolom jun te' hisopo, ix slab'anem eb' d'a scal jun vinagre chi', ix yac'anocho eb' d'a sti' Jesús chi'. **30** Ix stz'ub'an jun vinagre chi', ix lajvi chi' ix yalani:

—Toxo ix yic' sb'a smasanil, xchi.

Ix lajvi chi', ix em ñojnaj schami.

Tipjinacoch q'uen lanza d'a scostil Jesús

31 A d'a jun c'u chi', q'ui'c'anocxo tz'och sq'uiñ eb' israel yic snaancot

eb' tas aj yelnaccot eb' smam yicham eb' d'a Egipto, sc'ual ic'oj ip yaj d'a eb'. A eb' viñ aj Judea malaj sgana eb' viñ scan snivanil eb' culusab'il d'a te' culus chi', yujto a jun q'uiñ sja chi', te nivan q'uiñ syutej eb'. Yuj chi' ix b'at eb' sc'an d'a viñaj Pilato to syac' mac'joc poj sb'aquil sat spenec^P eb' viñ, yic tz'ic'jiemta eb' d'a te' culus chi'.

32 Yuj chi' ix c'och eb' viñ soldado b'aj ix culusajq'ue eb' chi'. A eb' viñ culusalb'ilq'ue yed' Jesús chi', ix mac'jipoj sb'aquil sat spenec eb' viñ.

33 Palta axo yic ix c'och eb' viñ d'a stz'ey Jesús chi', ix yilan eb' viñ to chamnacxo, majxo smac'pojraj sb'aquil sat spenec chi' eb' viñ.

34 Palta ay jun viñ soldado ix tipanoch q'uen slanza d'a scostil Jesús chi'. Yuj chi' ix elta usnaj chic' yed' a a'. **35** A in tic, ix vil val jun-tzañ tic. Yuj chi' svac' testigoal in b'a yuuj, yic ol eyac'och d'a e c'ool. A juntzañ tzin tz'ib'ejcan tic, te yel. A in tic vojtao te yel svala'. **36** Ix uji juntzañ tic, yic tz'elc'och tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios ayic syalan icha tic: Malaj junoc sb'aquil ol smac' poj eb', xchi. **37** Syalanpax junxo tic d'a Slolonel chi': Ol yil jun mach b'aj stipnacoch q'uen lanza eb', xchi.

Ix mucchaj Jesús

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Ay jun viñ scuchan José aj choñab' Arimatea. Sc'ayb'um viñ Jesús d'a c'ub'eltac, yujto xiv viñ d'a eb' viñ aj Judea. Xid' sc'anan

^P 19.31 A sgana eb' to smac'poj sat penec eb' ayq'ue d'a te' culus chi' eb', yic vach' elañchamel scham eb', tz'ic'jiemta eb'. A sb'eyb'al eb' romano to scan d'uñan snivanil eb' masanto syal sc'ab'at d'a te' culus chi'.

spermiso viñ d'a viñaj Pilato yic syiq'uemta snivanil Jesús chi' viñ d'a te' culus, b'at smucan viñ. Axo viñaj Pilato chi' ix ac'an spermiso viñ yic'anemta. Yuj chi' ix yic'anb'at viñ. **39** Ajun pax viñaj Nicodemo viñ xid'naquec' sc'umej Jesús d'ac'valil yed'nac viñ. Ay am oxeoc arroba juntzañ suc'uq'ui sjab' scuchan mirra calan yaj yed' junxo scuchan áloes yed'nac viñaj Nicodemo chi'. **40** Ix yic'anb'at snivanil Jesús chi' eb' viñ. Ix spichan eb' viñ d'a jun c'apac. Ix yac'anoch jun suc'uq'ui sjab' chi' eb' viñ d'ay, yujto icha chi' sley eb' israel chi' ayic smucan eb' chamnac eb'. **41** Axo d'a slac'anil b'aj ix culusajq'ue Jesús chi' ay jun avb'en te'. Ata' ay jun q'uen q'ueen joyb'ilel yool. A jun q'ueen chi', manta junoc chamnac tz'ac'ljioch d'a yol q'ueen. **42** Axo jun sc'ual ic'oj ip, toxo syamchajochi. Yuj chi' a d'a yol jun q'ueen chi' ix ac'ljioch snivanil Jesús chi', yujto lac'an ay q'ueen b'aj ix cham chi'.

Ix pitzvixi Jesús

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹ A d'a domingoal, ayto sac-b'i, ix b'at ix María Magdalena b'aj ix mucchajcanoch snivanil Jesús chi'. Ix yilan ix to toxo ix ic'ljiel smacul b'aj mucan chi'. ² Yuj chi' elañichamel ix b'at lemnaj ix, axo ix c'och ix d'a viñaj Simón Pedro yed' d'a junxo viñ sc'ayb'um Jesús, aton viñ te xajan yuj Jesús chi'. Ix yalan ix d'a eb' viñ:

—Toxo ix ic'ljib'at snivanil Cajal Jesús b'aj mucan, ¿b'aj am ix yac' eb'? xchi ix d'a eb' viñ. ³ Ix lajvi yab'an jun chi' viñaj Pedro yed' junxo viñ sc'ayb'um Jesús chi', ix b'at eb' viñ, ix b'at yilan eb' viñ b'aj ay

q'uen q'ueen chi'. ⁴ Elañichamel ix b'at eb' viñ schavañil. Palta ix tzac'lajcan viñaj Pedro chi'. Yuj chi' a junxo viñ c'ayb'um chi' ix b'ab'laj-c'ochi. ⁵ Ix och d'añan viñ d'a sti' q'ueen. Ix yilanocho jun c'apac viñ lañaneq'ui. Palta maj ochlaj viñ d'a yol q'ueen. ⁶ Axo viñaj Simón Pedro chi' tzac'anto ix c'och viñ. B'eñej ix ochb'at viñ d'a yol q'ueen. Ix yilan viñ, lañanec' juntzañ c'apac chi'. ⁷ A junxo c'apac sb'ac'ul sjolom Jesús chi', pacb'ilcan c'apac, ch'oc aycancot c'apac. ⁸ Ichato chi' ix ochc'och junxo viñ c'ayb'um ix b'ab'laj c'och chi'. Ayic ix yilan jun chi' viñ, ix yac'och viñ d'a sc'ool to ix pitzvixi Jesús. ⁹ Maxto nachajel yuj eb' viñ tas tz'ib'ab'ilcan d'a Slolonel Dios to yovalil ol pitzvocxi Jesús d'a scal eb' chamnac. ¹⁰ Ix lajvi chi', ix paxcan eb' viñ d'a spat junjun.

Sch'oxnac sb'a Jesús d'a ix María aj Magdala (Mr 16.9-11)

¹¹ Axo ix María aj Magdala, ix can ix d'a stz'ey jun q'ueen chi'. Maj ochlaj ix d'a yol q'ueen. Van yoc' ix, ix och d'añan ix d'a sti' q'ueen. ¹² Axo ix yilan ix, ayelta chavañ ángel d'a yol q'ueen. Te sac spichul eb'. C'ojjab'em eb' b'aj ix em snivanil Jesús chi', jun d'a sjolomtac, jun d'a yoc-tac. ¹³ Ix sc'anb'anelta eb' d'a ix:

—Ach ix, ¿tas yuj tzach oq'ui? xchielta eb'.

—Tzin oq'ui yujto ix ic'ljib'at snivanil viñ Vajal d'a tic. ¿B'aj am ix yac' eb'? xchi ix d'a eb'.

¹⁴ Vanto yalan jun chi' ix, ix b'at q'uelan ix d'a spatic. Axo ix yilan ix ayec' Jesús chi', palta maj yilochlaj ix tato a'. ¹⁵ Yuj chi' ix sc'anb'an d'a ix:



Ix jacvi q'uen b'aj much'il Jesús (Jn 20.5)

—Ach ix, ¿tas yuj tzach oq'ui?
¿Mach tza sayeq'ui? xchi d'a ix.

Palta a snaan ix to a viñ yilumal
te' avb'en te' chi' liñanec' ta'. Yuj chi'
ix yalan ix:

—Ach vetanimail, tato a ach ix ul
iq'uel snivanil Jesús chi', al val d'ayin
b'ajtil ix b'at ac'cani yic ol vic'b'ati,
xchi ix d'ay.

16 —María, xchi Jesús chi' d'a ix.

Yuj chi' ix meltzajb'at q'uelan ix
d'ay. Ix yalan ix d'a sti' hebreo:

—Raboni, xchi ix. Syalelc'ochi,
Ach in C'ayb'umal.

17 Ix yalan d'a ix:

—Mañ in a yama', yujto manto in
paxq'ue b'aj ay in Mam. Ixic al d'a
eb' vuc'tac yed' d'a eb' vanab'
smasanil to ol in paxq'ue b'aj ay in
Mam. A in Mam chi', e Mam pax
ved'oc. A in Diosal, e Diosal pax
ved'oc, xchi Jesús chi' d'a ix.

18 Yuj chi' ix b'at ix yal d'a eb'
sc'ayb'um Jesús chi':

—Ix vil Cajal Jesús, xchi ix d'a eb'.
Ix laj yalan ix d'a eb' tastac ix yal d'a
ix.

Sch'oxnac sb'a Jesús d'a eb' sc'ayb'um
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Añeja' d'a jun domingo chi' d'a
q'ui'ic'b'alil, ix smolb'ej sb'a eb' sc'ay-
b'um Jesús chi'. Ñab'ab'i ix aj spuer-
tail jun pat chi', yujto xiv eb' d'a eb'
viñ aj Judea. Axo ix yilan eb' ayxoec'
Jesús d'a scal eb', ix yalan d'a eb':

—Junc'olalocab' eyaji, xchi d'a eb'.

20 Ix lajvi chi', ix sch'oxan yol
sc'ab' yed' scostil d'a eb'. Axo eb'
sc'ayb'um chi', ix te tzalaj eb' yilan
Cajal Jesús chi'. **21** Ix yalanpax
junelxo:

—Junc'olalocab' eyaji. Icha ix
yutej co Mam Dios in schecancoti,

icha chi' svutej ex in checanb'ati, xchi d'a eb'.

22 Ix lajvi yalan juntzañ chi', ix spu'anec' yic' d'a yib'añ eb', ix yalani:

—Chaec Yespíritu Dios. **23** Tato ay eb' tzeyac' nivanc'olal smul, añej-tona' ol ac'jocpax lajvoc smul eb' yuj Dios. Tato ay eb' max eyac' nivan-c'olal smul chi', ol canñej smul eb' chi' d'a yib'añ, xchi d'a eb'.

Yilnac Jesús viñaj Tomás

24 Palta ay jun viñ yetb'eyum eb' sc'ayb'um Jesús chi' scuchan Tomás, tz'alji Tioxal. Mañ ayoquec'laj viñ yed' eb' ayic ix ec' Jesús chi' ta'.

25 Yuj chi' ix yal eb' yetc'ayb'umal viñ chi' d'ay:

—Ix quil Cajal Jesús, xchi eb' viñ.

—Oc in val svil b'aj ix ec' q'uen lavux d'a yol sc'ab', svecanoch yiximal in c'ab' d'a yolani b'aj ix ec' q'uen chi', svac'anpaxoch in c'ab' d'a scostil, ichato chi', ol vac'anoch d'a in c'ool tato a val Jesús chi', xchi viñaj Tomás chi'.

26 Ucub'ixitax chi', ix smolb'anxi sb'a eb' d'a yol jun pat chi'. Ayxo pax ec' viñaj Tomás chi' yed' eb'. Ñab'ab'i yaj jun pat chi' sch'apan eb', palta ix yilan eb', ayxoec' Jesús chi' d'a scal eb'. Ix yalan d'a eb':

—Junc'olalocab' eyaji, xchi.

27 Ix lajviñej chi', ix yalan d'a viñaj Tomás chi':

—Il nab' in c'ab' tic. Ecoch yiximal a c'ab' d'a yolani tic. Tzac'anpaxoch a c'ab' d'a yolani in costil tic. Mañ ac' chab'c'olal. Ac' in val och d'a a c'ool, xchi d'a viñ.

28 Ix lajvi chi', ix yalan viñaj Tomás chi' d'ay:

—Ach Vajalil, ach in Diosal, xchi viñ.

29 Ix yalanxi Jesús chi' d'a viñ:

—In ac'och d'a a c'ool yujto in ila'. A eb' max in ilani, tato tzin yac'och eb' d'a sc'ool, te' vach' yic eb', xchi d'a viñ.

Tas yuj tz'ib'ab'ilcan jun libro tic

30 Tzijtumto juntzañxo tas satub'-tac ix sch'ox Jesús d'a yichañ eb' sc'ayb'um, palta mañ tz'ib'ab'iloclaj-can d'a jun uum tic. **31** Palta a juntzañ tic tz'ib'ab'ilcani yic tzeyac'och d'a e c'ool to a Jesús aton Cristo, Yuninal Dios. Tato icha chi' ol eyutoc eyac'anoch d'a e c'ool, ol e cha e q'uinal d'a junelñej yuj.

Sch'oxnac sb'a Jesús d'a ucvañ eb' sc'ayb'um

21 ¹ Axo junelxo, ix sch'oxxi sb'a Jesús d'a eb' viñ sc'ayb'um ayic ayec' eb' viñ d'a sti' a' ñajab' Tiberias. Icha tic ix aj sch'oxan sb'a d'a eb' viñ. ² Ayec' viñaj Simón Pedro yed' viñaj Tomás tz'alji Tioxal. Ajun pax viñaj Natanael aj Caná d'a yol yic Galilea. Añejtona', ayec' pax eb' viñ yuninal viñaj Zebedeo yed' chavañxo eb' viñ yetc'ayb'umal eb' viñ. ³ Axo viñaj Simón Pedro ix alan d'a eb' viñ:

—Ol in b'at yamoj chay, xchi viñ d'a eb' viñ.

—Ol oñ b'at ed'oc, xchi eb' viñ d'a viñ.

Yuj chi' ix b'at eb' viñ. Ix och eb' viñ d'a yol jun te' barco. Palta a d'a jun ac'val chi', malaj junoc noc' ix yamchaj yuj eb' viñ. ⁴ Axo yic vanxo sach'i, ayec' Jesús d'a sti' a' chi'. A eb' viñ sc'ayb'um chi' maj snalaj eb' viñ tato a'. ⁵ Ix yalancot d'a eb' viñ:

—Ex vetanimail, ¿ay am noc' ix eyic'a'? xchi d'a eb' viñ.

—Maay. Malaj noc', xchi eb' viñ d'ay.

6 —Aq'uequem ch'añ e chimpachi' d'a svach' te' barco chi', ata' ol yamchaj noc' eyuuj, xchi d'a eb' viñ.

Ix yac'anem ch'añ eb' viñ. Ix yac'lan eb' viñ stoc'anqueta ch'añ, majxoyal-laj squeta ch'añ yuj yalil noc', yujto te tzijtum noc'.

7 Axo jun viñ sc'ayb'um Jesús te xajan yuuj, a viñ ix alan d'a viñaj Pedro chi':

—Inai, a Cajal Jesús ayec' chi', xchi viñ.

Ix lajviñej yab'an chi' viñaj Simón Pedro chi', ix yac'anoch spichul viñ, yujto añej yol spichul viñ ayochi. Ix syumanelta sb'a viñ d'a yol te' barco chi', ix elc'och viñ d'a sti' a'. 8 Ay am chañeoc ch'añil ayb'at eb' viñ d'a sat a'. Axo juntzañxo eb' viñ yetc'ay-b'umal eb' viñ, tzac'anto ix c'och eb' viñ yed' jun yune' barco, ñerb'il ch'añ chimpab'ud'an yuj noc' chay chi' yuj eb' viñ. 9 Axo ix elta eb' viñ, ix yilan eb' viñ, ayoch jun c'ac' toxo ix el ichan. Van sb'olan jun noc' chay Jesús chi'. Ay pax ec' juntzañ ixim pan d'a stz'ey. 10 Axo ix yalan d'a eb' viñ:

—Iq'ueccot jayvañioc noc' e chay ix e yam chi', xchi.

11 Yuj chi' ix ochxi viñaj Simón Pedro d'a yol te' barco chi'. Ix stoc'anelta ch'añ chimpachi' viñ d'a staquiñal sti' a'. Ix yilan eb' viñ to b'ud'an ch'añ yuj juntzañ noc' nivac chay chi'. 153 sb'isul noc' smasanil. Palta vach'chom te al noc', maj d'iñ-chajlaj ch'añ. 12 Ix lajvi chi', ix yalan Jesús d'a eb' viñ:

—Cotañec, vaañec, xchi.

Malaj junoc eb' sc'ayb'um chi' ix c'anb'ani: ¿Mach ach? man xchioc eb' viñ, yujto yojtacxo eb' viñ to a Cajalil. 13 Ix snitzanoch sb'a Jesús d'a stz'ey eb' viñ. Ix yic'anqu'ue ixim pan chi', ix spucanec' ixim d'a eb' viñ. Añejtona' icha chi' ix yutej spucanec' noc' chay chi'.

14 Yoxelalxo sch'oxan sb'a Jesús d'a eb' sc'ayb'um chi' yictax ix pitzvixi d'a scal eb' chamnac.

Lolonnac Jesús yed' viñaj Pedro

15 Ix lajvi sva eb', ix yalan Jesús d'a viñaj Simón Pedro:

—Ach Simón yuninal viñaj Jonás, tzin c'anb'ej d'ayach, ¿más am tzin a xajanej d'a yichañ eb' viñ tic? xchi d'a viñ.

—Yel ton Mamin. Ojtacxo to xajan ach vuuj, xchi viñaj Pedro chi' d'ay.

—Tato icha chi', icha junoc tañvum calnel syac' va noc' yunetac scalnel, icha chi' tzutej a c'ayb'an eb' vico', xchi Jesús d'a viñ.

16 Ix lajviñej yalan juntzañ chi', ix yalanxi:

—Ach Simón yuninal viñaj Jonás, ¿tzam in a xajanej? xchi d'a viñ.

—Yel ton Mamin. Ojtacxo to tzach in xajanej, xchixi viñ.

—Tato icha chi', icha junoc tañvum calnel stañvan noc' scalnel, icha chi' tzutej a tañvan eb' vicxo, xchi Jesús chi' d'a viñ.

17 Ix yalanxi d'a yoxelal:

—Ach Simón yuninal viñaj Jonás, ¿tzam in a xajanej? xchi d'a viñ.

Yuj chi' ix te cusqu'ue viñaj Pedro chi', yujto yoxelalxo sc'anb'an Jesús chi' d'a viñ tato xajan yuj viñ. Yuj chi' ix yalanxi viñ:

—Mamin, ojtacxo smasanil, ojtac to xajan ach vuuj, xchi viñ d'ay.

—Tato icha chi', icha junoc tañvum calnel syac' va noc' scalnel, icha chi' tzutej a c'ayb'an eb' vicxo.

18 Val yel sval d'ayach, a d'a yic quelem achto, munil tza pich a b'a. Tzach b'eyec' b'aj ay a gana. Palta ayic ol ach ichamaxoc, toñej ol aq'uel lian a c'ab', ch'oc mach ol tzece'an a nañal, ol ach ic'jocb'at b'aj max yal a c'ool, xchi Jesús d'a viñaj Pedro chi'.

19 Icha chi' yutejnac yalan yuj tas ol aj scham viñaj Pedro chi', yic ol sch'oxel viñ to nivan yelc'och Dios. Ix lajvi chi', ix yalanxi d'a viñ:

—Ochañ tzac'an vuuj, xchi d'a viñ.

A jun sc'ayb'um Jesús xajan yuuj

20 Axo ix meltzajb'at q'uelan viñaj Pedro chi' d'a spatic, ix yilan viñ, a viñ sc'ayb'um Jesús xajan yuuj, tzac'anxooch viñ yuj eb'. Aton jun viñ chi' ix em c'ojan d'a stz'ey Jesús ayic ix va eb' junel, ayic ix sc'anb'an viñ d'a Jesús chi': Mamin, ¿mach ol ach ac'anoch d'a yol sc'ab' chamel chi'? xchi viñ d'ay. **21** Ayic ix yilan

jun viñ chi' viñaj Pedro, ix sc'anb'an viñ d'a Jesús:

—Mamin, xal jun viñ sja tic, ¿tas ol ic'an scham viñ? xchi viñ d'ay.

22 Yuj chi' ix yalan Jesús chi' d'a viñ:

—Taxoñej in gana pitzanto viñ ayic ol in jaxoc, malaj ochi. A ach tic, ochañ tzac'an vuuj, xchi d'a viñ.

23 Yuj chi' ix el specal d'a scal eb' yicxo Dios to mañ ol cham jun viñ sc'ayb'um Jesús chi'. Palta maj yal-laj Jesús tato mañ ol cham viñ, añej ix yala': Taxoñej in gana pitzanto viñ ayic ol in jaxoc, malaj ochi, xchi.

24 Aton jun viñ c'ayb'um tic syac' testigoal sb'a d'a juntzañ tic, ix stz'ib'ejcan viñ. Cojtac to te yel juntzañ ix stz'ib'ejcan viñ tic.

25 Tzijtumto juntzañxo tas ix sc'ulej Jesús. Q'uinaloc tato ix tz'ib'-chajcan d'a junjunal, tzin na'a to max yab'laj jun yolyib'añq'uinal tic yic smolchajcan juntzañ uum b'aj tz'ib'ab'ilcan chi'. Amén